

కాంగ్రెసుబహుమానము

50 నవలలు - రు 53-8-0 లు వెలగలవి.

రు 25 లు మాత్రమే

త్వరపడుడు! మంచినమయము!! త్వరపడుడు!!!

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికి అవ్యయనిధానము

ఆంధ్రపాఠకులకు ఆనందసంధానము

ఆంధ్రగ్రంథాలయములకు అమూల్యప్రదానము

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథ నిలయము

జెన్నపట్టణములో అఖిలభారత దేశీయమహాజనసభ జరుగు నీసమయమున

మాగ్రంథముల నన్నిటిని చాల చౌకగ నిచ్చెదము

ది 31 డిశంబరు 1927 తేదినలకు మాత్రమే

అన్నియు నాంధ్రదేశమునఁ బేరందిన నవలలు

నవరసభరితములగు నవలలు.

పుస్తకములను, వి. పి. గా, పంపగోరువారు రు 10 లు

ముందుగ పంపవలెను ఖర్చులు కొనువారే భరింపవలెను

దరఖాస్తులో మీకు దగ్గట రైలుసేవను తెలుపుడు

Table with 4 columns: Item Number, Item Name, Price, and Remarks. It lists various items like books and stationery with their respective prices.

మేనేజరు:-ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, విఠాపురము.

కాంగ్రెసుకు రాచలంబినవారును, పుస్తకములు కొనువారును ముందుగ మాకు పుస్తకముల నిమిత్తము దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. దరఖాస్తునకొక "సెట్టు" కంటె ఎక్కువ యియ్యబడదు. 0-4-0 అడ్డిపాక ఇచ్చి చందాదారులుగాఁ జేరువారికే రు 25 లకు సెట్టు వచ్చును. చందాదారులుగాఁ జేరనివారు సెట్టుకు రు 30 లు ఇయ్యవలెను.

రిజర్వ్ బ్యాంకులో

వ్యవసాయాభివృద్ధికొరకు చేయవలసిన మార్పులు

టంగుటూరు ప్రకాశంగారి 4 వ లేఖ

కాపీరైటు రిజర్వ్

పన్నుల భారముతో కృంగిపోవుచున్న సామాన్య రైతులకు ప్రభుత్వమువారివల్ల గాని, వారిచే ఏర్పరచబడిన బ్యాంకుల వల్ల గాని కావలసిన ధనసహాయము కలుగకపోవుటచేత రైతు సహకారబండ్ల వద్ద మార్పెట్టుబాడు, ఇంకా యితర ధనికులయొద్దను ఎక్కువ వడ్డీకి ధనముతీసికొని తుదకు ఋణములను తీర్చలేక పన్నును ఇచ్చుకొనలేక, పన్నులిచ్చుకొనుటకుగూడ తిరుగ ఋణములుచేయుచు గానాటికి క్షీణించుచున్న సంగతి ఎల్లరకు విశదమే. ఈసంగతి ప్రభుత్వమువారికి మనకంటె ఎక్కువగానే తెలియును. ప్రభుత్వమువారు పన్నువసూలు చేయుటకే దీక్ష వహించిరి. కాని పంటపండినదా పండిలేదా యని విచారణ చేయుటగాని లేక పండుపట్టు చేయుటకు రైతుకు ధనసహాయము చేయుటకు గాని ఉద్దేశము ఏకీకరణముగా కాన్పించదు. రైతుకు ధనసహాయము ఎందునిమిత్తము కావలయును?

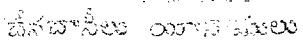
(1) పంటపండించి దానిని మార్చి మార్పెట్టుబాడుకి పంపుటకు తగిన స్థితిలోనికి తెచ్చుటకు డబ్బుకావలయున్నది. (2) అట్లు తయారుచేయబడిన పంటను నిల్వలోయింపి సరియైన అమ్మకపు ధర వచ్చునంతవరకు కాపాడుకొనుటకు ద్రవ్యము కావలసియున్నది. (3) అట్టి ధరలువచ్చినపుడు, మార్పెట్టుబాడుకి ఆపంటనుపంపి అమ్మకము చేయుటకును ధనముకావలసియున్నది. ఈమూడింటిలో మొదటిదానికి మాత్రము కొంతమట్టుకు బహుకొద్దిగ ఏకీకరణముండికి మాత్రమే ఉపకారము చేయుటకు కొరతలేటివు సంఘములు పనిచేయుచున్నట్లు చెప్పవచ్చును. కాని ఈ కొరతలేటివు సంఘములు చేయు ఉపకారము నిజమైన ఉపకారము కాదు. తయారుచేసినటువంటి పంటను నిల్వచేసి ఉంచుటకు గాని మార్పెట్టుబాడుకి తీసికొనిపోవుటకుగాని ఎట్టి సహాయమును, కొరతలేటివు బ్యాంకులవల్ల గాని ఇతర బ్యాంకులవల్ల

గాని రైతుకు లేనేలేదు. లేకపోవుటచేత పండినపంటను బండ్ల విధివేసి దగ్గరయిండ్ల పట్టాములోని సహకారకు ఒప్పు గించి నిల్వయుంచినందుకు కొట్టబడ్డ, కమిషన్ యేదైనా అడ్వాన్సుగా ఇచ్చిన సామ్యమునకు వడ్డీ ఆతరవాత మార్పెట్టుబాడు బెట్టి అమ్మకముచేసినందుల కయ్యే ఖర్చులు వినకల్పిటికిని వడ్డీ చెల్లించి తుదకు ఏమాత్రము లాభములేకపోవుటయే గాక ప్రతి సంవత్సరము వారికి అపలుకాయదలతోటి ఋణమువెరుగుచు న్నుది. కొరతలేటివు బ్యాంకులు సంఘములు కొన్నిజిల్లాలలో గడచిన. 20 సంవత్సరములలోను కొద్దిగా సంఖ్యలో మాత్రము ఎక్కువైనమాట నిజమే. కాని రైతుకు సదుపాయ మొంతమాత్రము మెచ్చుకాలేదు. నేను ఆంధ్రదేశములోని కొన్ని మంచి గ్రామములలోను యితరరాష్ట్రములలోని కొన్ని మంచి గ్రామములలోను పరీక్ష చేసి చూచినపుడు గ్రామములు అందులో ముఖ్యముగా కొరతలేటివు సంఘముల మెంబర్లే కొరతలేటివు బ్యాంకువారు అప్పు తీసికొమ్మరి కొరతలేటికిని మాకు అక్కరలేదని చెప్పియున్నారు. కారణమేమి? 1. వడ్డీఎక్కువ 2. అప్పుతీసికొన్న ఆదాయములలోనే గొంతుపొడ కూర్చొని పనులుచేయుట 3. 6 మాసములలోగా పంటతయారై అమ్మకొని సామ్యుచేయుటకు రైతుకు ఎంతమాత్రము అవకాశములేదు. 4. పంట ఒకసంవత్సరము పండును పండకపోవును. 5. పంట యొక్కఖరీదు ఎక్కువయినచో తక్కువయినచో భగవంతునికి కూడ తెలియదు. 6 కొరతలేటివు బ్యాంకులో నూటికి రు 10 లేక 9 రూపాయలవొప్పున వడ్డీకితీసికొని వారు ఇచ్చిన కొద్దివాయిదాగా తీర్చుటలో కలిగే సదుపాయముకంటె సహకారకు వడ్డీకుపోయి ఇంతకంటె ఎక్కువవడ్డీకి సంవత్సరమొ రెండు సం॥ లో వాయిదాపొడ తీసికొనుటవల్ల ఎక్కువ లాభ సదుపాయములన్నవని రైతులు నమ్మి కొరతలేటివు బ్యాంకులలో అప్పుతీసికొనుటకు అంగీకరించరు.

ఈ కొరతలేటివు బ్యాంకులే రైతులకు 100-కి 4 రూ॥ లకు ఎక్కువగాని వడ్డీతో సంవత్సరమునకు తక్కువకాకుండ ఎక్కువవాయిదాతో అప్పులిచ్చు ఏర్పాటు ప్రభుత్వమువారు చేసియున్నయెడల ప్రతిగ్రామములోను 1 సంఘమునకు తక్కువ కాకుండ ఏర్పడియుండి నేతనుదంతన కొరతలేటివు బ్యాంకులు

ఏర్పడి దేశమునకు శ్రేయస్సు చేకూరియుండును. ఈమూడింటి భిన్నుది లేకుండాచేయుటకు దూపర్నే గారి గ్రామబ్యాంకు స్కీమును కొరతలేటివువల్లము ప్యానుచేసియున్నపుడు ఆమెదించి యుండలేదు. ఆమెదించకపోవుటయేగాక 1904 సం॥ కొరతలేటివు చట్టముననుసరించి గ్రామసంఘములకు చేయదలచిన సదుపాయములనుగూడ లేకుండాచేసి ఎచ్చటనో కొంచెము ధనికులు గాను ఉండే రైతులకుమాత్రమే ప్రస్తుతము అమలులోయిండ్ల కొరతలేటివు బ్యాంకులవల్ల ఏకొలదిసహాయమో కల్గినట్లు చేసి నారేకాని అంతకంటె మెచ్చులేదు.

ఈకారణములచేత రిజర్వ్ బ్యాంకువల్లయొక్క పెన్షన్ల బులో ప్రావిన్షియల్ కొరతలేటివు బ్యాంకులను చేర్చినంతమాత్రముచేత వ్యవసాయసంఘములుగాని గ్రామబ్యాంకులుగాని ఎంతమాత్రము వృద్ధికానేరవు. సామాన్యరైతుకు తెట్టి ఉపకారము ను లేదు. సామాన్య రైతులకు తక్కువ వడ్డీకి ఋణము పుట్టెలాగున చేయుటకున్న గ్రామగ్రామములలోను లేక కొన్ని గ్రామముల ముఠా 1 టికి ఒక బ్యాంకు చొప్పునగాని స్థాపన అయ్యెట్లు చేయుటకున్న, రైతు పంట పండించుటకున్న, దానినితయారుచేయుటకున్న, నిల్వజేయుటకున్న మార్పెట్టుబాడుకి పంపి అమ్మకము చేయుటకున్న, కావలసిన ధనసహాయము నిచ్చే ఏర్పాట్లు చేయుటకున్న రిజర్వ్ బ్యాంకు బిల్లులోనే సాధ్యమైనంతమట్టుకు సవరణలు చేయుట ముఖ్యవసరమై యున్నది. ఈతరుణము తప్పినచో తిరుగ శీఘ్ర కాలములో అవకాశము కలుగదు. కావున రహితులు వెంటచెంటునే ప్రతిజిల్లాలలోను తాలూకాలలోను ఫిర్కాలోను గ్రామములలోను సభలుచేసి ప్రభుత్వమువారిని పై నుదహరించిన సౌకర్యములను వ్యవసాయాభివృద్ధి, రిజర్వ్ బ్యాంకు చేయవలసినదనికోరుట ముఖ్యవసరమై యున్నది. రైతుసామ్యులను కాపాడి ద్రవ్య సహాయము చేసి వ్యవసాయమును వృద్ధిచేయవలసిన విధి ప్రభుత్వము వారిపై యున్నది. అట్లు చేయనియెడల రైతులను ఋణములపాలచేసి పన్నులను పనులుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి ఎట్టి హక్కున్నా లేదు. సవరణలను గురించి ముందులేఖలో వ్రాయబడుచున్నది.

ఆనందకుటీరము, 3, బైరాగిమఠం వీధి
మదరాసు

కన్యవిద్యార్థిసంఘం, వసతిగృహభాండాగారము, గుంటూరు

గుంటూరు కన్యవిద్యార్థిసంఘం, వసతిగృహ భాండాగారము కలెక్టర్లపేక్ష పంజాబ్ ప్రభుత్వము లైనది. గ్రంథాలయమున సుమారు 650 అంశముల గ్రంథములును, సుమారు 250 తెలుగు గ్రంథముల మాత్రము గలవు. నాలుగయిదు నవ్వరములనుండి గ్రంథాలయము వృద్ధిలో లేదు. భాండాగారపతనముం దిరముగూడ నామమాత్రావశిష్టముగ నున్నది. ఒకళ్ళకు శోభాయమానముగనున్న రీతింగరూము, గ్రంథాలయము ప్రస్తుతము ధనాభావముచే కడు దైన్యస్థితియందున్నది. తల్లిసంఘమున గుంటూరు కన్యవిద్యార్థి సంఘసంఘ ధనలోపముమొకటి కారణము. విద్యార్థులలో ఉత్సాహము లేకపోవుట ద్వితీయ కారణము. ప్రవృత్తులేకపోవుటచే గుంటూరు కన్యవిద్యార్థి సంఘసంఘమువారు మాడువత్సరములనుండి గ్రంథాలయము నకు ప్రవృత్తహాయముచేయట లేదు. కాబట్టి గ్రంథాలయాభివృద్ధి విద్యార్థుల స్వశక్తివినోద ఆధారపడియున్నది.

గ్రంథాలయమునకు నూతన పుస్తకముల చేర్చుకలంపుతో ప్రతి సంవత్సరము దీపావళి పండుగ దినమున గుంటూరున చదువు కన్యవిద్యార్థులు గుంటూరు కన్య విద్యార్థిసంఘమున వసతిగృహమున సభ్యులుగా నుండియుండిన సాంఘికలెల్లరు ఆమహాపర్యవేక్షకున గ్రంథాలయమున కొక నూతన పాత్రమును బహూకరించిన గ్రంథాలయము అనతికాలములో అభివృద్ధికివచ్చునను తలంపుతో నాపదతిని యేర్పాటు చేసితిమి. కాని విద్యార్థులలో ఉత్సాహము లేకపోవుటచే ఈ కార్యము అనుకొన్నంతగా నెరవేరుట లేదు. పూర్వసభ్యులు తమ ధర్మమును వసతిగృహమున, విద్యార్థిసంఘమున వదలినట్లుగనే మఱచిరి. పూర్వసభ్యులు ప్రస్తుత విద్యార్థులు దీపావళి పర్యవేక్షకున నొక్కొక పుస్తక మిచ్చిన సులభముగా రెండు మాడువందల పుస్తకములు వసూలగును. ఆపర్యవేక్షకున విద్యార్థులెంతేని వ్యయపఱచెదరు. గుంటూరులో ప్రస్తుతము చదువుచున్న విద్యార్థులెల్లరు సమావేశమై పూర్వసభ్యుల కొకవిజ్ఞాపన పంపుదు తమ ధర్మమును ఆపర్యవేక్షకున నెరవేర్చెదరుగాక. గుంటూరున ఘనప్రేమ కళాశాల యేర్పడుటచేతను, మండలమునకెల్ల ప్రసిద్ధిపడసిన పట్టణోన్నతపాఠశాల నెకండుగ్రేడు కళాశాలగా మార్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచుండుటచే తను అన్నివిధముల గుంటూరు విద్యార్థిసభ్యునికి స్థానముగటచేతను ఇతర భాండాగారములతో బాటు కన్య విద్యార్థి గ్రంథాలయము గూడ అభివృద్ధి చెందవలసియుండును. గుంటూరున దాదాపు నూరుమంది కన్య విద్యార్థులున్నారు. వీరి జ్ఞానాభివృద్ధినినను భాండాగారము, రీడింగరూము చాల అవసరము. భాండాగారాభివృద్ధి ధనముతోనున్నది. దీపావళి పర్యవేక్షకున తాము గ్రంథాలయమునకు నూతన పుస్తకముల బహూకరించుటయేగాక తా నూదినము గుంటూరున తదితర గ్రామములందు సాంఘికమహాశయాల దర్శించి భాండాగారాభివృద్ధికి ధర్మమును స్వీకరింప గుంటూరు కన్యవిద్యార్థులను హెచ్చరించుచున్నాను. సాంఘిక మహాశయాలెల్లరు విద్యార్థుల ప్రయత్నములతోడప్రద ప్రార్థించెద.

జం. సాంబయ్య.

మిత్రమండలి-బల్లారి

ఈ మిత్రమండలియొక్క 22వ వార్షికోత్సవము, ముఖ్యమంత్రిగారు గౌ॥ నుబ్బరాయనుగారి అధ్యక్షతక్రింద, ఈ నెల 1 వ తేదీన నూతన ఉన్నతపాఠశాలాధ్వనమందు జరుపబడినది. కె. నరసింహయ్యంగారు, ఎం. ఎ. ఎల్. టి. దత్తమండల కళాశాలలోపాధ్యాయులు, "విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణము"నుగురించి, ఉపన్యసించిరి. వారు విశ్వవిద్యాలయముల చరిత్రను చర్చించుచు తుదకు 'శాండ్లరు కమిటీనివేదికను' గురించి వాక్రచ్చిరి. శాండ్లరు కమిటీనివేదిక కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునుగురించి వాక్రబడినను, అనివేదిక, ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకుగూడ అన్వయించునని వారు నూచించిరి. శాండ్లరుకమిటీవారు విశ్వవిద్యాలయములకు స్వాతంత్ర్య ముండవలయుననియు, ఈ స్వాతంత్ర్యము, ఏ ఏ విద్యులు గలుపవలయునను విషయమునను, గ్రవ్యము విషయమునను, నెనెటునకే ఆధికార ముండవలయుననియు, ప్రభుత్వమువారి కుండరాదనియు, వ్రాసివారని, ఉపన్యాసములు తెల్పిరి.

పిదప నూతనముగా, ఇతరదేశములలో పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులైనవారిని, కళాశాలలో ఉపాధ్యాయులనుగా నిర్మించుట మంచిదికాదనియు, యోగ్యతలనుబట్టి, పనుల నియ్యవలయు

మంచి ఆహారము నిశ్చయముగా ఎట్లు ఉండునో కనుగొనుము.
ఆడుగాను, మురికిగాను, నోటికింపులేనటువంటి వదార్థములతో తృప్తిపొంది యుంటివా? లేదని తలచెదను, మీఆహారవదార్థములు కోకోజముతో వండిన సంతృప్తిపొందగలవు. అందు ఎట్టివాననగాని కంపుగాని లేదు. మూల్యమైన ఆహారవదార్థముల సహజమైన రుచ్యమును పొగొట్టుకుండ కాపాడగలదు. నీలుజేయబడిన వదార్థములలో వందలమారున్నవి. తయారగు నప్పుడు దానిని చేతులతో నంటరు. గాన నిజముగా ఇంపైన ఆహారమే కోరినయెడల, కోకోజముతో వండిన మాత్రమునే పొందగలరు.
Cocoogen
శ్రేష్ఠమైన వంటకపు పనులకు తగినది.
నిర్మలమైనదనియు, పరిశుభ్రమైనదనియు గ్యారంటీ పొందవచ్చెను.
Agents:- ALFRED YOUNG & CO., P. B. No. 40. MADRAS.

ననియు వారు నూచించిరి. ఇతరవిషయములను కొన్నిటిని చర్చించినపిదప ఉపన్యాసమును ముగించిరి.
పిదప ముఖ్యమంత్రిగారు, "వాగ్విజృంభణపోటి" యందు తీర్ణులైన విద్యార్థులకు లోకమాన్యతలకు, దాదాబాయి నాకోటి,గోక్షే, చిత్తరంజనదాసు, కందుకూరిపిఠేశ్వరింగంపంతులు, ఆంధ్రనాటకపితామహ కృష్ణమాచార్యు, కొలాచలం శ్రీనివాసరావుగార్లు జ్ఞాపకార్థము బహుమానములను పుస్తకముల రీత్యా ఇచ్చివేసిరి.
అపుడు కె. శింగరాచార్యగారు (మిత్రమండలి కార్యదర్శి), గతసంవత్సరపునివేదికను చదివి పంచిపెట్టిరి. పిదప ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుచు, తాను ఆ దినము అధ్యక్షతవహించిన స్థానమునందే కొన్నిసంవత్సరములక్రింద గౌ॥ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు అధ్యక్షత వహించినయు, తాను శాస్త్రిగారి క్రింద విద్య నభ్యసించి, వారిని రాజ్యాంగగురువుగా తా నెన్నుకొనుటచేత, తనకు చాలా సంతోష మగుచున్నదనియు ముఖ్యమంత్రిగారు వాక్రచ్చిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములందు అనేక మోసములున్నవనియు, వాటిని పవరించుటకు తన మిత్రుడగు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు ప్రయత్నపడుచుండిరియు, మంత్రిగారు తెల్పిరి. నరసింహయ్యంగారి ఉపన్యాసమును, మంత్రిగారు చాలా ప్రశంసించిరి.
పిమ్మట మిత్రమండలి కార్యదర్శియగు కె. శింగరాచార్యు ఉపన్యాసములకును, అధ్యక్షులకును వందనము లాచరించుట తోను పుష్పమాలాలంకృతుల గావించుటతోను నాటి సభ ముగిసెను.

(కార్యదర్శి)

స్త్రీలు-ఆనరరిమేజస్ట్రీలు
భరతఖండమునందు స్త్రీ విద్య నేటిదినమునకు అభివృద్ధిగాంచుచున్నది. పురుషులలో బాటు సమస్త, ఆంగ్లప్రభుత్వ ఉద్యోగములలోనేగాక గౌరవోద్యోగములను నేటికిబడయుచున్నారు. పురుషులవలెనే పర్యవహారాలలో జదివి గొప్ప

గొప్ప పరీక్షలయందు తీర్ణులై పురుషులలో బాటు యవతీ మణులు, ఆమెరికాకున్ను, దేశాంతరములకున్ను ప్రయాణులై పరదేశీయులకు స్త్రీ సాహసములను జెల్పడించిరి. స్త్రీలవిద్య స్త్రీలకేగాక పురుషులకుడూ యనేకులకు జ్ఞానోదయమును కలిగించినది. ప్రకృతము పురుషులకు మార్గదర్శకులు. అనేకవిషయములందు వెనుకకుపోక ధైర్యముతో సాహసములను గనుపఱచి భరతఖండము నుద్ధరించుచున్నారు.

ఇట్లుండ, బొంబాయిరాజధానిలో స్త్రీలు అనేకులు ప్రెసిడెంసీ ఆనరరిమేజస్ట్రీలుగాను, ప్రతి పట్టణ ఆనరరిమేజస్ట్రీలుపదవి నలంకరించియున్నారు. ఐతే మద్రాసు రాజధానిలో మద్రాసులో ఆనరరి ప్రెసిడెంసీమేజస్ట్రీలు రెండు తరిమ్యా జిల్లాలలో 5 లేక 6 మాత్రమే యంటున్నారు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గవర్నమెంటు ఆర్డరు (జి. వో.) రీత్యా ప్రతి ముఖ్యపట్టణమునకు కనీసము ఒక్కొక్క స్త్రీ ఆనరరిమేజస్ట్రీలునందు నుండునటుల ఉత్తరువుచేయడము అత్యవసరము. పురుషులవలెనే స్త్రీలపై నిత్యము మునిసిపాలిటీవారున్న పోలీసువారున్న నేరాకోపణలు చేయుచునేయున్నారు స్త్రీలు ఆనరరిమేజస్ట్రీలుగా నుండినచో న్యాయావ్యాయములు పరిశోధించుటయేగాక నిర్దోషులను వదలుటకు దోషులకు జ్ఞానోదయము కలుగించుటకును అవకాశములందును. ప్రతి జిల్లాకలెక్టరు ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించి స్త్రీలు ఆనరరిమేజస్ట్రీలుగా యుండునటుల చేయుటవసరము.

పుల్లపంతులు రామచంద్రయ్యశర్మ.

WANTED.
Candidates for Telegraphy and Station Master's Courses. Railfare Paid. Prospectu on 2 annas stamp.—Royal Telegraph College Burn Bastion Road, Delhi. 3607

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరము రు. 3-0-0
చరక చికిత్సాస్తానము రు. 6
ఆంధ్రవైషజ్యరత్నాపథి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1.
(2046) డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజనాడ

సహకారోద్యమ విచారణసంఘము

శివానందముదలియారుగారి సాక్ష్యము

“ఉద్యమమందు భనాభావము”

(నిన్నటి ఫలహారాంతరము)

సహకార విచారణసంఘమువారు నిన్నటి మధ్యాహ్నము ఫలహారాంతరము ని. ఏ. హెచ్. టెన్ టెండ్ గారి అన్యత్వత్రేంద సమావేశమైనప్పుడు దక్షిణ ఆర్కటుబిల్లా కో ఆపరేటివ్ ఫెడరేషన్ అధ్యక్షులు శ్రీ శివానంద ముదలియారు గారు సాక్ష్య మొసంగిరి. కమిటీవారి ప్రశ్నలకు సమాధానముగ చెప్పిన ప్రతిపదియందు సంగ్రహముగ నిట్లు చెప్పిరి.

“ఉద్యమము సక్రమవిధానములపై అభివృద్ధి జేయుచున్నదని సేవంగీకరింపబడెను. సంఘములసంఖ్య యభివృద్ధి జేచి సంఘత్రయము ఉద్యమము ఫలప్రదముననున్నట్లు నిర్ణయింపవలెననియు, సహకారోద్యమ మభివృద్ధి జేయుట కెంతకాలము వరకు అనుద్యోగీయులపై తన్నిర్వహణమునకు ఆధారపడియుండురో అంతకాలమును వ్యవసాయదారులకు నష్టముకలుగజేయుటయేగాక ఉద్యమమున కంతటికి చెడుగు నాట్టియు. ఉద్యమము జననమంది నేటివరకు సక్రమముగ లేదు. ఉద్యమము సక్రమముగ నిర్వహింపబడలేనని ప్రతి సహకార సంస్థ యందును వేరవలెనై పనిజేయు ఉద్యోగుల నేర్పాటు చేయవలయును. ప్రజల ఋణములు హెచ్చినవి. వడ్డీరేటులో తగ్గులలేదు. సహకారసంఘము లభికముగ భనమును ఆద్యాత్మిక జీవన చోటినిలుదాచాలసంఖ్య చాలవరకు తగ్గును. రివిన్యూ వ్యవసాయ సాంకేతిక, రిజిస్ట్రేషన్, సానిక సంఘము లాదిగాగల కాలిలు సహకారోద్యమమునకు తోడ్పడిన అభివృద్ధి జరగగలదు. తాలూకా కేంద్రములందు పశుశాఖలను స్థాపింపవలెను. ఆడిటు ఖర్చును ప్రభుత్వమువారే భరించవలెను. సంఘములతనిఖి ఎన్నడుగాని అధికారతరులవరము జేయరాదు. ప్రస్తుతసాంఘికతగా వారు ఉద్యమమునకు మరియొక అపాయకారణము. యూనియనులు సక్రమముగ నిర్వహింపబడనందున వానిని రద్దు చేసి ప్రభుత్వమువారివరము జేయవలెను. ప్రభుత్వాధికారముక్రింద నుండే ప్రతేక ప్రచారకోద్యోగుల నియమింపవలెను. ప్రత్యేక ఋణముల నూర్చున బిల్లులకుల కవసరము లేదు. కార్యదర్శులకు గ్రామమున పనిచేయుటలే మానవేతనము లొసంగిన పని నిపుణముగ నిర్వహింపబడగలదు. నాన్ కెడిటు సంఘముల నిర్వహణమునకై ప్రత్యేకముగ బాధ్యతగల ఒక అధికారుల నిబ్బంది యందు బాధ్యతము. నాన్ కెడిటు సంఘముల యభివృద్ధి సమస్యను పరిష్కరించుటకు న్యాయముగ వేతనములపై ప్రత్యేకముగ ఉద్యోగులను నియమించుట అత్యంతావశ్యకము” అనిరి.

గౌ. వి. రామదాసుపంతులుగారు

పిమ్మట సాక్షిని కొన్ని ప్రశ్నలు లవగగ సాక్షి ఇట్లు సమాధానము లొసంగెను:-

ప్ర:—మీ బాంకు షిఫ్ట్ లు మిగిలిన ఎక్కువ వడ్డీరేటు ఎంత?—నూటికి 12 1/2.
ప్ర:—తెజిఫీ నింకను నిపుణులంతముగ జేయవలయునని యుభిలించురా?—అవును.
ప్ర:—ఋణముల శేషముగ నొసంగెదరా?—ప్రస్తుతము అధికముగ యూనియనుల శిఫార్సుపైను, ఒక్కొక్కప్పుడు రిజిస్ట్రేషన్ గారి శిఫార్సుపైను.
ప్ర:—శిఫార్సు విషయములో యూనియనులు తమ విధులకు సక్రమముగ నిర్వహించుచున్నానని మీరు తలంచెదరా?—సామాన్యముగ సంత్వేషికముగ నున్నది.
ప్ర:—మీ జిల్లాలో అధికముగ చెల్లింపవలసిన ఋణముల మొత్త మెంత?—రు 7 లక్షలు.
ప్ర:—సంఘములవారు మీరు చెల్లింపవలసిన ఈయదనపు ఋణముల తగ్గించుటకు మీరేమిచర్య వై కొంటిరి?—వీరిని వసూలు జేయుటకై ఫెడరేషనువారు ఇరువురు కూపర్ వై జరులను నియమించిరి. వారు నుంచినవిని గావించుచున్నారు. భనము వసూలుచున్నది.
ప్ర:—అధికారులతనిఖి మీ జిల్లా యందు నిపుణముగ నున్నదా?—ఇంకను నిపుణముగ నుండవలెను.
ప్ర:—పరిపాలనావిషయక నిబ్బందిని బలపరచుటకై ప్రభుత్వము గావించుటకు మీరు ద్వేషించుచున్నారా?—

ప్ర:—మీ జిల్లాలో నాన్ కెడిటు సంఘములు గలవా?—కలవు. ఇరిగేషను పనులకు ఇన్ షూరెన్సు, వేరు సెనగ సంఘములు.

ప్ర:—వేరు సెనగ కాయల అమ్మకమును కంట్రాక్టు చేసి నచో వ్యవసాయదారులకు చాల లాభముగలుగునా?—అవును.

ప్ర:—సూపర్ వైజరుల కప్పుడుపును శిక్షణ నొసంగెదరా?—అవును. ఫెడరేషనునా రట్లు గావించుదు.

ప్ర:—యూనియన్ పంచాయితీదారులకు శిక్షణ యొసంగెదరా?—అట్లు చేయబోవుచున్నాము.

జెన్ సెంటుగారు

పిమ్మట అన్యత్వము కొక పెంచుగా గడిగిన ప్రశ్నలకు సాక్షి సమాధానము జెప్పుచు తమవద్ద చాలినంతభనము లేనందున అధికారులు తమపై నింక నాకోపించుచున్నారనియు అందుచే భనము లేనిది పనిచేయు యత్నించుటకంటే ప్రభుత్వము వారికిము జేయుటయే యుత్తమ మని పేర్కొనిరి.

ప్ర:—మీ జిల్లా యందు సహకారోద్యమమును నిపుణముగ నిర్వహింపబడిన అధికారతరులు చాలినంతమందిగలరా?—లేకెమి! దాదాపు డైరెక్టరు లందఱును న్యాయ వారు.

ప్ర:—ఉద్యమము అడినుండియు ఎన్నడును సక్రమముగ లేదని మీ రెట్లు జెప్పుగలరు? నిజము ఆవిశ్యకములు గుర్తింపబడక సంఘము లనిచారితముగ స్థాపింపబడుటవలన.

ప్ర:—మీ జిల్లాలో ప్రైవరీ సంఘము లన్నియు అవి సరమైనపుడు కాలపరిమితి నధికముగ ఒసంగనా?—జేను.

ప్ర:—అటులైనచో చాల మొత్తము అనవముగ వాకి పడియుండుటకు కారణమేమి?—అవి పూర్వపు ఋణములు.

ప్ర:—సహకారోద్యమ విషయముల ప్రాథమిక పాఠశాలలందు బాలబాలికలకు విద్యారంభమునుండియు గణపబడవలెనా?—జేను.

ప్ర:—ప్రస్తుత దాయముతో మీ ఫెడరేషను కలనియుండు యోగము జేదు.

ఎటునుండియైనను భనము ఒసంగబడినచో మీరు నిర్వహింపబడెదరు. మీ రాద మంతయు నిదియేగదా—అవును.

స్టోకరుగారు

వివర స్టోకరుగారు సాక్షిని ప్రశ్నింప, సాక్షి సమాధానము లొసంగుచు ప్రస్తుతము తమజిల్లా యందలి ఆసిబరులు తమ పనిని సక్రమముగ నే నిర్వహించుచుండిరనియు, డైరెక్టరులు ఎన్నికపయములందు తప్ప సహకార సంఘ విషయములందు శ్రద్ధవహింపరనియు, గౌరవ కార్యదర్శులకంటేను జేతనముపై పనిజేయు కార్యదర్శులే బాగుగ పనిజేయుచురనియు, దీర్ఘకాలపు ఋణములు, అల్పకాలపు ఋణములు గూడ సమానముగ తమ జిల్లాయం దావశ్యకమనియు పేర్కొనిరి.

శ్రీ దేవధార్ గారు

పిమ్మట జి. కే. దేవధార్ గారు సాక్షిని ప్రశ్నించిరి.

ప్ర:—నా ప్రశ్నలకు సమాధానములు వ్రాసిన యనంతరము మీ యభిప్రాయము లేమైన మార్పు నొందెనా?—లేదు.

ప్ర:—సహకారోద్యమ మడినుండియు సక్రమముగ లేదని పేర్కొయుంటిరి. ఇందుల కెవరు బాధ్యులు?—అనిచారితముగ పనిని ప్రారంభించినందున డిపార్టు మెంటువారు ప్రభుత్వమున ఇందులకు బాధ్యులు.

ప్ర:—మీ ఫెడరేషను యొక్క పని మీకు సంత్వేషికముగ నున్నదా?—పూర్వముగ తృప్తికరముగ లేదు.

ప్ర:—హెమింగ్వే గారినులకు బాధ్యుల?—కాదు. భనాభారమే కారణము.

ప్ర:—కావున రేపటిదినము భనమొసంగబడినచో మీ ఫెడరేషను సరిగ నిర్వహింపబడగలుగునా?—అవును.

సాక్షి ఇంకను సమాధానము లొసంగుచు ప్రాథమిక సంఘముల కొక్కొక్కటికి రు 200 ల వంతున నొసంగవలెననియు, కార్యదర్శులకు మానమునకు గ్రామమున పనిచేయుటకు రు 15 లేక రు 16 లు వేతనమొసంగిన బాగుగ పని జరగగలవని పేర్కొనిరి.

పిమ్మట కమిటీవారు నేటి విచారణను ముగించిరి.

నాగపురము, అక్టోబరు 13:—ఇరువురునంపిన ప్రైవేటు టక్కురుగారిని అరెస్టు జేసిరి. దుష్టులపై తుపాకి పేల్చుగా తప్పి ఒకరైతు మరణించెను. మరణించినవానితరపున పలువురు వచ్చి టక్కురును ముట్టడింప యాతడు తుపాకిమడుపుతో నొక

గౌరక్షణమును గూర్చిన వ్యాసము

ఒక్కటియును బహుమానమున కర్హమైనదిగా నుండలేదు

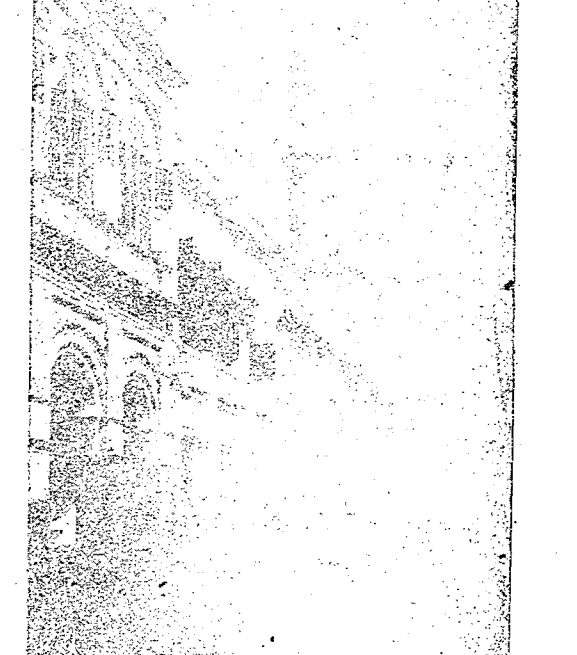
“గౌరక్షణమును గూర్చి అభ్యర్థులు వ్రాసి పంపిన వ్యాసములలో నొక్కటియైనను బహుమానమున కర్హమైనదిగా నుండలేదుగాన బహుమానముల నెవ్వరికి నియ్యనవసరము లేదు—అని పరిక్షకులు నిర్ణయించిరి. హిందీ, సంస్కృతము, ఆంగ్లము వీనిలో నే భాషలో వ్రాసిన నుంచి వ్యాసమును వ్రాసినవారికి

(డా. కా. బి.)

డా. కాళిదాసునాగుగారు

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ వండితులు. వీ రిప్పుడు మడరాసు సెనెటూ హువ్రునందు విశ్వవిద్యాలయము తరపున 11, 12, 13, 14 తేదీలయందు వ్రాచిన హిందూ దేశమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి.

(డా. కా. బి.)

జారిటువును

ఆండర్సనువీధిలో మనీదు

ఇచ్చట ఇటీవల మహమ్మదీయులలో రెండు కతులవారు కొట్టుకొనిరి పోలీసువారు మనీదును కాపలా కాయుచున్నారు.

1000 రూపాయలును, గుజరాతీ భాషలో వ్రాసినవారికి 251 రూపాయలును ఇచ్చట కుట్టెంపబడెను. ఇప్పుడు డిప్టీ వ్యాస మొక్కటియై లభింపలేదుగాని యికముం దెవరైన నట్టి వ్యాసములను వ్రాసి పంపగలిగినచో అవి బహుమానమున కర్హమని తోచినచో పరిక్షకు లట్లు నిరపరచుటకును పదాన్యులు బహుమానముల నిచ్చుటకునుగూడ వెనుదిరుగనిరే సేను నమ్మెదను. అటుల వ్రాయగోరినవారు చలువురు ముందుగా నాకు తెలియజేసినచో వరుల బహుమానములు గూర్చి ప్రకటింపగలుగుదునని నే నాశించుచున్నానని మహాత్ముడు నిన్న 13న లేచి వెలు

[illegible]

ప్ర:—మీ రాజీనామాను చిత్తుకాపి మీదగ్గర ఎందుకు ఉంచుకొన్నారు ?

సా:—ప్రామిసరీ నోట్లమైనా వ్రాస్తే వానిచిత్తునఖలు నాదగ్గర వుంచుకుంటూ వుంటాను.

ప్ర:—ఈనోటు వ్రాసినందుకు ప్రతిఫల మేమైనా ఇచ్చిరా ?

సా:—ప్రామిసరీనోటు వ్రాసినందుకు ఏమి ఇవ్వరు ?

సా:—శంకర వెంకటేశ్వరరావుగారు వీరయ్యగారు నాన్నే హితులుగారు. రెండవవారి నెరుగుమును. ప్రామిసరీనోటు నఖలు ఇచ్చినందు వారేమీ ఇవ్వలేదు. ఏవూరిలో వారికినఖలు ఇచ్చినది, ఎప్పుడొచ్చినది నాకు జ్ఞాపకములేదు. ఆనఖలును వీరయ్యగారి కిచ్చుట అవినీతికరమని నాకు తోచలేదు. నాదగ్గరనుంచుకొనిన చిత్తునఖలు ఇంకా వుందో లేదో చెప్పలేను. నేను అబద్ధపునోట్లువ్రాయను. కోర్టులో దాఖలుచేయబడిన ప్రానోటునఖలునందలి విషయములు నిజముగ జరిగినవి.

ప్ర:—గొల్లపల్లిరాజాగారు వ్రాయమంటే కాగితము వ్రాశావా లేదా?

సా:—లేదు.

ప్ర:—గొల్లపల్లిరాజాగారు మమ్మల్ని సాక్ష్యమివ్వమని పంపిరా లేదా?

సా:—సాక్ష్యమిచ్చుటకు అనుమతి ఇచ్చారా?

గోపాలరాయణింగారు తప్ప, మావూరులో సితిపరలు లేరు. వారికి రు 25 వేల ఆస్తి వుండును. 15 లోక 20 వేలు ఋణాలువున్నాయి ప్రామిసరీనోటులో ఋణమిచ్చిన ముగ్గురుగూడ సితిపరలే. అమాత్రపు సితిపరలు ఇంకాకొందరున్నారు.

పునర్విచారణయందు రామాచారిగారి ప్రశ్నలకు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమొసగును తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులగు గొల్లపల్లి రాజాగారు, సమసులప్రకారము కోర్టుకు హాజరుటకు సాక్షికి సెలవొసగును పంపినపు తక్షణపును దాఖలుచేసిరి.

అంతటితో ప్రామిసరీవిచారణ ముగిసెను.

సాక్షులకు సంజ్ఞలుచేయుట

ఈసమయమున, వ్యాయమూర్తి, కోర్టులో కొందరు సాక్షికి సంజ్ఞలుచేయుచున్నట్లు తనకు తెలియవచ్చెనని నుడిచి, ఇకమిద అటుల చేసినవారు కోర్టునుండి వెడలగొట్టబడెదరని హెచ్చరించిరి.

నోటుదార్లు

మాజపీడుతాలూకా మాదలవారి గూడెం గ్రామకాపురస్తుడు మాదల చంద్రయ్యగారు తరువాత వాఙ్మూలమొసగును రామాచారిగారి ప్రశ్నలకిటుల జవాబుజెప్పిరి. గ్రామమున పశువులు కొండ పావులూరు సెక్కల నున్న అడవులకు పోవును. ఈగ్రామమున ఎనిమిదమంది మొఖాసాదారులుగలరు. వారు పంచుకొని చాల కాలమైనది. పడమటివైపున ఇదివరకు ఖాళీగానుండెడిది. ఇప్పుడు ఎవరిభాగం వారు విగించుకొన్నారు. మీర్జాపురం రాజాగారుగూడా విగించి మాదిడితోట వేశారు. అడవులకు రెండు త్రోవలుగలవు. ఒకటితోటకు, ఉత్తరమువైపున, రెండవది దక్షిణవైపున నున్నవి. మీర్జాపురంరాజాగారు ఆక్రమించిన భాగములో పశువులున్నతాగే ముంపుచిలక అనుగుంట కలదేమో నాకు తెలియదు. మావూర్లో వోట్లకోసం ఎవరూరాలేదు. కపి కేశ్వరపురం జమిందారగు శ్రీనివాస అప్పారావుగారు వచ్చి లేనా నాకు తెలియదు.

ప్ర:—ఎన్నికలకు రెండుకోజలకు పూర్వము ఎవరిచేత నైనా ప్రానోటు వ్రాయించుకొన్నారా?

సా:—లేదు.

ప్ర:—గొట్టిపూళ్ల గోపాలరాయణింగారు మీలో ముగ్గురేర ప్రామిసరీనోటు వ్రాశారా?

సా:—వ్రాశారు.

ప్ర:—ఆనోటు ఎందుకు వ్రాశారు.

సా:—వారికి డబ్బుకావలసి నన్నుడిగిరి. నావద్ద డబ్బుంతా లేకపోవుటచే మాముగ్గురవద్ద పుచ్చుకొన్నారు.

సా:—అందు నేను రు. 400, బసవయ్య రు. 400, పిచ్చయ్య రు. 200 లు ఇచ్చారు.

ప్ర:—ఎక్కడ వున్నది ఆనోటు?

సా:—ఆ ముగ్గురవీరసంతకం మాడిబ్బు మారెచ్చి నోటు తీసుకున్నాను.

సా:—నోటు వ్రాసినపుడు చాలామందివున్నారు. గోపాలరాయణింగారు ఆరోజువుదయం వచ్చారు. వారివద్ద డబ్బు

ది ఏషియాటిక్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూయెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—ఏషియాటిక్ భవనములు, బెంగళూరు సిటీ.

నోట్సు.

బెంగళూరులో నున్న ఏషియాటిక్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూయెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ డైరెక్టర్ల బోర్డున కర్తవ్యుడు ఇదివరలో వారి తరపున మద్రాసు రాజధానికి ప్రతినిధిగా వున్న పే. కె. రావు అందు సమస్య వారిని పనిజేయవద్దని పంపబడిన నోటీసులన్నియు, రద్దుకాబడినవనియు, మరల వారు పనిప్రారంభించుటకు ఆనుజ్ఞ యివ్వబడినదనియు, యందుమూలముగా తెలియజేయవలెనని.

తేది 29-9-1927 } (Sd). K. S. CHASKAR. L. R. C. P., M. R. C. S.

క్యాంపు బెంగళూరు.

Chairman of the Board of Directors.
అన్ని ప్రాంతములందును పనిచేయుటకు మరుకైన ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములు కోరువారు నేరులో
Messrs P. K. RAU & Sons, Chief Agents for Madras Presidency.
33, Mukar Nallamuthu St., G.T. Madras.
V. Rangaswamy Esq B.A., B.L.,
Secretary, Asiatic Bldgs., Bangalore City,

లేకయే మావద్దకు వచ్చారు. వారికి ఘమాట లక్షరూపాయల ఆస్తి వుండును. వారు మాకంటే భాగ్యవంతులే.

రామాచారిగారు కోర్టువారి అనుమతిపై సాక్షిని ప్రతి కూలసాక్షిగా పరిగణించి క్రాసుపరీక్షచేయగా, సాక్షి ఇట్లు నుడిచెను. నిన్న ప్రాద్దున వకీలుగారి ఆఫీసునకువచ్చిరి. కోర్టుకు హాజరైరి. కాని ఈ దినమున మాసాక్ష్యము రాదని విని వెళ్లిపోయిరి. బ్రావెలర్లు బంగళావద్దనుండగా, మొదటివాడివచ్చి మమ్ము పిలువలేదు. మేముతా కలసియే వెళ్లితిమి.

వ్యా:—నిన్న మీమ్మలిని విచారించెదమని వకీలుగారు చెప్పలేదా?

సా:—చెప్పిరి.

వ్యా:—కోర్టునుండి వెళ్లిపోవునపుడు వకీలుగారితో చెప్పి వెళ్లిరా?

సా:—లేదు.

ప్ర:—రెండుసంవత్సరములలోగా మీ రెప్పుడైనా గోపాలరాయణింగారికి అప్పిచ్చునోటు వ్రాయించుకొనిరా?

సా:—లేదు.

ప్ర:—మీపశువులకు త్రోవఇస్తామని, మీర్జాపురం జమిందారుగారు గావించినవాగ్దానమునకు హామీనాగా గాదా? మీకానోటువ్రాసినది.

సా:—కాదు. ఇంకను సాక్షి ఇట్లునుడిచెను. మీర్జాపురంరాజాగారు మమ్ములను సింగిలువోట్లు అడుగలేదు. వైసుద హరించిననోటు నావద్దనేయుంచిరి. ఆ నోటుదారులగు మిగిలిన ఇద్దరుకు నేను వోటు వ్రాయలేదు. వారు నమ్మకంచేత నావద్దనేయుంచిరి.

మేము ముగ్గురము కలసి యితరులకు అప్పిచ్చునది ఈ ఒక్క పందర్బముననే. తిరిగి మాలో ఎవరికెంత ముట్టినది నీకు జ్ఞాపకం లేదు.

ప్రతివాడితరపున చక్రధరరావుగారు క్రాసుపరీక్ష చేయగా సాక్షి ఇట్లునుడిచెను. రెతకు సంవత్సరములనాడు తుపానువచ్చెను. అప్పుడు చెరువులు పాడైపోయెను. వానిని మరమ్మతు చేసికొనుటకు గోపాలరాయణింగారికి మావద్ద ఋణము గావలసివచ్చెను.

సాక్షులను లాగుకొనిపోవుట

ఈ సమయమున రామాచారిగారు తన జూనియరు సాక్షులతో మాటలాడుచుండగా ఏవరోవచ్చి సాక్షులనందరను ఎత్తుకొని పోవుచున్నారనియు కోర్టువారేమైనంతటా మొసగ పలసినదనియు మనవిచేసికొనిరి అదినమనకు నమనుచేయబడిన సాక్షులనందరను పిలవినవో కూర్చుండబెట్టవలసిన దని వ్యా యమూర్తి ఉత్తరువు చేసెను.

ప్రామిసరీనోటు ఎరరివద్దనుంచిరి?

మాదలవారిగూడెం గ్రామ కాపురస్తుడు బుడ్డమాడి పిచ్చయ్యగారు తరువాత వాఙ్మూలమొసగును, ఇట్లు నుడిచిరి. ఆగ్రాములోని పశువులు సెక్కలం అవికి పోవాలంటే పాలి మేర వారిని పోవలెను. మెప్పుడు మీర్జాపురం జమిందారుగారిని దారి అడుగలేదు. గొట్టిపూళ్ల గోపాలరాయణింగారు మాలో ముగ్గురేర ఒకప్పుడు రు. 1000 లకు ప్రామిసరీనోటు వ్రాసిరి. ఇది వ్రాసి ఘమాట రెండువత్సరములైనది. తుపాను లేదాతర ఆది వ్రాసి ఒకవత్సరంకంటే ఎక్కువగాని లోపు గాదు. ఉప్పినగారి వెళ్లిన సెలకోజలకు వ్రాసిరి. అంతకు పూర్వముగాని, తరువాతగాని, నేనెప్పుడును గోపాలరాయణింగారికి అప్పిచ్చలేదు.

ప్ర:—ఆ ప్రామిసరీనోటు ఎవరిదగ్గర వుంచాడు? సా:—పంతులుగారు, ఆనందరావుగారి దగ్గర ఉంచాము.

మేము ముగ్గురము ఎవరిమొత్తములను వారు వేరేయగా లేచితిమి. నోటుమీద కొలనపాక నూర్యనారాయణ, కోయ కన్నయ్య ఇద్దరు నోటుమీద సాక్షిసంతకములు చేసిరి. గోపాలరాయణింగారు అడమును తిరిగి ఇచ్చి నోటుతీసికొని చింపేశారు. నానాటా ఎంతమొత్తము వచ్చినదో జ్ఞాపకం లేదు. మీర్జాపురం రాజాగారి తరపున ఎవకు మమ్ములకు వోటుల నడుగలేదు. మావూర్లో వాళ్లు వెళ్లి పోటుచేసిరి.

నిన్న కోర్టుకువచ్చితిమికాని, సాక్ష్యము నిన్నతీసికొనరి దెలియుటచే పట్నం చూచుటకని, గిలకలిదిండివైపు వెళ్లితిమి. మమ్ములను ఎవరుతీసికొని వెళ్లలేదు. నాకు సంవత్సరము నకు వెయ్యిరూపాయలు ఆదావచ్చును. గతసంవత్సరం వానలు లేక ఏమీ పండలేదు.

చక్రధరరావుగారు క్రాసుపరీక్షచేయగా సాక్షి కానిచ్చిన డబ్బు వడ్డీతోసహా తనకు వచ్చేసిన దని నుడిచెను.

గోపాలరాయణింగారు

మూరంపల్లి ముఖాసాదారులలో నొకరగు గొట్టిపూళ్ల గోపాలరాయణింగారు తరువాత వాఙ్మూలమొసగును రామాచారిగారి ప్రశ్నల కిటుల ప్రత్యుత్తరమొసగిరి. మీర్జాపురం జమిందారుగారికి మూరంపల్లిలో భాగముగలదు. నాకు రెండు వేల ఆదామునువచ్చును. 6-11-27 తేదీన బండ్లపూడి పిచ్చయ్యం వగైరాలకు నోటువ్రాయలేదు. గాలివాస వెళ్లిపోయినవెంటనే వ్రాసి డబ్బు తెచ్చుకొంటిని. ఇది రెండువత్సరములను. శ్రేష్ఠ మాసములో వ్రాసితిని.

ప్ర:—ఈ ప్రానోటుకు పూర్వంగాడా ఆ ముగ్గురవ్వ నుండి అప్పుడప్పుడు ఋణము తీసుకునేవారా?

సా:—తీసుకొనేవాడను.

సా:—అంతకుపూర్వము వారిముగ్గురినుండి జాయంటుగా ఎప్పుడూ తీసుకొనలేదు. ఈ మొత్తము చెరువుల వరమ్మకులకు తీసుకున్నాను. పదరు నోటు ముప్పావూవడ్డీకో రూపాయివడ్డీకో వ్రాసితిని. తిరిగి ఎంత మొత్తము చెల్లించితినో తోయిదు. ప్రానోటులో చెరువుల మరమ్మతుకొరకు అని వ్రాయలేదు. కుటుంబసంరక్షణ కొరకు అని వ్రాసితిని.

ప్ర:—(కోర్టులో దాఖలుచేసిన నోటునుదెలిచి) ఇదే నా మీరువ్రాసిన నోటు?

సా:—కాదు.

సాక్షి మరొకసారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమొసగును మాదల చంద్రయ్య వగైరాలకు కబురుపంపినయెడల తనయింటికి వెచ్చిడిచ్చివ్వరినియు. చెల్లించునపుడైనను కబురంపినయెడల వచ్చి తీసుకొని పోరనియు నుడిచెను.

ప్ర:—మీరు వేరేవేరే ఎందుకు ప్రానోట్లు వ్రాయలేదు?

సా:—వారడుగలేదు నేవ్రాయలేదు.

ప్ర:—అప్పుడు ఆనందరావు బండరులో ఆగ్రామాన లేదా?

సా:—వోట్ల కొరకు సెలవులినిచెప్పి అప్పుడు మావూరువచ్చారు కాదు.

కోర్టువారంతట ఫలహారమునకు లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

ఫలహారానంతరము కొద్ది తిరిగి సమావేశమైనపుడు రామాచారిగారి ప్రశ్నలకు గొట్టి పూర్ణ గోపాలరాయణింగారు ఇంక ను ప్రత్యుత్తర మొసగుదు ఇట్లు నుడిచిరి. ఆనోటు బాకీ చెల్లించి నపుడు ఆనందరావుగారే నోటుపై వసూలు చేసెను. పిమ్మట ఆ నోటును చించివేసిరిని, నిన్న కొద్దికు వచ్చి తిరిగి మేమెదు గురము కలసి పట్నము చూచుటకు పాతబండగు వెల్లితిమి. 12 గంటలు దాటిన తరువాత చాలా సేపు కొద్దిలో వుంటిమి. అటుల వెల్లి పోయిన తరువాత ఇంతవరకు పిటివనరుల వకీలు గారి ఆఫీసుకు వెళ్ళలేదు.

క్రాను పరీక్షలో చక్రధరరావుగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుదు సాక్షి తనకు నాల్గవేల ఋణము గల దని చెప్పెను.

మాదలవారిగూడెం గ్రామకాపురస్తు డగు రామినేని పెద కపయ్యగారు పిమ్మట వాఙ్మూలమొసగుదు రామాచారి గారి ప్రశ్నల కిటు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. మా పూరిలో నేను బండ్ల మాడి పిమ్మయ్య మాడల చంద్రయ్య పెత్తనదార్లము మా పూరు నుపడమటి వైపున ఇదివరకు భారీగానుండుడిది. అప్పటి ఉప్పును మామిడితోటలు వేకారు. అతోట సమీపమున చిలకగుంట అని పశువులు నీట్లతో ప్రదేశం గలదు. గొట్టిపూర్ణ గోపాలరాయణింగారి నెగురుదును. వారికి ఒకప్పుడు నాల్గవేలలు అప్పిచ్చిరిని. మేము ముగ్గురములేర్పేరేమగా ప్రానోటుల వ్రాసి ఇమ్మని అడుగలేదు. అందుచే ముగ్గురిపేర ఒకే నోటు వ్రాసిరి. ఆనోటు వ్రాసి రెండేళ్లగను. తిరిగి బాకీ తీర్చినపుడునా కెంత మొత్తము వచ్చినది చెప్పలేను. నేనడివరకుగాని అటు తరువాతగాని గోపాలరాయణింగారికి ప్రామిసరీ నోటుమీద అప్పివ్వలేదు.

నిన్న కొద్దికువచ్చితినిగాని, అదినమన విచారింపరని విని బందరుకోటపై పువెల్లితిమి. తిరిగి ఈవాడి వకీలుగారి నీ దినమున కొద్దిలోనే చూచితిని. అంతవరకు చూడలేదు. మీర్జాపురం రాజాగారు మా మానోటులను బహులుగా, మా పశువులనడచుటకు త్రోవ ఇచ్చెదమని వాగ్దాన మొనర్చిరినియు అందుకు హామీగా ఈనోటు వ్రాయించిరినియు చెప్పుటకు నిజముగాదు ఎల్లి సెట్టి పల్లి చెర్వుకథ

దివి తాలూకా ఎల్లి సెట్టి దిబ్బ గ్రామకాపురస్తు డగు చెన్నులక్ష్మణస్వామి అనంతడు వాఙ్మూలమొసగుదు ఇట్లు నుడిచిరి. గతపవత్సరం వేసవికాలములో మేము మా పూరులో ఒక చెరువు త్రవ్వకొన్నాము. తరువాత మా పూరు కరణముగారు మాకు డబ్బు ఇచ్చిరి.

స్వామి:—చెరువు త్రవ్వటకు పూర్వము ముందుగా కూలి విషయమై ఏమైనా ఏర్పాటు జరిగెనా?

సా:—లేదు.

క్రాను పరీక్షలో చక్రధరరావుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుదు తాము చెరువుతవ్వి ఒక సంవత్సరములోపుగా జరిగెనని నుడిచెను.

ఎల్లి సెట్టి దిబ్బ గ్రామకాపురస్తు డగు 85 వత్సరముల వృద్ధుడును అగు కారాది కోటప్ప తరువాత వాఙ్మూలమొసగుదు సంవత్సరము పూర్వము కృష్ణకు క్రొత్తనీరు రాకపూర్వము తమ గ్రామములో తామే ఒకచెరువు త్రవ్వకొంటిమని చెప్పెను.

ఎల్లి సెట్టి దిబ్బ గ్రామ కాపురస్తు డగు తిరుమల పెట్టి స్వామి అనునది తరువాత వాఙ్మూల మొసగుదు వైదికముగ నే నుడిచెను.

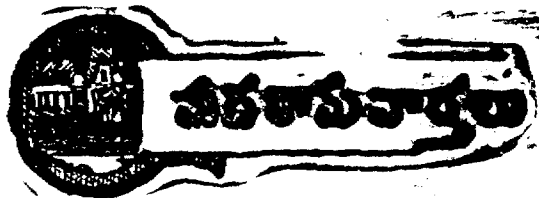
వోటరులకు లంచము లిచ్చుట

దివి తాలూకా, పోర్తాల్లంక గ్రామకాపురస్తు డగు తిరువల సెట్టి స్వామి వాఙ్మూలమొసగుదు ఇట్లు నుడిచిరి. క్రిందటి కాపనసభ ఎన్నికలలో మా పూర్ణ పోలింగ్ స్టేషను పెట్టిరి. ఆ రోజున నుబ్బారావుగారు, కొల్లి వెంకటరామయ్య, కుంకర హనుమంతయ్యగారితో మాట్లాడుచు స్టేషనువద్ద నిలిచియుండిరి. వారు మీర్జాపురం రాజాగారికి వోట్లవ్వమని చెప్పుతున్నారు. నుబ్బారావుగారునన్ను మీర్జాపురం రాజాగారికి వోట్లవ్వమన్నారు. ఇవ్వనని వెల్లి పోతూవున్నాను. నుబ్బారావు గారునన్ను ప్రక్కకు పిలిచి నాల్గవేల పాతబండిచ్చి, మీర్జాపురం రాజాగారికి వోట్లవ్వమన్నారు.

చక్రధరరావుగా రిదివరవాక్యము నా కేపించుచు, ప్రతివాది రొక్కరూపమున వోటరులకులంచము లిచ్చెనని పిటివన నందు తెలిపిన వివరములలో లేవని నుడిచిరి.

కొద్దివారు ఆక్షేపణ నంగీకరించిరి.

అంతటితో వీధినమన విచారణ ఘోషము.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు:—నీరు నేటిదినము చెన్ను పురికి విచ్చేసిరి. నేటి సాయంకాలము బయలుదేరి నెల్లూరుకు బోవుచున్నారు.

కృష్ణగానపథ తిరువల్లి క్షేణి:— నెం 1 నెంకటాచలపెట్టి పిథిలో 15-10-27 తేదీవారం సాయంత్రం 5 గంటలకు బెంగళూరు తాయిపాటకచ్చేరి జరుగును.

ది. బి. జ. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు:— నీరు కార్మికమున అధ్యక్షతను తిరిగి అభ్యర్థిగానుండు విషయములో నిశ్చయపరచుకోలేదనియు, నిన్నటి ప్రకటన నిజము కాదనియు తెలియజేయుచున్నారు.

దేవేయ ప్రార్థనసమాజము:— టంకాలపిథిలో సామాకారు పేట తపాలాఫీసుకు సమీపమున రేపు సాయంకాలము 4 గంటలకు ఒక పీథియుపన్యాసము జరుగును. చేపూరు మునీశ్వరయ్యగారు “తాగడం- పాగతాగడం” అను విషయము నుపన్యసించెదరు.

రాకపోకలు:—డిప్యూటీ పోస్టుమాస్టరు జనరలు భావహదరు మీర్ మజీదుద్దీనుగారు యీనెల 17 తేదీన పయనమై గోదావరి బరంపురం హైదరాబాదులో పర్యటనము చేసెదరు. తిరిగి యీనెల 18 తేదీన మద్రాసు వచ్చెదరు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:— భాస్కరుని నేదాంతసిద్ధాంతములు అనువిషయమై పి.యస్. శ్రీనివాసాచారి యరుగారు (ప్రస్తుతపు కళాకాలపండితులు) యీనెల 17 తేదీ సోమవారం 25 తేదీ బుధవారము 31 తేదీ సోమవారములందు సెనెటుహాలులో ఉపన్యసించురు.

మద్రాసు సీటీనెషన్:— రెవెన్యూ చెరువులో నిన్న మధ్యాహ్నం 8:30 అనుకుల నీరున్నది. గత కొలది దినములనుండియు పరిసరములందు వర్షములేదు. గతకొలదిదినములలో మొత్తంమీద 8:30 అనుకులనీరు వచ్చినది. ఇప్పుడు అధికముగావచ్చిన నీటిస్థాయి జనవరివరకు పరిపోవును.

శ్రీ త్యాగబ్రహ్మశ్రీ:—యన్ ముత్తయ్య మొదలియారుగారి యజమాన్యమున 15-10-27 తేదీవారం సాయంత్రం 6 గంటలకు అమృత్కోయిలపిథి (సోమవారం) 98 నెంబరు యింట “నారాయణవిలాసం” అను విద్యాకరముగాయ్యచెట్టిగారు జలతరంగం, నాట్యకళాగ్రంథ (మధుక) ఫీడీలు, నుబ్బారావు పిల్లగారు వృందంగం, వాద్యములతో పాటకచ్చేరి జరుగును.

మోటారుకారు సైకిలు డికోనుట:—జయపాలన (యేలూర కాశేడిలో నీనియరు ఇంటర్మీడియటు తరగతి విద్యార్థి) కాలేజీకి లైసెన్సీమీద పోవుచుండెను. కాలేజీ సమీపములో 7414 నెంబరు మోటారుకారు (ఫా సెట్టుగారి ది) వారి వ్యంత ఇంటి ఆవరణలోనుండి వచ్చుచుండి గేటువద్ద రెండును డికోనెను. జయపాలనకు అదృష్టవశమున చెబ్బలు తగులలేదు.

కడపమండల కాంగ్రెసు సంఘము కడపమండల కాంగ్రెసు సంఘ సాధారణ సమావేశము ఈనెల 18-వ తేదీన సాయంకాలము 4 గంటలకు కడప పురమున కార్యదర్శి యింటియందు జరుగును. ఇదివరలో సంఘసభ్యులుగా నుండినవాడును, కాంగ్రెసు సభ్యులు కావలసినవారైనను, అభిమానులు తప్పక దయచేసి సమావేశము జయప్రదముగజేయఁ బ్రార్థితులు. మద్రాసు కాంగ్రెసునకు ప్రతినిధులుగాఁ బోవఁదలచువారు తమదరఖాస్తులను రు 1-4-0 రుకు మతో నాటికి కార్యదర్శికి జేయఁజూచుట బంపవలయును.

- కార్యక్రమము
1. కార్యనిర్వాహకవ్యవస్థ ఎన్నికలు.
 2. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసభ్యుల ఎన్నికలు.
 3. ఆంధ్రరాష్ట్ర సభా ప్రతినిధుల ఎన్నికలు.
 4. కాంగ్రెసు ప్రతినిధి దరఖాస్తుల పరిశీలనము.
- చర్చకురావోపు ఇతరవిషయములు.
- కే. లక్ష్మణరావు, కార్యదర్శి.

శ్రీ శారదానికేతనము గంటూరు ఈనెల 11-వ తేదీన కృష్ణాజిల్లా చల్లపల్లి వాస్తవ్యులను శ్రీయంతులు కొట్టుపాటి శివరామయ్యగారు తమపుత్రుడు చాదరియొక్క అక్షరాభ్యాస మహోత్సవకాలమున గంటూరులోని శ్రీ శారదానికేతన గురుకులమునకు రు 116-0-0 నూట పదహారురూపాయలు చదివించి ప్రీతిద్యయెడ తమకుల ఆత్మ్యంతోత్సాహమును వేల్చిందిరి. శ్రీ శారదానికేతనమునెడల శ్రీ శివరామయ్య చాదరిగారికి అభిమానము మెండు.

మోటారు సైకిలు మోటారుకారు డికోనుట:— రాయపురమునండి శ్రీనివాసను (మద్రాసు పవరను మరాటా కైల్వ ఎల్లెక్ట్రిక్ డిపార్టుమెంటు ఉద్యోగి) నేటి ఉదయం మోటారు సైకిలుమీద వచ్చుచుండెను. ఒక యూరోపియను స్వయముగా నడిపించుకొని వేగముగా పోనిచ్చుచుండిన మోటారుకారుతో ఈ సైకిలు డికోనెను. శ్రీనివాసను ఆస్పత్రిలో నున్నాడు. స్వస్థత నొందుచున్నాడు. సైకిలు విరిగినది.

వేలం నోటీసు. కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరు కోర్టు, బందరు.

శ్రీరాజా భామ్మదేవర సత్యనారాయణ వర ప్రసాదరావు బహద్దరు జమీందారుగారు, సాతువల్లూరు యెట్టేటు పార్సు 2. I. P. 13-27

ఈ దిగువ నుదహరించబడిన గ్రామములు, బిల్డింగులు, నమ్మేరి షీక్రీలు, చరాస్టులు, కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరుగారిచే ఆయా తేదీలను ఆయా మకాములందు వేలం వేయబడును. గనుక కావలసినవారు వచ్చి పాటపాడుకొనవచ్చును.

(1) అమృతలింగంపేట, కన్నాపురం అగ్రహారం, రామారావుగూడెం అగ్రహారము, నతసింహపురం అగ్రహారము, చేనెండ్ర గ్రామములును, వాల్లూర తాలూకు రెంటుడిక్రీలు బకాయ శిస్తు బాకీలున్న బందరు మకాంలో కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరు కోర్టులో ది 27-10-27 న

(2) డేమురుకారు, బిలియర్సుపేటలు లైట్లు నహా, పి. ఆర్. అందు సన్ను కంపెనీవారి ఘుమారు కోర్టుకుల యెత్తుగల సంగీతముపాడు పెద్దగడియారము ముష్కియను నల్లనిరంగుల ఆట గుర్రము, యితరసామానులు, బందరు మకాంలో రిశీవరు కోర్టులో ది 27-10-27 న

(3) కాకినాడలో పత్రికారి వీధిలోవున్న యూ యెట్టేటుతాలూకు మేడ, గుర్రపుసాలలు, కాకినాడ మకాంలో నదరు మేడవద్ద ది 25-10-27 న.

(4) యేలూరు తాలూకా కొప్పాక, భోగాపురం, శింగవరం, గవరవరం, సత్యవోలు, కొత్తపల్లి, రాజుపేట, సత్రంపాడు, కవగుంట, వసంతవాడ గ్రామములమీదను యెట్టేటు వారికి రావలసిన బకాయిశిస్తు బాకీలకు పొందబడిన రెంటు షీక్రీలున్న వసంతవాడ గ్రామముమీద నిల్చివున్న బకాయి శిస్తు బాకీలున్న, యేలూరు పవరుపేటలో తాణా ఆఫీసు వద్దను ది 21-10-27 న వేలం వేయబడును. తప్పేళ్లకు కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరు గారికి వ్రాసిన పొందగలరు.

కృష్ణాజిల్లా అఫీషియల్ రిశీవరు అఫీసునంది, యంబర 1-10-27. (Sd) M. Rangachary. B. A. B. L., Official Receiver.

రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. సి. సహా 0-13-0 ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, శోమములకి రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు తెక్కుదు, మంటయుండదు. శోమములు రాలిపోవును. అమృతాంజనం దివో, మదరాసు లెక కాంబాయి

అమెరికా భారతీయులు

—*—

అమెరికాలో నివసించే భారతీయుల స్థితి దుర్భర మగుచున్నదని యింతకుముందు తెలిసెను. భారతీయులకు పౌరస్త్వపు హక్కు తొలగి పోయెను. అందుమీద భారతీయులు విశేషాదోళనము సలిపియుండిరి. ప్రస్తుతస్థితి ఎటులున్నదో సభీద్రబోసుగారు అట్టోబరు మాసపు “మాడరక్ రివ్యూ” పత్రికలో వ్రాయుచున్నారు. 1923 సంవత్సరమునకు పూర్వము నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయుల పౌరస్త్వపు హక్కును వామిగుటను ప్రభుత్వమువారి పుష్కలగుర్తించిరట. వారిహక్కులను రద్దుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు దీక్షానిన శాసనసంబంధ మగు చర్యలను ఇపుడు విరమించుకొనిరి. దీనిమూలమున అరువదిమంది భారతీయులకు మాత్రమే పౌరస్త్వ మేర్పడును. మిగిలిన భారతీయులగతి అటులనే యున్నది. భారతీయులు కేసెన్సాజాతీయవారను సిద్ధాంతమును అమెరికావారా మోదించలేదు. అందుచే యూరపు ఖండవాసులవలె భారతీయులు పౌరులగుటకు డిక్లురుగారు. అరువదిమంది భారతీయుల కొనగడి హక్కు వారికిమాత్రమే వర్తించుచుగాని ఇతరులకు సంక్రమించదు. ఈ యరువదిమందిలో సభీద్ర బోసుగారు రొకరు. వీరిని ఇండియాకు రానిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు రనుమతింపకపోవుట విచిత్రము. అరుమాసమునకు మాత్రమే ఇండియాలో దిగు గుటకు వీరికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అనుమతి నిచ్చినటుల పార్లమెంటుపత్రికలో వ్రాయబడిన సంగతి జూచిన భారతీయులకు ఇండియాలోను వెలుపలను గూడ స్వేచ్ఛ ఎంతక్కడో యూహించవచ్చును. సభీద్రబోసుగారు సూచించినటుల, హిందూ దేశ మింకను అమెరికాదృష్టిలో నిషిద్ధముగనే యున్నది. ఇకముందు భారతీయులు పౌరులుగ నేవాస మేర్పరచుకొన వీలులేదు. బోసుగారు కమిషనరుగారికి వ్రాయగ, పౌరస్త్వము రద్దుచేయ బడిన భారతీయుల కెట్టి పౌరస్త్వముల నొసగ వీలు లేదని వారు బడులు జేప్పటచే ఎట్టి సందియము నకు తావుండజాలదు. కడచిన అయిదు సంవత్సరములనుండియు కోర్టులలో బోరాడుచున్నవారి హక్కులుమాత్రమే నిలుచును. ఇంతకన్నను, కోర్టులలో అనుకూలనిర్ణయము గావించినచో, భారతీయుల కందరకును లాభము కలిగిడిది. అట్టి యవశ్యమును ప్రభుత్వమువారు తొలగించుటచే, అభ్యున్నతస్థాయికుల హక్కులు మాత్రమే రక్షింపబడును. కోర్టుల కెక్కులేనివారిస్థితి దుర్భర మయినది. వీరిలో నలుపురు పసికికి సముద్రమున నుడువ్వవ

సాయధారులు. భూములను బాగుచేసి అమెరికాలో ప్రతింటును పంపివినవారు, వీరె అట్టివారు పౌరులుగ నుండగోరగనే, వారి హక్కులు తొలగింపబడుచున్నవి. వీరు భూమిని దున్నక పూర్వము అయ్యది ఎందుకును కొరగానిదని తలంపబడెను. దాని విలువను భారతీయులే చూపగలిగిరి. ఇప్పుడు పౌరస్త్వపు హక్కును బడసినవారి సంతతివారి కయినను, హక్కు సంక్రమింపగూడదని, కాలిఫోర్నియాలో ఏర్పాటుజేయుచున్నారట. అమెరికాలో బుట్టినవారందరును అమెరికా పౌరులను నియమమున కిది విరుద్ధము. గత సంగ్రామమున అమెరికా ప్రవేశించినపుడు, యుద్ధములో బని చేయువానికి పౌరస్త్వపు హక్కు ప్రసాదింపబడునని, అమెరికా ప్రభుత్వము వారు వాగ్దానముజేసిరి. భారతీయు లీ విన్నపము ననుసరించి ప్రవర్తించిరి. కొందరు యుద్ధమున గాయపడిరి. మరొకందరు ప్రాణములనర్పించిరి. అయినను అమెరికా ప్రభుత్వమువారు తమవాగ్దానములను నిలుపుకొనరయిరి. ప్రస్తుతపరిస్థితు లిటులున్నవి. ఇందాశ్వర్యమేమియు లేదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము నందే భారతీయులదస్థితి నివారణగాకుండగ, అమెరికాలో గాకుండుట వింతగాదు. అమెరికాలోని భారతీయుల హక్కులకొరకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు పోరాడెదరని తోచదు. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నగాని, అన్యదేశములలోని భారతీయుల స్థితి చక్కబడదు. ఇటీవల, కెనడాలో జరిగిన కన్ఫరెన్స్ పక్షసమావేశములో “చూర్మదేశములవారిబహిష్కారము” అనుపదములకు బదులు “దేశములో త్వరలో మిలితముగాలేని జాతు”లను పదములను చేర్చనలెనని, యొకప్రతినిధి గోరెను. వీరివాదమునకు మరియొక ప్రతినిధి జవాబిచ్చుచు, సవరణ మర్యాదసూచకమేగాని, ఫలిత మొకటియే యగునని జవాబుచెప్పిరి. భారతీయులు తమ ఆచారవ్యవహారములను త్వరలో విడుచువారు గారు. అట్టివారు, దేశములో మిలితము గానివారుగ పరిగణింపబడుట నహజము. సామ్రాజ్యాంతర్గతమగు దేశములలోనే భారతీయులు నిషిద్ధులగుచుండ, వెలుపల బహిష్కృతులగుట వింత గాదు. ఇట్టియుబ్బందుల నన్నిటిని తీర్చగల పరమాపధము స్వరాజ్య మగుటచే, దానిని త్వరతో సంపాదించుటకై భారతీయు లెల్లరును నడుముగట్టుట యత్యంతావశ్యకము.

కార్మిక శాఖ

1926-27 సంవత్సరమున ఎంచదగిన నమ్మో ఏదియు జరుగలేదని, లేబరుకమిషనరుగారు తమ రిపోర్టునందు సూచించిరి. బెంగాలు నాగపురపు రైల్వే నమ్మోకొంతవరకు వాల్తేరు, విశాఖపట్టణములకు గూడ తగిలెను. దక్షిణ యిండియా రైల్వేపని వారల తగాదా, లేబరు కమిషనరుగారిచే పరిష్కరింపబడెను. మద్రాసు ట్రాంజే నమ్మో కొనసాగలేదు. చూళయి మిల్లుల నమ్మో వెంటనే తగ్గిపోయెను. మద్రాసు లేబరు యూనియనుకును, బకింగు హాము కర్నాటిక్క మిల్లు పనివారల యూనియనుకును, పోటీప్రబలెను. రెంటిని కలంపుటకు జేసిన ప్రయత్నములు సఫలముగాలేదు. తుదకు రెండుయూనియనులును ట్రేడు యూనియనుచట్టముక్రింద

రిజిస్టరయ్యెను. రెంటికిని గలిగిన ఎడబాటునకు మిల్లు యజమానులే కారకు లయిరి. వీరు ప్రత్యేక సంఘమునకు ప్రోద్బల మొసగనిచో సంఘర్షణ ముదయించెడిదిగాదు. ఇవి గాక, పెక్కు కార్మికుల మూనియను లుద్భవించి పనిచేయుచుండెను. వార్ల మెంటునందలి లేబరుసభ్యులు కొందరు కార్మిక సంఘములతోమము నరయుటకై చెన్నపురికివచ్చిరి. మధ్యతరగతివారిలో ప్రబలిన నిరుద్యోగముగూర్చి విచారించుట కొకసంఘము నియమింపబడెను. వీరు గావించిన సిఫార్సు లెంత నిస్సారముతో యింతకు పూర్వము జూపియుంటిమి. ఎమిగ్రేషను గూర్చి మరియొక రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారి కంపబడెను. సింహళమునకును మలేకును మాత్రమే నిపుణులు గాని పనివారలు వెడలవీలగును. నివేదన సంవత్సరమున మలేకు బోయినవారిసంఖ్య హెచ్చెనుగాని, సింహళము బోయినవారిసంఖ్య తగ్గెను. అస్సాం బోయిన కూలీలసంఖ్య తగ్గెను. ఇక్కడకు బోవువారిలో విశేషముమంది గంజాం విశాఖపట్టణం జల్లాలనుండి పోవుచుండురు. ఈ ప్రాంతముల కార్మికులు వెలుపలకు బోవుటచే గంజాము విశాఖ పట్టణంజల్లాల యభివృద్ధికి ఇబ్బంది గలుగుచున్నదని ఏజెన్సీ ఏజెంటుగా రిటీవల సూచించియుండిరి. నివేదన సంవత్సరమున 1454 మంది కూలీలు దక్షిణాఫ్రికాకుండి మద్రాసుకు వచ్చిరి. వీరు, బహిష్కరమునవిధానము క్రింద పంపివేయబడినవారే. వీరి దుర్గతిని వర్ణింప నక్కరలేదు. విదేశములందును స్వదేశమునందును గూడ వీరి యగచాట్ల నూహింపవచ్చును. నిమ్న జాతులకొరకు లేబరు శాఖవారు సలిపిన కృషి రిపోర్టునందు వివరింపబడెను. కార్మికులకొరకు ఏర్పాటుయిన సహకారసంఘములు సంవత్సరాంతమున 1329 గలవు. లేబరు శాఖవారు 231 పాఠశాలలను నివేదనసంవత్సరమున స్థాపించిరి. సంవత్సరాంతమున 926 పాఠశాలలు పనిచేయుచుండెను. వీనిలో ఉన్నత జాతిబాలరును గూడ జేర్చుకొనుచున్నారు. వీరికిని ఫీజులను వసూలుజేయుట లేదు. వీనియందు గలపబడువిద్య కార్మికుల కేమాత్రముపకరించుచున్నదో తెలియదు. మద్రాసు ఛార్జీలు అనగ గూడెములను బాగుజేయుటకు కొంత పనిజరిగినను, వానిస్థితి యింకను చక్కబడలేదు. ఉన్నతజాతులరయితు లింకను, నిమ్నజాతుల యభివృద్ధికై దీక్షానినచర్యల కడ్డువెట్టుచునే యున్నారని, రిపోర్టు చెలువుచున్నది. కొన్నిసమయములలో పోలీసువారి సహాయము గూడ నవసరమగు చున్నదట. నిమ్నజాతులవారే కొన్నిచోట్ల అక్రమముగ ప్రవర్తించిరట. అయినను పూర్వముకన్నను నిమ్నజాతులవారికిని ఉన్నతజాతులవారికిని మధ్య ఎడబాటు తగ్గుచున్నదనియు, నిమ్న జాత్యుద్ధరణముకై ఉన్నత జాతులవారు తోడ్పడుచున్న నిదర్శనములు గలవనియు, కమిషనరుగారు చెలిపిరి. చె-గల్పట్టణం లో మహాబలిపురపు జమీందారుగారు గ్రామపాఠశాలకు ఉచితముగ నొక స్థలమును దానముజేసిరి. అక్కడ నొకపాఠ కట్టించిరి. మింజూరుగ్రామస్థులు నిమ్నజాతుల పాఠశాలకై స్థలము సూచితముగ నిచ్చిరి. నిమ్నజాతులవారిలోగూడ నూతనప్రబోధము గలిగెనని, కమిషనరుగారు గుర్తించుచున్నారు. నిమ్నజాతులవారు శాసనసభాసభ్యులను దుగో

కొన్ని నెలలక్రితము బొంబాయిలో నోక వివాహముజరి
 గినది. వరుడు గొప్ప పరీక్షలనిచ్చి గొప్ప ప్రభుత్వోద్యోగము
 లో నున్నందున ఆవనము కన్యకండ్లి 20000 రూపాయలు వర
 కుల్గమిచ్చెను. ఉన్నతవిద్య నభ్యసించినవా రిదురాచారమును
 యాపుమాపుటకు ఋదుంగా చాల నివసితికి పొప్పుడుమండుట
 చాల శోచనీయముము. గౌడసారస్వత బ్రాహ్మణులలో
 కార్యులలో కన్యాకులకు వరకులకు ముఖ
 చాల ప్రబలముగా నున్న పని ఒక బ్రహ్మ
 చారి నాకువ్రాసెను. ఆతనిపేరు నాకు తెలియదుగాని దానిని
 నేను జెప్పడింపగోరను. గోవాలో తమ కుమార్తెలపట్టు ధనము
 ను గడించుటకు స్థిరముగానన్న గౌడసారస్వత బ్రాహ్మణులు
 చాలమందికలరు. వాడు ధనమునే ప్రధానముగాచూచెదరు.
 పెండ్లి యాడగోరువాడు డెబ్బదిపెండ్లి వాడైనను. వాడు బా
 నుగా ధనమొసంగినచో వానికి తనకమాత్రమిచ్చి పెండ్లిచేయు
 టకు యిష్టికన్యావిక్రీత గోవాలో కొంతమంది సంతముంపడు.
 కావున మంల పెండ్లియాడిగోరు ముసలివాండుండును గోవాకు
 పోవుచుందురు అని మరియొకరుగూడ వ్రాసిరి. 12పెండ్లి బాలి
 కను 50, 60 పెండ్లి ముసలివానికిచ్చి పెండ్లిచేయుట చాలసూర
 ము. పరీక్షలనిచ్చిన యావకును శిక్షింపనలెనని మోక్షులెంత
 మును వరకుల్గ మియ్యనలెను. ముసలివాడు మరల పెండ్లిచేసి
 కొనవలెనని కన్యాకుల్గ మిష్టింపలెను విద్యార్థికులకు ము
 దుసలలుగూడ కన్యాకుల్గమనచ్చి 12 పెండ్లిమిలను పెండ్లి
 చేసికొనుచుందురు. ఈ దురాచారము సారస్వతులలో మాత్ర
 మేగాదు యితరవర్ణములలోగూడ కలదు. కాని దానిని యాపు
 మాపుటకు సారస్వతులే పూనుకొనడమను (సా. క. గాంధీ
 ఎంగుయిండియా 6-10-27)

విదేశవార్తలు

బ్రిటిషు వర్తకము

అభివృద్ధి గాంచుట
 లండన్, అక్టోబరు 12:—సెప్టెంబరు వర్తకపుత్రాలు బ్రిటిషు వర్తకము 12 నెలల క్రిందటకంటె చాలావఱకున్నదని డిటెయిన్మెంట్. 60187000 పౌండుల ఎగుమతులు, 100427000 పౌండుల దిగుమతులు జరిగెను. ఎగుమతులు 10000000 పౌండులు ఎక్కువైనవి. దిగుమతులు కొంచెము తగ్గెను.

బ్రెజిలు ఋణము
 బ్రెజిలు, అక్టోబరు 12:—7000000 పౌండులు కాపలసి యున్నది.

ఇండియా వైమానిక పయన

మాగిపోవుట

ఫ్రెంచి యత్నము
 మార్చియిల్, అక్టోబరు 12:—ఫ్రెంచి వైమానికులు తమ ఇండియాపయనమున నవంబరువరకు ఆపుతేసిరి. ఇంజను ను సరిపుచ్చుకొనుటకు కొంతవ్యవధిని గోరిరి.

చీనా పోరాటము

చీనా ఉత్తర సేనలను ప్యాన్జి సేనలను పోరినవి. తీవ్రముగ. ఉత్తర సేనలు జయప్రథముగ ప్రతిఘటించెనట.

అల్పరు పార్లమెంటు

ట్రేడు డిస్కంఫర్టీలు ఆక్టు (వర్తకపుతగాదాచట్టము)
 బర్మింగ్హమ్, అక్టోబరు 12:—ఉత్తర విల్లండు పార్లమెంటు నిన్ననే మరల సమావేశమైంది. బ్రిటిషు పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టిన వర్తకపుతగాదా చట్టమునంటిదాని నొక దానిని అల్పరు పార్లమెంటులోగూడ ప్రవేశపెట్టుదమని అల్పరు ప్రధానామాత్యుడు ప్రకటించెను.

యుద్ధవిరామదినము

నవంబరు 11
 బర్మింగ్హమ్, అక్టో 12:—క్రిందటి సంవత్సరములలో జరిగిన నలులే ఈ సంవత్సరముగూడ యుద్ధవిరామదినోత్సవము జరుగను. రెండునిమిషములు నిశ్శబ్దముగ నున్నపింప ప్రార్థన కొంతకాలము జరుగును.

వైమానిక తపాలు

హాలండునుండి స్వాయంజకు
 ఆమ్స్టర్డం, అక్టో 12:—హాలండునుండి స్వాయంజకు వైమానికతపాలు ప్రచారము సమృద్ధిగా నీలండునో లేదో పరిశోధించుటకు గ్రొక్కేలు మేయరుగారు కొద్దికాలంలో ఈ జిప్టు కేగెదరు.

చేతికి తొడుగుకొను మెజోస్ట్ దిగుమతులు ఏదేశము నుండి దిగుమతియగుచున్నవో ఆదేశముపేరును కర్ణియుండవలె నని క్రొత్తనిబంధనల సేర్పరుచుచున్నారు.

సోలమన్ దీవులలో వధ

సూవా, అక్టోబరు 12:—సోలమన్ దీవులలో జరిగిన వధను గూర్చి మరల ఏమియు తెలియలేదు. మలేషియా కార్మికులను చీవావాని గొంతుకును కొసినట్లు మాత్రము తెలియచున్నది. ఇది ఇంకొకదీవిలో జరిగెనట. అచటనే ఇంకొక శత్రుత్వము ఖుడను ఓవర్సీస్ కార్మికులు చంపిరి. ఈవత్సలకు రాజకీయములకు సంబంధములేదని లండనులో నమయిస్తారు. ఇంతవరకు మలేషియా నెమ్మదిగ నున్నపుడు ఇట్లు జరుగుట చాల శక్తివంతముగ నున్నది.

బ్రిటిషు మంత్రివర్గము

పార్లమెంటు సమావేశమునకు తయారగుట
 బర్మింగ్హమ్, అక్టోబరు 12:—ఆగస్టుతరువాత మరల మంత్రివర్గము సమావేశమగుట ఇదే ప్రథమము నవంబరులో సమావేశమగు పార్లమెంటులో చర్చించు సాధారణవిషయములనుగూర్చి చర్చించిరి.

రోముగవర్షము

ఏప్రిల్ లో రోము గవర్నరు లండనుకు అధికారిత్వ పోవును.
 లార్డు మేయర్ లండను కార్యకేవలము తరఫున రమ్మరి ఆహ్వానించిరి.

స్పెయిను ప్రభుత్వమునకు ప్రతిపూలముగ ప్రచారము చేయుచున్నారని ముగ్గురికి జరిమానావేసి ఒక నెల దేశభ్రష్టులను గావించిరి.

బెలింపియా మోటారు ప్రదర్శనము

బర్మింగ్హమ్, అక్టోబరు 12:—రేపు బెలింపియా అంతర్జాతీయ ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును. 9 రోజులు జరుగును. 600 రకముల మోటారుబండ్లు క్రొత్తమోటారు లన్నియు ప్రదర్శించబడును. వచ్చేసంవత్సరములో బ్రిటిషు మోటారుగంపెనీవారు బ్రిటిషు జొమిరియనులలో 15000 పౌండులు ఖరీదుగల మోటారుబండ్లను విక్రయించెదరట. నూటికి 50 చొప్పున ఎక్కువగా తగూడచేసెదరట.

ఆస్తియా పునర్నిర్మాణము

21000000 పౌండుల ఋణము
 లండన్, అక్టోబరు 12:—విద్యుద్దీపములు, పోస్టు టెలిగ్రాఫు ప్రచారము విద్యుద్విద్యుత్తు చే నడుచు రైళ్లను అభివృద్ధి చేయుటకు 21000000 పౌండుల ఋణమును జేయుటకు ఆస్తియా నిశ్చయించుకొనెను.

కనడా కన్వేషణ

నాయకుని ఎన్నుకొను
 విన్నిపెగ్, అక్టోబరు 12:—కన్వేషణిపు సమావేశములో ఆవిజున్నేటు (కాల్గ్రే) గారిని నాయకునిగ ఎన్నుకొనిరి. ప్రభుత్వ క్రిపరాయణకు కనడానును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు సంబంధమును నిలబెట్టుటకు నిశ్చయించిరి.

అమెరికను గరల్ విమానము తగులడుట

అట్లాంటిక్ దగ్గర దిగుట
 (ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)
 లండన్, అక్టోబరు 12:—అమెరికన్ గరల్ విమానము అట్లాంటిక్ దగ్గర దిగినది. వైమానికులను పొగయోడ రక్షించెను. ఆఖరువర్తమానము ఈవిమానము తగులబడినదని తెలియచున్నది.

బిరిషు ఫ్రీ స్టేటు ఇండిపెండెంటులు

లండన్, అక్టోబరు 12:—ఇండిపెండెంటులదే ప్రత్యేకత. ప్రభుత్వము ఇంకను బ్రతుకునో లేదో యనునట్లున్న దందుచేత. కాని ప్రభుత్వనిధానమున రైతులుపక్షము కాన్వేషణ ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడునట. అంగుచే రైతులపక్ష నాయకుడు హీపరుమన్ గారు పార్లమెంటు సెక్రటరీ గా (కార్యదర్శి) నియమింపబడునట.

సర్ స్వామ్యులు హోరుగారి ఇండియాపయనమును గూర్చి నిన్న ఒక గ్రంథము ప్రకటింపబడును.

ఆఖరు గొప్ప ప్రపంచయుద్ధము 1928 మే 29 తేదీని వచ్చునట.

1938 లో ఏనుక్రిస్తు మరల అవతరించును.

సోవియటువార్తలు

రాకోవిన్స్కి-గారిని తీసివేయుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)
 లండన్, అక్టోబరు 12:—స్టాలినులోయన్న సోవియటు రాయబారి రాకోవిన్స్కి-గారిని దీసివేసి టోకియోలోయన్న రాయబారిని అచట నియమించుటకు సోవియటు ప్రభుత్వమునా రుత్తరువుజేసిరి.

సామ్రాజ్య వైమానికమార్గము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)
 లండన్, అక్టోబరు 12:—కెయికో పెరిషియను గల్ఫు మధ్య సామ్రాజ్య వైమానికమార్గమును మరల ఏర్పాటు చేసెదరు. గాజాలో ఆరుట మానెదరు. కయికో బగ్నాముకు ఒకరోజులో బోవుటకు వీలగును. వైమానికుల పాలు 24 గంటలు ముందు గావచ్చును.

పాదర్ ఇండియా

రంగయ్యగుగారు
 (ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)
 లండన్, అక్టోబరు 12:—మదర్ ఇండియాకు ప్రత్యుత్తరముగ పాదర్ ఇండియానును గ్రంథరూపముగ డిల్లీ సామ్రాజ్యసభాసభ్యుడగు రంగయ్యగుగారు వ్రాసిరి. దానిని త్వరలోనే లండనులో సెల్విస్ బుల్ పుంటుకంపెనీ ప్రకటించును.

బ్యాంకాకుకు పోవును చల్లీ వైమానికుడు ఏథెస్సు జేరినను.

హెడజాజి - మోటారు ట్రాన్సుపోర్టు

జెనూవలము, అక్టోబరు 12:—హెడజాజిలో నుండు అన్నిపట్టణములకు మోటారు సౌకర్యములుండుటకు 50000 పౌండుల పెట్టుబడితో జెడ్డాలో ఒక కంపెనీ ఏర్పరిచిరి. విద్యుద్దీపములనుగూడ ప్రవేశపెట్టెదరు.

గ్రేఫ్ కన్వే థెనకోపెక్-హేగెక్ వైమానికపయనమును ప్రస్తుత మాపుతే నెను.

ఎల్లరుకన్వే అనునామె సొగసైన వైమానికురాలు. మంచిచిహ్నములను బొందెను. ఈమెపయనము గ్రేఫ్ కన్వే న్యకు ఆశ్చర్యమును గలుగజేసెను. కాని చరించలేదు.

హిందువుల రాయబారము

సాంఘిక విద్వేషముల గూర్చి గవర్నరుగారి సూచనలు

పూనా, అక్టో 12:—మూడు తలగో నానునందలి సాంఘిక విద్వేషములనుగూర్చి గవర్నరుగారికి విన్నవించుటకు వచ్చిన కాపనసభ్యుల రాయబారవర్గమును బొంబాయి గవర్నరుగారు నేడుదయము సన్మానించిరి.

రాయబార నాయకత్వము వహించిన మూన్సి గారు తాత్కాలిక ఉత్తరువులగూర్చి హిందువులకు గలభయము నెల్లడించిరి. వీటివలన ఆశుండి హిందువులకుగల హక్కులకు నష్టము వచ్చుచున్నదనిజెప్పిరి. కావున వివిధసంఘములకు గల సాంప్రదాయపు హక్కులనుగూర్చి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు (సెమిజుడిషియలు) విచారణ సలిపి ఒక ప్రకటనగావించుట నుంచివని నూచించిరి.

గవర్నరుగారు యీ విషయమున జాగ్రత్తగా విచారించునని జెప్పిరి. వీరి సూచన శేషములు కొత్తకాదనిరి. తానివివరకు రాయబారమును నిరాకరింపలేదనియు, విషయము తెలిసికొనగోరి కొన్నికాగితములను తెప్పించిరి. అవి నిన్న సాయంకాలమే చేరినవి. జెప్పి రాయబారము వచ్చిననారందరు సాంఘిక సభ్యుల కుదుర్పుటకు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడవలెనని కోరిరి. ఈ రాష్ట్రమునందు యిదివరకు సాంఘిక విభేదములు లేవు. ఇకముందుగూడ నుండరాదనిరి. (ఫ్రీ.ప్రెస్సు.)

మద్రాసు కార్పొరేషను

నిన్నటి దినము మద్రాసు కార్పొరేషను ప్రత్యేక సభ యొక్క జరిగిన కమిషనరు యొక్క 1923-27 సం. రిపోర్టు పరిపాలనానివేదికయను పేర్లు ఆఫీసరు యొక్క 1926 సం. రిపోర్టు వ్యవహారనివేదికయను చర్చింపబడినది.

కలరానివారణకు సిబ్బంది

నగరములో కలరా తగ్గినది గనుక సగర వ్యాధినివారణార్థ మేర్పడిన సిబ్బంది తీసివేయబడిన అని ప్రెసిడెంటు గారు సభలో ప్రకటించిరి.

కొయ్యదుకాణపు మందిరములు

కోడై ప్రక్క నుండెడి కొయ్యదుకాణపు మందిరము కటికమిషనరు గారు తీసివేయబడుచుండెడిదనియు, అది తీసివేయరాదని సభవారు జరూరుగా తీర్మానము చేయవలసియన్నదనియు, రావుబహదూరు దాక్షరు సి. నరేంద్రలియారుగారు చెప్పి అందుల కొకతీర్మానము నుపపాదించబోయిరి.

ఈసభ వ్యవహారనివేదికలను విమర్శించుటకే సమావేశమైనది గనుక యిటువంటి తీర్మానములు ప్రతిపాదించ వలెదని యన్. సత్యమూర్తిగారు ఆభ్యంతరపరచిరి.

ఏదైనా ఆర్థికవిషయముపై తీర్మానము చేయవలసియున్నయెడల చట్టము ప్రకారము ఉపపాదించుటకు అనర్హులదని ప్రెసిడెంటుగారు చెప్పిరి.

అట్టిజరూరుతీర్మాన మున్నయెడల ప్రయత్నమునకును చే ఉపపాదించబడగూడదని గౌ. రా. బి. వి. నరేంద్రుగారు చెప్పిరి.

ఇటువంటి జరూరుతీర్మానములు ఇవివర కనేకసంఖ్యలలో ప్రతిపాదించబడినవి గనుక ఇవిగూడ ప్రతిపాదించవచ్చుననియు, ఈతీర్మాన విషయము చేయనిచో సదరు పెట్టెరుకాము రేపు కమిషనరుగారిచే ఎత్తివేయబడుననియు, అందువల్ల ఇది జరూరున విషయమే యనియు ప్రెసిడెంటుగారు చెప్పిరి.

తీర్మానమును ఉపపాదించుటకు సభవారి అనుమతిని పొందవలసి యున్నదని ప్రెసిడెంటుగారు చెప్పిరి. ఉపపాదించుటకు 6 గురు అనుమతులుగా అనుజ్ఞ మిచ్చిరి. 6 గురు ప్రతిపాదనలు చేరి. ఆంధ్ర ప్రెసిడెంటుగారు తమ అధికారమును అనుమతులుగా నిచ్చిరి.

సిక్కుట తీర్మానమునకు వోల్లు తీసికొనగా ప్రతిపాదనలు హెచ్చుటచే తీర్మానము వీగిపోయెను.

గూడెముల యభివృద్ధి

పరిపాలనానివేదికను విమర్శించుచు యన్. సి. గురుస్వామిగారు మొట్టమొదట నువ్వరించిరి.

ఈ నివేదికకు సంబంధించిన సంవత్సరములో యీ గూడెముల యభివృద్ధినిగూర్చి క్రద్ధవహించబడలేదు. ప్రయత్నము భావించుట నివేదన సలములలోనున్న యీగూడినెల నితి చాల హేయముగా నున్నది. నిరుపేదల నివాసములనుగూర్చి యీరాజోపు సంవత్సరమైనను కార్పొరేషను వారు క్రద్ధవహించి బాగుచేయుదురని, తలంచెదను. మానమునది నితి చాలా అసహ్యముగానున్నది. హరిజనములైనవల్ల చాలా హింసముగానున్నది. అచట జనులు సదిలోదిగి దాటుదున్నారు. ఈ విధముగా సదిలో దిగిజళ్ల నవసరములేకందా అచట నొక కొయ్యగంటెన ఏర్పరచవలెను.

కార్పొరేషనుపరిపాలన కుల్లి కంపుకొట్టుచున్నది అట్లై హమిదుఖానుగారు ఇటువలసిందిరి:—కార్పొరేషను పరిపాలన చాలాసరళతతో చేయబడినదని మిరెంత ప్రశంసలు కొట్టెను, పరిపాలనయంతయు స్వీకృతమై ప్రశంసలతో నిండినది. కుల్లి కంపుకొట్టుచున్నది. ఏయిదోగియును స్వతంత్రాలచేత స్వతంత్రవ్యక్తిక్రద్ధాస్థులతో వ్యవహరించుటలేదు. పైతా చేదారులచేతిలోనివాస్తవత వర్తింతులవల్ల తీవ్రత నశించినది. పరిపాలన సమర్థతతో చేయబడినదని వాదించుటయేగాని ప్రత్యక్షముగా ఏమియు కన్పించుట లేదు. కోడ్లు ఏమి బాగుచేసినవి?

ఈకార్పొరేషను కాన్సిలంతయు దగానాటకముగ నున్నది. ఇప్పుడున్న పరిపాలనాపద్ధతి ప్రకారము పరియంతయును కార్యనిర్వాహకులవల్లనే జరుగుచున్నది.

సభలో కేక—అయ్యో, మీరు మొన్న జరిగిన ఎన్నికలలో ఓడిపోయినతర్వాత కలిగిన అభిప్రాయమేనా యిది?

హమిదుఖానుగారు:—లేదు. ఎన్నికలలో ఓడిపోవుటకు నా అభిప్రాయములకును సంబంధము లేదు.

ఈనగరములో మంచి పాలు సప్లయచేయుటకు కార్పొరేషనువారు పూనుకొనియుండలేదు. అన్నిటికన్న దుర్గతలో నున్న విషయ మేమనగా కార్పొరేషను ఎన్నికలు చాల అస్థాయముగా జరుపబడుచున్నవి.

ఎన్నికదార్లపట్టికలు సరిగా తయారుచేయబడుటలేదు. ఎన్నికలకు చేయబడు ఏర్పాట్లు అసంతృప్తికరములుగా నున్నది కాబట్టి యీ ఎన్నికలవ్యవహారము మద్రాసు కలెక్టరుగారి వశము చేయుట మంచిది.

గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారు

కార్పొరేషను ఎన్నికలలో అస్థాయముగాని అక్రమమైన అధికారప్రాబల్యముగాని కనబరచబడుటలేదు కమిషనరుగారు అప్పదప్పుకు ఎన్నికల సమయములో ఓట్లు యివ్వబడు ప్రదేశమునకు వచ్చి తనిఖీచేయుచుండురేగాని పక్షపాతిబుద్ధితో వర్తింపటలేదు. నాడివిజనులో రోడుకూడ బాగుగానే తనిఖీచేయబడుచున్నది. కాబట్టి కమిషనరుగారిని నిరసించుచునే నేమియు చెప్పవలెను.

బి. యన్. మల్లయ్యగారి విమర్శ

కలపనవర్తకులవద్ద పన్నును చాలాక్రద్ధతో వసూలుచేసితిమని కమిషనరుగారు రుప్పొంగుచున్నారు. ఈవర్తకులవసూలుచేసినందువల్ల ఒకఎంక కన్నము పూడ్చబడినదనియే గ్రహించవలెను. ఒకమూల యాయెలకుకన్నమును పూడ్చుచున్నను ఇంకొకవైపున పండికొక్కకన్న మేర్పడుచున్నది. పెట్టెలకుకాదాదాము రోడ్లవిడచేయుచున్న అక్రమములను అడ్డుపెట్టెనుడల కార్పొరేషనుకు లక్షరూపాయల ఆదాయము వచ్చియుండును. కార్పొరేషను సిబ్బందినికూడ చాలతగ్గించుటవల్ల వ్యయము తగ్గించబడును. లైసెన్సు డిపార్టుమెంటు ఎత్తివేయవచ్చును. ఇందువలన 80 వేలరూపాయలు రాగలవు.

రోడ్లు నానాటికి దుర్గతి నొందుచున్నవి. గతసంవత్సరము 68 మైళ్లుపాడుగు రోడ్లు మరమ్మతు చేయబడినవి. కాని యీ సంవత్సరము 49 మైళ్లుమాత్రమే మరమ్మతు చేయబడినవి. ఈరేటుచొప్పున 8 సంవత్సరముల కొకతూరి ఒక్కొక్కరోడ్డునకు మరమ్మతుపంతు వచ్చుచో రాదో.

కార్పొరేషను మోటారులారీలు సరియైనస్థితిలోనుండుటలేదు తపాలాశాఖవారి మోటారు లారీవలె కంట్రాక్టుదారులచే సప్లయచేయబడు పద్ధతిని కార్పొరేషనువారు అమలులో పెట్టినయెడల చాలమంచిది. ఇప్పుడు స్వంత మోటారు లారీలను ఉంచుటవల్ల అయ్యే మరమ్మతులొరకైన వృధావ్యయము సగము తగ్గిపోగలదు.

నగరములోని నీటిసప్లయ మరిపి 1-కి 26 గాలనులచొప్పున ఉండెడి ఖర్చు 82½ గాలనులకు హెచ్చును. గత సంవత్సరం మార్చి నెల 24½ గాలనులకు కూడా హెచ్చెను. 1914 సం. త్వరములో పాలరువర్క్సు కట్టినదానిగా ఇంతవరకు ఇంతనీటి ఖర్చు ఎప్పుడునులేదు. రెడ్ హిల్స్లో నీటి సమృద్ధి తగ్గిపోయిన కాలములో ఇట్టి నీటివ్యయ మేల జరిగెను. ఇంతటి వృధా వ్యయము నిండాపడమైనది. 22 సంవత్సరముల యీ మధ్య నెప్పుడును రెడ్ హిల్స్ చెరువులో నీరు ఇంత అడుగంటియుండలేదు. తరువాత బాన్ నెలలో కార్పొరేషనువారు కండ్లు తెరచి నీటి సప్లయిని రోజు 1-కి కోటి గాలనుల చొప్పున చేయుటకు నిశ్చయించిరి. ఈపని జనవరిలోనే చేసియుండవలసినది. నీటి సప్లయ ఎండాకాలములో తగ్గించివేయుటచే ప్రజలు నీరుచాలక అపరిశుభ్రమైన నీరు త్రాగిరి. కలరావ్యాధి ప్రబలమయ్యెను. ఈ కలరా అణచుటకు కార్పొరేషనువారు 50 వేలు ఖర్చుచేసిరి. ఇంక అన్యక్రమముగా ప్రవర్తించి కార్పొరేషనును వృధానష్టము పాలితేసిన కార్యనిర్వాహక సభ్యులు తమ పదవులకు నిజముగా వెంటనే రాజీనీవునలసినదిగా కోరవలసినదే.

హెల్తుఆఫీసరుగారి నివేదిక మొదటినుండి చివరవరకు అక్షరసాదముతో నిండియున్నది. పావుఖానాలతోభి దరియాల్తులు సరిగాలేవు. కల్తవ రొపాత్యము సరిగా లేకపోవుచే వ్యాధులకు అనారోగ్యమునకు కారణమైనది. పాకీవాడ్లకు సరిగా అదుపు అజ్ఞులలో ఉంచి ఫని చేయించగల రాజేవార్ల సిబ్బందికొట్టుకొట్టులతో పనిచేయుటలేదు. ఇందుతా ఎందుచేతండి అని అడిగి రే పాకీవాడ్లు నిరతురకయ్యి, మూర్ఖులు వారితో వ్యవహారము చాలాకష్టమైనపనియని హెల్తుఆఫీసరు జబాబు చెప్పెదరు కాబట్టి ఇకనండియు వీరికి విశ్వవిద్యాలపరీక్షల యందలి తేరిన పాకీవాండ్లు కావలయు కాబోయి! పరీక్షలు పాస్యకాని యీ పాకీవాండ్లలోనే నగరమును బాగుచేయించగల వేరొక క్రొత్త హెల్తుఆఫీసరునే, మనము తెచ్చుకొని నియోజించుట మంచిదని నాయభిప్రాయము.

టి. యన్. నటరాజు పిల్లైగారు

బార్టిటవునులో శిశుమరణము హెచ్చుగా కన్పించుచున్నది. ఇతర జ్వరములుకూడా హెచ్చునున్నవి. పరిశుభ్రమైన ఆవుపాలు ప్రజలకు సప్లయచేయుట మంచిదని సలహా యివ్వబడినది. ఇందువల్ల లాభము కలుగగలదు.

ఎ. ఎఫ్. హెయన్ గారు

ఈ సంవత్సర నివేదికల యందులి రెండు ముఖ్య లక్షణములేవనగా (1) హెచ్చుఅదాయము వసూలగుట (2) నగరములోని మరణసంఖ్య హెచ్చుగనుండుట. కమిషనరుగారు నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు స్వతంత్రవ్యక్తి నుపయోగించి సలహాలివ్వలేదని కమిషనరుగారిని నిందించ వలెను. ఈ పని కాన్సిలు వారిది.

ఇంతటితో సభ ముగిసెను. శుక్రవారం సాయంత్రంతిరిగి సమావేశ మగును.

కలకత్తా, అక్టోబరు 14—అయుగములు లేకయే లేయాకుతోటలోని కూలి యువకుడు 6 అడుగుల పులి ముందుకాళ్లను వంచిపెట్టి మీ దక్కి పోరాడి కేక లిడగా మరొకడు వచ్చి దాని మెడలోపాడిచి చంపెను. యువకునికి 40 గాయములు తగిలెను. కాని యుత్సాహముగా నున్నాడు. త్వరలో బాగుపడగలడు. (ఫ్రీ ప్రెసు)

వాతావరణస్థితి

1927 నం. అక్టోబరు నెల 14-వతేది శుక్రవారము

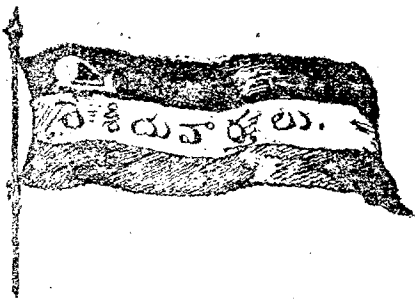
ముఖ్యజిల్లాలు	తేలికపాటి				
	గత 24 గంటలలో అత్యధిక	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప	గత 24 గంటలలో సగటు	జూలై నెల 1-వ తేది నుండి సగటు	జూలై నెల నుండి సగటు
గోవాలో	92.0	76.2	...	4.20	+ 0.67
కాశ్మీరము	93.0	80.8	...	1.26	— 0.97
కాశ్మీరము	92.8	76.2	...	2.86	— 0.11
చిత్తీకట్టాము	92.8	75.5	...	4.82	+ 1.90
కర్నూలు	89.7	63.6	...	1.59	— 0.18
బెల్గాం	89.8	74.2	...	1.04	— 0.99
అనంతపురము	1.46	— 0.28
కడప	96.6	72.8	...	8.65	+ 1.51
నెల్లూరు	96.0	74.8	...	0.76	— 1.05
చుక్కాను	95.9	74.3	0.48	0.77	— 2.72
కడపాడు	98.4	76.4	...	2.41	+ 0.05
నీలము	94.7	72.9	...	0.98	— 2.21
కోయంబూరు	87.8	67.0	...	0	— 2.28
తిరుచునాపల్లి	97.5	75.2	...	1.90	— 0.87
నాగపట్టణము	91.9	79.3	...	0.82	— 1.15
చుక్కాను	97.8	76.8	...	0.15	— 2.97
రాంబత్	88.6	79.4	...	0	— 1.82
తిరునల్వేరి	0	— 2.19
తిరుకేండెము	83.1	73.7	...	0.12	— 3.18
కొచ్చిరే	82.1	78.0	...	1.71	— 2.85
కాలికట్టు	87.0	70.6	...	1.48	— 2.79
మంగళూరు	84.7	71.2	...	3.74	+ 0.66
బెంగళూరు	85.9	64.7	...	0.27	— 3.83
మైసూరు	77.8	58.0	...	2.64	— 1.52
కొడైకాల్	67.8	50.0	...	0.43	— 3.85

సర్కారులు:—ముగింపుములో ఆకాశమునిర్భయముగను తక్కినచోట ఒకమోస్తగుగ ముప్పుగానున్నది. దక్షిణమున ఆర్ద్రత తక్కువ. గోవాలోపురంలో, కగటిరాత్రివేడిమి 3, 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ మంచితేపట్టుములో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్కా:—డక్కాలో చినుకులుబడినవి. కడపలో కొంచెము పగటివేడిమి ఎక్కువ. బెల్గాంలో తక్కువ కర్పూరంలో కొంచెము రాత్రివేడిమి తక్కువ.

కర్నూలు:—మేఘములు విస్తారముగా యున్నవి. పగటివేడిమి 2½ గురికి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఎ. వి. నారాయణ అయ్యయ్య, ప్రభుత్వ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

మధురలో నిన్న బాద్మి జోసెపుగారి ఆధ్వర్యతక్రింద పత్రికారవయల గంపు మేల్పడెను.

మునిసిపల్ గడియారముల విషయమై కమిషనరుకును బొంబాయి ప్రభుపాలకసంఘమునకును చెడినది.

లక్ష్మీ ప్రభుపాలకసంఘముందు రాజనీచ్చివారే తిరిగి ఎన్నికలను నిశ్చయిరి.

సంగోదేవిగారు హైదరాబాదులో చాల యాద్రే కముతో పరిశోధించుచున్నారు.

కానకసర్వము బాదంకింగారికి లక్ష్మీజిల్లాలో ఉప న్యసింపరావని 141 నెక్కుకుక్రింద నోటిఫికేషను చేసెను. (ప్రీ.పె.సు.)

లక్ష్మీలో భార్యను హత్యగాంచినందులకు బాబ్బయి ఆసు తుపాకివానిని అరెస్టు చేసిరి.

అమృతవరముందు మహారాజీ విగ్రహమును చెప్పి తో కొట్టినందులకు ముద్దాయి అరెస్టు చేయబడెను.

షికాహ్మరు స్టేషనులో నిన్నరాత్రి ఇరువురు హిందూబాలురు ఇంజనుక్రింద బడి చచ్చిరి. (ప్రీ.పె.సు.)

లక్ష్మీలో మూడువెలుక్రిందల ఎత్తుకొనిపోబడిన పార్వతి బాహారి అను చాలిక ఆమీరుచున్నవారియింట పట్టు బడెను. ఆమీరుచున్నను పోలీసురక్షణక్రింద నున్నాడు.

రాజుపాండ్రవరముందు బెనారసు హిందువు శ్రీ విద్యాలయమునుగూర్చి విశ్వవిద్యాలయ యుపన్యాయకుల శేషా ద్రిగా సుపర్యంబి నూడిన లాఠీదారు జుమ్మూ ముసించిరి.

దైత్యుల ఆఫ్ ఇండిస్ట్రీసును ప్రత్యేకముగ నెయిమిం పనునదని గోరుదు మహారాష్ట్ర వర్తక సంఘమువారు మంత్రి వద్దకు రాయబారము జోయిరి.

అఖిల భారత వర్తక సంఘమువారు సర్ కలనలు హిం ద్విగారి ఉద్యోగకాలమును పొడిగించుట కూడదని తీర్మానించిరి. వీనిమా కమిటీలో భారతీయసభ్యులు ఆధికసంఖ్యాకు లుండ వలెనని తీర్మానించిరి.

అహమదాబాదు. అక్టోబరు 13:—మణిలాలు వగన్ల యిగారు 409, 420 నెక్కుకుక్రింద ప్రోహులని ప్రకటించబడె ను. వారు కలక్షల రూపాయల సొరించి కనుపడకుండ పారి పోయిరి. (అ.పె.)

మైసూరులో రెండువారములనుండి జరుగుచున్న వ్యావ సాయక పోల్డీక్రామిక ప్రదర్శనము ముగిసినది. 57 బంగారు (2 వెండి, 42 కంకు, పతకములును 16 యోగ్యతాపత్రములను యవరాజుగారు పంచివెట్టిరి.

కరీంనగర్లోని పండిత శంకరాధునిగారి భార్య ఇది వరలో ఎత్తుకొనిపోవడెను. ఆనందకోలా యనుసామె నగ లను పోగొట్టుకొని డిసెంబరులో మరల భర్తకువిచ్చెను. 9 మంది మహిళాబిడ్డయులు అరెస్టు చేయబడిరి.

కాన్పూరు. అక్టోబరు 13:—అక్కరపుర పరిసిరులు ఎత్తుకొనిపోయిరి. పావులు తెరువబడెను. కిలోరు జిల్లాలో ప్రాజెన్సి యువు పోలీసులను లంఘించిరి. కాన్పూరు ల్లోని ప్రభుత్వ ప్రాజెన్సి పోలీసు లుండవడిరి. (అ.పె.)

కాన్పూరు. అక్టోబరు 13:—అల్లారులు గావించినందులకు 71 మంది మహిళాబిడ్డయులు అరెస్టుచేయబడిరి. 6 గురు విడుదల పడెరి. మిగిలినవారు జరిమానాలు విధింపబడిరి. ఒకసంవత్సర ము సరియైన నుండిగొడు బామిన్గోరి. (అ.పె.)

హైదరాబాదు (సింధు). అక్టోబరు 13:—లాథీచా ఆల్ల రులకేసులో 15 గురు ముద్దాయిలు సెవన్సుకంపబడి మిగిలినవారు విడుదలైరి. భార్యలు హత్యసందర్భమున ముద్దాయిలు విడు దలనదిరి. (ప్రీ.పె.సు.)

“అర్జను” పత్రికాసంపాదకుని అరెస్టు
శిర్డీ. అక్టోబరు 13:—కొంతకాలము అన్యవసత్రికా సంపాదకుడుగానున్న పండిత సత్యానందగారిని 153 నెక్కును క్రింద అరెస్టుగావించిరి. జెయిలుచై విడుదలగావించబడిరి కేసు 20 వ తేదీన విచారింపబడును. (అ.పె.)

లాహోరులో న్యాయమూర్తి అక్కర సందిహత్యలసం దర్భమున ముద్దాయిలలో ఇరువురుకు మరణశిక్షవిధించి మిగిలిన ఇరువురును విడుదలచేసెను.

కార్మిక నాయకుల భారత

సంవార్ము
ఖర్ఖూరు. అక్టో 14:—కార్మిక సంఘకార్యదర్శి యిట్లు తిండినంపుచున్నాడు:—“అఖిల భారతకై త్వ పనివాండ్ర ప్రతినిధులగు శింగారువేలుచెట్టి, ఎ. ఎం. రావు చాలింగంసా యుడు, ముకుందలూ సర్కారు, జి. ఎ. థెనెగిర్లు భా రతదేశమునందలి కై త్వతన లన్నిటికై తిరిగి సమైక్యవలసి యున్నచో సమిష్టిగ జరుపవలసిన చర్యనుగూర్చి విచారించుడు. కై త్వ సంఘముల వారందరు తోడ్పడవలెను 29 వ తే దీన ఖర్ఖూరులో జరుగు ప్రత్యేకసభకు ప్రతినిధుల సంపవలెను. క్రైస్తవ సిద్ధినిగూర్చి అన్నివిషయములను చర్చించ ఒక సంఘమును నేడు నియమించిరి. ధనసహాయము జేయగోరు వా రందరును జి. ఎ. థెనెగిర్లు కార్మికసంఘ కోశాధికారి చేరను ఖర్ఖూరును పంపవలెను. (ప్రీ.పె.సు.)

అవాస్థిగారి అరెస్టు

వారు బందిపోటులా?
కాన్పూరు. అక్టోబరు 13:—నిన్న గృహమును సోదాగా వింది మనిలాలు అవాస్థిగారిని లక్ష్మీలో నిన్న అరెస్టు చేసి న్యాయాధికారి ఎదుట మూడేండ్లు బామిన్గోరుదు పోలీసు వారు ఆయన నుంచి 28 వ తేదీన ప్రతివాదము విచారించబడు ను. ఆతడు బందిపోటులయొ డొంగునకు పోలీసువారు మోపిన శేరములు. జెయిలుకోరగా రి వేల రూపాయల బామినిచ్చిన విడుదలనగునది. ఏవో రాజకీయమైన బందిపోటుసందర్భమున అ రెస్టుచేయబడెనని వినికిడి. బిర్ భద్రతివారీగారు కనుపకుట లేదు. (అ.పె.)

గొప్ప పరిశోధనము

వంగదేశరాజాకోట పట్టుపడుట
నవదీప్రం. అక్టోబరు 13:—పండిత మన్మథనాథ కృష్ణా చారిగారు ఎంతోకష్టముచై వంగదేశరాజా ఆదిసురునికోటను వెతికపట్టుకొనిరి. ఆరాజా రి గురు బ్రాహ్మణులను వంగదేశము నకు గొనివచ్చెను. గోడలు కనుపడుచున్నవి. పునరులు డిట్లు గుగనన్నవి. ఇరంతయు సవర్ణీపమునకు పశ్చిముముగ 10 మైళ్ల మునుగోగ్రామమునన్నది. ఆదిసురుని గృహదేశ విరాహ గోపాలదేవుని గుడిసాశనము చేయబడి ముగియకట్టబడె ను. గాని పూర్వ నా జె ములు దొరికినవి. దేవాలయ స్థంభములు పదిలముగ నున్నవి. పరిశోధకు నికి అమూల్యనిధి దొరికినది. (ప్రీ.పె.సు.)

వకీలును కత్తితో బండిలో పొడుచుట

హరతాళము జరుగుట
నెల్లూరు. అక్టోబరు 14:—శ్రీ కొట్లా ఆదిశేషయ్య గారిట్లు తిండినది. శ్రీముత మంగమూరు విశ్వనాథరావు గారు (వకీలు) నిన్నరాత్రి మదరాసుమెయిలుదిగి ఇంటికేవచ్చు యుండగా 15 గురు జట్కూపైబడి రావుగారిని కంఠముమీదను చేతులు, తొడలమీదను కత్తితోపొడిచి పారిపోయిరి. కిరననా యలు మీదపోసిరిగాని అంటింపలేదు. గడ్డం జుమ్మూరామిరెడ్డిగారి ని చాపమోడిరి. పేమూరు కరవయ్యచెట్టిగారు రావుగారిని ర ట్టించి వైద్యాలయమునకు గొంపోయిరి. గాయములు అసాంకు కరములు పై పైయుటు లింతవరకు తీసికొనలేదు. ఇంతవరకు అ రెనులులేవు. హిందూ సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము గావించెను. (ప్రీ.పె.సు.)

నానకపండు హత్య

ముద్దాయి సెవన్సుకంపబడుట
లాహోరు. అక్టో 13:—న్యాయాధికారి నేడు నానకపం డు హత్యవిచారణ తిరిగి ప్రారంభించెను. బామ్మూరైము (శివప రీక్ష) గావించిన వైద్యులు హత్యమిచ్చి గాయములను వర్ణించిరి. డోషిరితిత్తులు పగలుబడెను. ముద్దాయిని గెలిగెనది. ముద్దా యికి తగిలిన గాయములకు వర్ణించుచు న్యాయముగా చేసికొనిన గా యములని తెలిపెను. తరువాత డిప్టి హుసరెంటు సాక్షునిచ్చు య తాను విషయము తెలిసిన బాబునే యచ్చటికేగెననియు అ ప్పటికే గోపించుట మొదల గు వారు వచ్చి ర ని యు తెలిపెను. అంతకై నా గారు తాను ముద్దా యిని అరెస్టుచేసెనట తెలిపెను. మహిమ్మరీయ సాక్షియొ కడు ముద్దాయిని గురితించెను. ఫిర్యాదీనను సాక్షితానా దుస్తులు ముద్దాయి కిచ్చినని తెలిపెను.

ముద్దాయి
“నేను దోషినిగాను. అకత్తి నాదికాదు. అమీరు భ త్తుతోడి కైరమునలన ఈ కేసు చేయబడెననిను. నేను రాత్రి చాలా ప్రాద్దుసావునకు పాద్రుసాలోని నుంటిని. రాజపాలుని పొడిచిన ఖుదాభక్షును ఎరుగుదును. నన్నాత డెరగను. అంతయుద్దెన కనుక ముద్దాయిని హత్యకని సెవన్సు నకు విచారణకై పంపిరి. (అ.పె.)

బొంబాయి శాసనసభ

హిందూసభ్యులు అడ్డర్న మెంటు తీర్మానము ప్రతి పాదించలేదు

గవర్నరుగారితో సంప్రదించిరి

పూనా. అక్టో 13:—బొంబాయి శాసనసభలో నిన్న సాయంకాలముండిన ఉత్సాహవంతయు నేడు, పహ్లానీ గారు అడ్డర్న మెంటు తీర్మానము ప్రతిపాదించనని దెలుపగనే, తగ్గిపోయెను. నేడుదయము హిందూసభ్యులు డా॥ మూన్సిగారి నాయకత్వముక్రింద గవర్నరుగారివద్దకు రాయబారము వెళు యుండిరి. అందుచే యథా అడ్డర్న మెంటు తీర్మానము ప్రతి పాదించ నుద్దేశించలేదని పహ్లానీగారు చెప్పబోవుమండగా ఆధ్యక్షుడు:—ఈవిషయమున యింకేమియు సభలో ప్రకటిం ప నవసరములేదని జెప్పిరి.

విమ్మూ శాసనసభలో ప్రభుత్వపట్టుములు రి చర్చించ బడినవి. పోర్టుక్రస్తు లిట్లు వచ్చేసభకు నాయువా చేయబడెను. మహూ క్రీప లిట్లు సెలెట్టు కమిటీ కొప్పగించబడెను.

బాల్క శేరస్తుల న్యాయస్థానములు ఉత్తరువులపై చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేయిగారికి ఆపీలు జేసికొను ఆధికారము సంగు బొంబాయి శిశువుల చట్టులు శాసనముగ అంగీకరిం చ బడెను.

గుజరాతు తాలూకాదారీ చరణచట్టుమును స్వామినా గా యణగారు ప్రతిపాదించి చర్చ జరుగుచుండగ నాటికి సభ ముగిసెను. తాలూకాదారులు రాబడికి మించకుండ ఖర్చు పెట్ట వలెనని చట్టుము విధించుచున్నది.

కన్యద ప్రత్యేక రాష్ట్ర్విద్యాయుగుహర్షి బొం బాయి ప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నడగ దలమకొనలేనని కర్మి-సుగాగారి క్రశ్మితు త్వవుగ తెలిపెను. (అ.పె.)

మనుష్యనామము సార్థకము

చేసికొనుము
యువకుని క్రతిజ్ఞ
ఇరుదండెడ్ల యువకుడైన డబ్బాలియను ఆంధ్రోసయో జెట్టోను యాతని పినరండ్రి ని సభ్య పాదకము చేసికొనుము. మనుష్యనామము సార్థక మొనరించుకొనుము అ ని య న గా ప్రపంచము నంతటను నడకపై తిరిగినట్టునని ప్రతజ్ఞ చేసి బతులు దేర్చెను. 1918 సంవత్సరము డిసెంబరు 24 తేదీన క్రతిజ్ఞలో బయలుదేరి నిన్న కలకత్తా చేరెను. ప్రపంచమునందలి అన్నిదేశ ములను అన్నిశబ్దములను, తిరిగిను పైవీరీయలో ఒకడపా కిరే గావలసడెను. అంతేమ చక్క- యుత్రము చిరునవీళైత్రాక్షు నడెను. ఒక రోజైనను జల్మిపడలేదు. రోజునకు 25-30 మైలు నడచును. పోసారెడ్డాచో కిల్లు చేయెను. (ప్రీ.పె.సు.)

ఏలూరు

(ఒక విలేఖర)

అష్టావధానము

ఏలూరు పడమరపీఠి వ్యాధామసంఘం దేవనవరాత్రుల మహోత్సవసందర్భమున తెనాలి తాలూకా యామని గ్రామ కాపురస్తులకు శ్రీయత ఆంధ్ర కాలసర్వస్వతి కవిగత్తాది దీరుడు బాంకితులకు కాశీహస్తీ వెంకటనరసింహారావు నాయుడుగారు యీ సంఘసభ్యులచే నాహ్వానింపబడి 5-10-27 తేదీన మి॥రా॥ శ్రీ శ్రీ మోతే నారాయణరావు జమిందారు, ఎల్. ఎం. సి. గారి ఆధిపత్యం క్రింద అష్టావధానమును జరిపిరి.

ఆచంట డిస్పెన్సరీ

ఆచంట లోకల్ ఫండు డిస్పెన్సరీకి 1925-వ సంవత్సర ముగింపు గవర్న మెంటువారే మెడికల్ ఆఫీసరుని నియమించు మండేదీవారు. ఆప్పటికి నీరయరు ఘన అసిస్టెంటు సర్జను అయిన మ-రా-శ్రీ కొనూంహారి శేషచార్యులు యల్. యం. పి. గారికి నెల 1-కి నూరు రూపాయలు జీతము యిచ్చుచుండేవారు. ఆ జీతము చాల మెచ్చునీన్నీ గవర్న మెంటుపేర్లు ప్రకారము క్రమక్రమముగా యింకను జీతము యివ్వవలసి వచ్చుననిన్నీ గవర్న మెంటు ఉద్యోగములు లేక కాశీగా అనేకమంది యల్. యం. పిలు యల్. యం. యన్లు ప్యాసయిన వారందరిచే తాము యంతకంటే తక్కువ జీతముమీద స్వయముగా ఒకరినివేసికొనిన మెచ్చుఖర్చుకాదనిన్నీ నర్నా పురంతాలూకాబోర్డువారు మెడికల్ ఆఫీసరును నియమించు స్వతంత్రమున ప్రభుత్వమును అవేక్షించి బడసిరి.

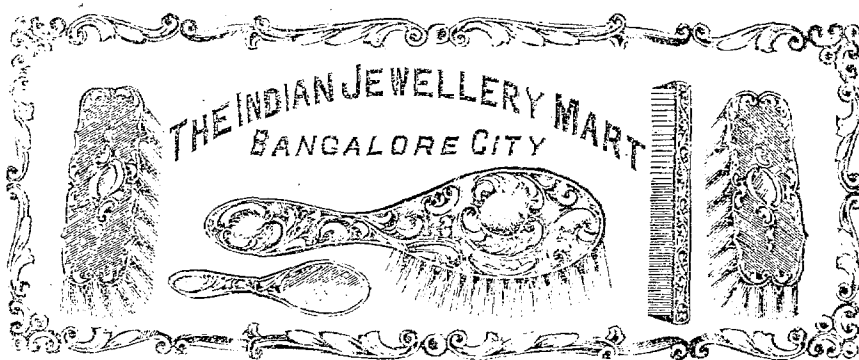
తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు తాము నియమించు ఆఫీసర్ని అప్పుడే వారి మనస్సుననుండుటచే కాబోలు ప్రభుత్వ మువారు అనుమతించిన వెంటనే నెలకు నూరు రూపాయలు జీతముమీద యల్. యం. యన్. ప్యాసయిన వారిని ఆప్పాయింటు చేయటకు బోర్డు తీర్మానించునటులచేసిరి. దరఖాస్తులు చాలయ్యెను తోట ధనపతిరావు నాయుడుగారిని ఆప్పాయింటుచేసిరి. వారు ఉద్యోగమునకు వచ్చిన కొలదికాలమునకు శ్రీ రెడ్డినాయుడుగారు నలుగురతో బోర్డును టెంపొరారిగా పరిపాలించిన సందర్భములో జీతము చాలవని నూటపదిరూపాయలు చేయించిరి. దరిమిలాను యిప్పుడు యీ జీతము రూ 200 లు చేయుటకు ప్రభు ప్రయత్నములు కరుగుచున్నవి.

ఇరివల్లో ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన మెడికల్ ఆఫీసరు జీతమే మెచ్చునీన్నీ తాలూకాబోర్డు అంతమెచ్చు జీతము యిచ్చుకొనలేమనిన్నీ స్వతంత్రము తెచ్చుకొన్నందున ప్రెసిడెంటుగారు కోరినవారు లభించగానే ఆ యాటంకములను మరచి వైకి తాలూకాబోర్డు వీధిస్థితియందున్నదని నడుపుచున్నను రెండు సంవత్సరములు గాకమునుపే రూ 100 మీద నియమించబడిన వారికి రూ 150 న జీతము యిచ్చుచు వెంటనే రూ 200 లకు వృద్ధిచేయుటకు యత్నించుట చాల ఆశ్చర్యకరము. గవర్న మెంటుకుమాడ పేర్లు గలగుగాని చిన్న ఆఫీసర్లకు రూ 50 లు నొ॥ ప్రమోషనుచేయుపద్ధతిలేదు. ఆనుపత్తి భవనములేదు. మందులా కావలసినవన్ని సరఫరా చేయుటలేదు. బోర్డు ఆదాయనూ స్వల్పము ఇట్టిపరిస్థితులలో బోర్డు ఆదాయము గమనించక ధనపతిరావు నాయుడుగారికి జీతమును పెంచుట చాల విచారణీయము.

పాలకొల్లు మున్సిపాలిటారు నెల 1-కి రూ 75 ఎమ్. బి. బి. సి. ప్యాసయినవారిని నియమించగలిగిరి. మెచ్చు పరిస్థితులు ప్యాసయి ఉద్యోగములు లేక స్వల్పజీతములకు వచ్చుచుకు సరిగ్గులేనవారు తక్కువ శ్రీ ధనపతిరావు నాయుడుగారిచే ప్రయత్నము ప్రాప్తీ నులో ధనము సంపాదించుటకు అనేక అనకాశములుగలవు. అననసరముగా ఒక్కసారిగా నెలకు రూ 50 లు నొ॥ జీతము మెచ్చుచేయుటకు సాలీనా ఖర్చు పడెనున్న 600 లు మందులఖర్చుగా వ్యయమైన ప్రజోపకారముగా నుండును.

గ్రామదులలో వైద్యసహాయము లేక ప్రజలు అల్లాడుచున్నపుడు రూ 100 లు నియమించిన ధనపతిరావు నాయుడుగారికి నెలకు యింకొక రూ 100 లు జీతము వృద్ధిచేయుట కన్న ఈ గ్రామములోనే మరొక యల్. యం. పి. ప్యాసయిన వారిని వారికి సహాయము ఏర్పాటుచేసిననులేక మరొక రూరల్ డిస్పెన్సరీబోర్డువారు స్థాపించినను కేయన్సరము. కావున తాలూకాబోర్డు మొదట్ల ఆచంద యీ విషయమై పూర్వముగా నాలోచించి బోర్డు సామ్యము సవ్యముగా ఖర్చుపడునట్లు చూచెదరు గాక!

(ఒకవోటరు.)

పర్యాయం ప్రయత్నించి, నమ్మకమును పొందును.

ఇండియన్ జ్యూయెలరీమార్ట్, నగరత్ వేట, బెంగుళూరు సిటీ.

ది ఆంధ్ర ఇన్స్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(ప్రధాన కార్యస్థానము:—మచిలీపట్నము. స్థాపితము 28-8-1925.

మ్యానేజింగ్ డైరెక్టరు:—డాక్టరు కోకా ఆహ్లాబురావుగారు.

23 మాసములలో అద్భుతమైన ఫలితములు

ఇంతవరకు వచ్చిన ఫీమాదరఖాస్తుల విలువ రూ 15 లక్షలు పైగా

ఇంతవరకు జారీ చేయబడిన ఫీమాపట్టాలు విలువ రూ 10 లక్షలు పైగా

ఫీమా చేయదలచిన ఆంధ్రవాదకులారా. మారపుకొండలు నునుపు

పై ఫలితములు గమనించి భారతదేశ వివిధ ప్రాంతములయందు నివసించు ఆంధ్రసాధకులందఱను యీ ఆంధ్ర సంస్థను ప్రోత్సహించుటగాక. వివరములకు కార్యచర్యకి వ్రాయవలెను. పలుకుబడిగల మంచియేజంట్లు కావలెను.

ప్ర. 4180.

యర్రమిల్లి మంగయ్య, కార్యదర్శి.

జీలుగుమిల్లి గవర్న మెంటు మెడికల్ డిస్పెన్సరీ

8-10-27 తేదీన ఉదయం 7 గంటలకు ప్రభుత్వము వారు మార్కుగోదావరిజిల్లా పోలవరం ఏజన్సీ జీలుగుమిల్లి గ్రామములో జీలుగుమిల్లి ఫీల్డర్ రివిన్యూయిస్సెర్ల గ్రామ ఉద్యోగియులు పోలీసువారు, పురజనుల సమక్షమున డాక్టరు పి. మాధవరావు యల్. యం. పి. ప్రభుత్వమువారి డొషధ కాలను ప్రజలందరికి అత్యంతసందమము నేత్రోత్సవమును కలుగునట్లుగా తెరచి వచ్చిన జనలకు 30 మంది డొషధముల నిచ్చిరి. ఏజన్సీ ప్రాంతమువలననున్న సదరు గ్రామమునకు ఇచ్చుటనున్న విద్యాధిభలయిన ఉద్యోగస్తుల ప్రోత్సాహము వల్లను విజ్ఞప్తివల్లను తూర్పుగోదావరి జిల్లా కలెక్టరుగారు బ్రాకెట్ ద్వారాగారు ప్రభుత్వమువారికి తమకే క్రిందచనలేకుండా ప్రోత్సాహపరిచి ప్రజలయొక్క ఆయురారోగ్యవృద్ధికి తోడ్పడవలెనని మనస్సుకల్పముతో పోలవరం ఏజన్సీ జీలుగుమిల్లి గ్రామములో ఒక డొషధకాలను నొడవకం డివిజన్ రాజ్ మంగి గ్రామములో ఒక డొషధకాలను ప్రస్తుతము రెండు సంవత్సరములు ఏర్పాటుగా ప్రభుత్వమువారి బట్టెలలో ప్రావిజన్ చేయించి ప్రజలయొక్క దుస్థితి పారవోలి ప్రజలయొక్క ఆయురారోగ్యవృద్ధికి తోడ్పడినందులకు ఏజన్సీ వాస్తవ్యులు కృతజ్ఞతాపూర్వకంధనములు ఆచరించుచున్నారు.

జీలుగుమిల్లి గ్రామము పోలవరమునకు 45 మైళ్లున్న ఏలూరు బస్టికి 45 మైళ్ల దూరమున్న ఉండియుండి, సదరు ప్రదేశ ప్రాంతములకు 15 మైళ్ల దూరమున నున్న చెల్లడిచిం తల పూడి గ్రామములో ఒక లోకల్ ఫండు ఆనుపత్రియున్న, 14 మైళ్ల దూరముననున్న మన్యం జంగారెడ్డిగూడెంలో ఒక లోకల్ ఫండు ఆనుపత్రియున్న ఉండియుండి, సదరు యీ ప్రదేశమువలననున్న డొషధములు ఇచ్చుటకు తగినవైద్యులు ఎవ్వరు లేకపోవుటవల్ల ప్రజలు గొగ్గబాధచేత అనేక ఇసుములు పడుచున్నారని చెప్పటంలో ఆశ్చర్యంలేదు ఏమీ లేదు.

ఈమధ్యప్రాంతములు మలేరి నూ జ్వరమునకు తల్లెయ్యియుండి ఈ ప్రదేశముననున్న నీరు, గాలి, అడవిజంతు నత్తివర గా కీరమునకు జీర్ణింపజేసి త్వరలో ముసికి నిస్సత్తున కలుగ జేసి క్షీణింపజేయుటవల్లను ఈ ప్రదేశమున ప్రజలు చాల వీధలగుటవల్లను కొంతలు నున్నగు హింసాపాతము చాలమంది ఉండుటవల్లను ఈ ప్రాంతసమీపమున ఒక మెట్టమైన మంచుమందు లుగల ఒక ఆనుపత్రి ఉండుట ఆత్యంతసందమై యున్నది. వీధ కాలమునందు సదరు కీరొన్యసితియందు తగిన ఉష్ణము నిచ్చుటకు అనుకూలమైన అనకాశము లేకపోవుటవల్ల మహమ్మయము క్క కీరయంత్రమును స్వల్పకాలములో నిర్మాణము చేయు మంచులవల్లను ఈ ప్రదేశములో ఈకాలములో ప్రతియింటిలో ఒక ఆనుపత్రిగదిలో జంతుమందులు ఉంచుటబట్టిన్నీ ఈమట్టప్రక్కనున్న కాళుయ్యసాకు, పూచీపాడు, ములగలంపల్లె మైసనగూడెం, ధర్మగూడెం, తామరాయి బండివారిగూడెం ముక్కినవారిగూడెం, శీతానగరం, ఇంకా అనేకములైన వైమాను యిలాకా కాపురస్తులు ఈ ఆనుపత్రికి డొషధములనిమిత్తము ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు తెరచించిన ఆనుపత్రికి వచ్చుటకు

ఉత్పత్తి సానములనుండియే నేరుగా తెప్పించిన రవ్వలు, మధ్యలు గిట్లు మొదలైన ఎట్టి లోపములు లేనట్టియు నూతన పలకలు గలవియు నుంచినరుకు నచ్చియున్నది. కోరడ గిట్లు గా, ఆమితకక్కువ వెలలకు దొరుకును. మాప్రత్యేకపు వైమంతుసెట్టింగలు, మీ ఒప్పు దలకొను పంపగలము. ఒక

(ప్ర. 4003 (1497)

మొకటప్పయ్య

శూలనొప్పి త్వరలో కుదురును

పసిపిల్లలు మాత్రమేగాక పెద్దవాడకూడ నిరంతరము భోజనానంతరము లేక నీళ్లను త్రాగినపిమ్మట కఠినమైన నొప్పిచే బాధపడుచున్నారు. చికిత్సలీ సుప్రసిద్ధమైన వైననే, గడచిన అనేకసంవత్సరములనుండి ప్రపంచ మంతటను ప్రజలు ఆధారపడియున్నారు. శూలనొప్పి, అతిసారము, ఉదరమునందు గలగు తిమ్మిరినాయన మొదలగునవి త్వరలో నయమగుచున్నవి.

ఆకస్మాత్తుగా గలగునట్టి వ్యాధులకు చేబట్టెన్ను కూచి నొప్పి అతిసారనివారిణి ఎప్పుడును దగ్గర చేకానలిగా నుండు భావనలెను. ఏలననగా శూలనొప్పి, తిమ్మిరినాయన, కలరా, అతిసారము మొదలగునవి లేకుమగా ఉన్నట్టుండి అధికముల మున్నది.

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,

Des Moines, Iowa U. S. A.

3919 ఇందులో నత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయిన నివారిణి. కడుపునొప్పికి ప్రచునినారిణి

నెలకు రూ 3. పోస్టువిద్య

ఉర్దూ (తురకము), ఇంగ్లీషు, సంస్కృతము, హిందీ, పంచాంగగణితము, జ్యోతిషము, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములద్వారా శేర్షగలము. మీ ఇంటియందుండియే చదువనచ్చును. వారము ఒక పాఠము. భాష ౧ కి రూ 3. వేరేగ్రంథములు కొనననసరములేదు. మీసంకేయములన్నిటిని తీర్చగలము. మాపోస్టుఖర్చులు మాత్రే. 6 నెలలలో మంచి జ్ఞాము రాగలదు. ప్రతి నెల ఫీసు ముందేరంపనలెను.

అమృత విద్యాలయం, తిరువూరు. (కృష్ణా).

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు యొక్క పదావధి కోర్కెన నభివృద్ధి 22, 23, 24 తేదీల (శని, ఆది, సోమవారము ల) లో బల్లారిపురమున సమావేశమగును. గంజాము మండలము లోని సిద్ధాంతమునివాసులును దంతహండా మాల్కదారులు నైన మ॥ శ్రీశ్రీ త్రిపురాన. వేంకటసూర్యప్రసాదరావు వొర గా రగ్రాసనాధిపత్యము నిహింతురు.

దర్బా వేంకటేశ్వరరామరాసు,
కె.ఎల్. రాఘవాచార్యులు,
పరివర్తకార్థము.
టి. శంకరలింగమునిశ్రీ,
ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.
వేదాధిపతి,
టి. సుబ్రహ్మణ్యము,
ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శులు.

కార్యక్రమము.

శనివారము 22 అక్టోబరు 1927 సంతకము.

మధ్యాహ్నము 1 గంట మొదలు.

1. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని స్వాగతార్థ వ్యాసము.
2. సభాధ్యక్షుని ప్రారంభోపవ్యాసము.
3. భాషాభిమానము-బహుళకృష్ణపుగారు, ఆలూరు.
4. హిందూదేశమందాంధ్ర భాషాప్రాచుర్యము-బి. విశ్వ నాథశాస్త్రిగారు, హస్తేట.
5. కవి, కవిసమయము-విద్యాన్ శ్రీ కరి బసవశాస్త్రి గారు, ఆలూరు.
6. ఆభినవాంధ్రకవిత్వము-గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రి గారు, చిత్తూరు.
7. ఆంధ్రులు, వ్యాకరణము-కాశీభట్ట కృష్ణరాయశా స్త్రిగారు, చంద్రగిరి.

8. సూక్ష్మతనవిద్యావిలాసము-తత్త్వ-ప్ర-కాన్యతీర్థ జన మంచి శేషాద్రిశర్మగారు, కడప.

ఆదివారము 23 అక్టోబరు 1927 సంతకము.

మధ్యాహ్నము 12 గంట మొదలు.

1. ఆంధ్ర భాషావైతరము-జేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగా రు, చెన్నపురి.
2. ఆంధ్ర సాహిత్యమున సంస్కృతము-శతావధాని, దోమ వేంకటస్వామిగుప్తగారు.
3. మహాభారతరచనావిశేషములు-ప్రయాగ వేంకట రామశాస్త్రిగారు, అనంతపురము.
4. పాతకాల మందలియాంధ్ర భాషాసానము-ఆ. హను మంతరావుగారు బి. ఏ. ఎల్. టి. రాయచోడుము.
5. బ్రహ్మశబ్ద విచారము-విల్లరిగె శ్రీనివాసరావుగారు, బందరు.

6. నవమాలిక- శ్రీకవిరాజ వత్సనాయ వేంకట నీలా ద్రిరాజుగారు, తుని.

7. శబ్దశాస్త్ర వివరణము - కేతవరపు వేంకటశాస్త్రిగారు, విశాఖపట్టణము.

8. నాటకశాస్త్ర పాఠసం-మల్లాది వేంకటవిశ్వనాథశర్మగా రు, విజయనగరము.

9. భాగవతము, పాతనామాత్యుని ప్రతిభావిశేషము- శ్రీపాద లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు, పితాపురము.

10. ద్రావిడభాషా తత్త్వవిమర్శనము- కోవాడ రామ కృష్ణయ్యగారు, ఎం. ఏ. విజయనగరము.

సోమవారము 24 అక్టోబరు 1927 సంతకము.

ఉదయము 7 గంటలకు- పరివర్తకార్థము-రామకృష్ణ శర్మ.

1. విశ్వవిద్య తమండలకవులు- పెండ్యాల వేంకట గు బ్రహ్మశాస్త్రిగారు, పితాపురము.

2. జీవితనాటకము- అత్తిలి సూర్యనారాయణగారు, కాకినాడ.

3. నాటకశాస్త్ర- విజయూరి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, కాకినాడ.

4. శ్రీనాథుడు, కాదంబరి- విద్యాన్ కట్టి సాంబ మూర్తిశాస్త్రిగారు, నరసన్నపేట.

5. భీమవాసాభ్యాసము- విద్యాన్ లోగప్పటి భాస్క రశాస్త్రిగారు, అవోని.

6. అకృతరాజ్యము- గార్లదిన్నె సుబ్బరావుగారు, ఆవోని.

7. నాటకసాహిత్యము-పండిత కే సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు, బళ్ళారి.

8. అసభ్య మన నెట్టిది? - కాశీభట్ట సుబ్బయ్యశాస్త్రి గారు, కాకినాడ.

సన్ లైట్ సబ్బు

ఒక దఫా వాడిచూడుడు. గుడ్డను ఉతుకుటకు దీనంత సులభమైన సబ్బు మరేదియు లేదు. ఇది మిక్కిలి మిత వ్యయమైనది. ఏలననగా మీ ఉడుపులు దీర్ఘ కాలమువరకు మన్నినట్లు చేయును. ఇది త్వరలోను, సులభముగాను, ఇంపుగానుండును. (8)

LEVER BROTHERS LTD., PORT SUNLIGHT, ENGLAND

వచ్చిమగోదావరిజిల్లా డెల్టారహితులకు అత్యవసరమయిన సలహా

1. మన డెల్టాలో మొదటిపంట తల్లిపంటఅయిన సంగతి అందరురహితులకు విశేషమయిన విషయమే. మన డెల్టాలో ముదురుగా నార్లుపోసి పెంచుటకుగాన వీర్యజ్ఞ చెరువులకును నారుమళ్లకును ఏప్రియల్ నెలలో నీరు పెట్టుటకు వీలులేదనినీ నీరు ఇవ్వమనినీ డి. పి. డబ్లియ్యు. వారు వెల్లడిగా చెప్పవండుటయు రహితు పూర్వాచారప్రకారమున్న అవసరమునుబట్టి నీరు రాసాగ్యముగానో అధికారుల ప్రత్యేక పురయలను సంపాదింపజూనియో సదరు చెరువులకును నారుమళ్లకును నీరు నింపుకొని సాగ్యముయినంతవరకు నారు పెంచుమనెట్టింకములన్న కావలసినంతవరకు నార్లు పెంచలేకపోవుటచే ప్రభుపంట సాగు సకాలములో చేయలేక ఎంతవత్సపడుమన్నారో అందరు రహితులకు అవభవనీయమే.

2. మనజిల్లాలో విశ్లేషణం లాకుగుండా వచ్చే నీరువల్ల ముమారు య 440000 యకరములు మొదటిపంటకు సాగు అగుచున్నది. సదరుభూమికి య 100కి లే 90 ముదురుగా నారు పోసి పెంచవలసినసితిలో సదరునార్లు పెంచుటకు ఏప్రియల్ నెలలో నీరుయివ్వమని చెప్పటయు ఆలా యిచ్చినయెడల రెండవపంటకు నీరు తక్కువగునని చెప్పటయు ఏలాటిన్యాయ మో ఏలేక్కలనుబట్టి డి. పి. డబ్లియ్యు. వారు ఆలా చెప్పమన్నారో ఆలా చెప్పటయై రహితులు ఎంత వత్సకష్టములు భరించవలసి యుంటుందో ఒక్కరహితులనును గ్రహించినట్లు కనుపించదు. సదరు నిబంధనలను వారు సీరపరచినయెడల ప్రభుసాగుగతి ఏమగునో యోచించుకొని కరుణములోనే గత్యంతరం వెదకి కొనుటకు అందరు రహితులు ఏకగ్రీవముగా తగు ప్రయత్నము సలుపవలసియున్నది.

3. ముందునెల 19-20 తేదీలలో శెట్టిపేటలో రెండవ పంట మోటింగు జరుగునని తెలియుచున్నది. సదరుమోటింగుకు ప్రతిసంవత్సరము అన్నిగ్రామములనుండియు వేనకువేలు రహితులము నిడదవోలు శెట్టిపేట గ్రామములలోని ఉద్యోగీయుల మకాములమట్టుకు చెట్టికింద విధివిరామము లేక తాపత్రయ పడుచు యెవరిమట్టుకు వారు తమ స్వలివయములు కొరకు తంటాలుపడుచు తీవ్రము వారివారి ఉద్యోగములప్రకారం ఫలితమును పొందలేక నిరత్యాపహుడి వృధా వ్యయప్రయాసలకు లోనగుచుండుటయు ఉద్యోగిగ్రులు వారివారి లేక్కలప్రకారం రెండవపంటకు నీరు ఇచ్చుటకు నీర్వాహించుకొనటయు జరుగుచున్నది.

ఇదిగాక రెండవపంటకు ప్రతి సంవత్సరము నిర్వాహించేయు పద్ధతి మార్చి ఒకసారి నిర్ధారణచేయు ఉద్దేశ్యముతో ఇప్పుడు ఒక స్పెషల్ డిపార్టుమెంటుకూడా వదిచేయుచున్న సంగతి ఎల్లరకు విశేషమే.

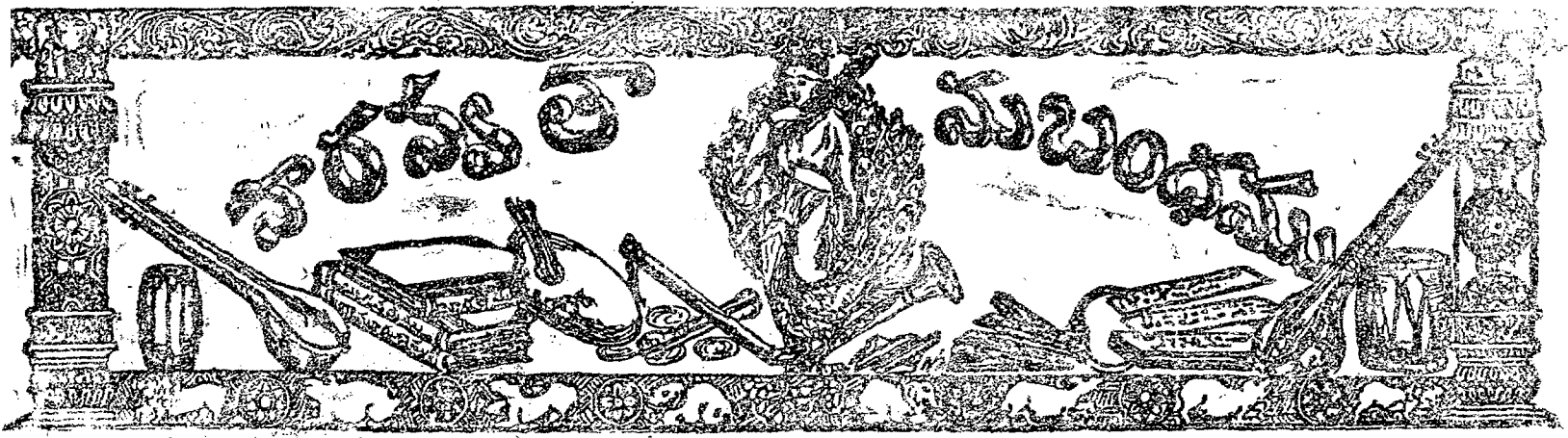
4. ఏప్రియల్ నెలలో నారులకు నీరు ఇవ్వక కాబట్టించి తీసినతర్వాతి జూన్ నెలలో నారులపొసి పెంచుమని డి. పి. డబ్లియ్యు. వారి ఉద్దేశ్యముయినట్లు నై సందర్భములనుబట్టి స్పెషల్ మేకదా! జూన్ 1 వ తేదీన పెద్దకాల్య తూములేయటయు మొదటివారములోగాని అన్ని పెద్దకాల్యలు చివరకు వీరుపోక పోవుటయు పెద్దకాల్యల చివరకు నీరుపోయినగాని చివ్వాకాల్యల తూములు తీయవండుట వగయిరా కారణమువల్లను అందరు నార్లుపోసికొనుటకుగాన జూన్ 15 తేదీకిగాని పేరుచి కుట్టలేదు. నారుపోసిన తర్వాతి అధమము అతి తొలలంబు నను నారు పెరిగినగాని నారుదీసి నాటుటకు పేరుగాడుకదా! సదరు ప్రకారం నారు పెంచినయెడల జూన్ 25 వ తేదీనాటికిగాని సలసుపడదు. అటుపయిన పెద్దరహితులకు అధమము 30 రోజులకుగాని సాగుపూర్తికాదు. సదరు లేక్కలబట్టి చూచిన సాగులుపూర్తి అగుసరికి అగవ్వుదాటి పెచ్చెంబు ప్రవేశించును. సదరుప్రకారం పూర్తిఅయినను డెల్టాలో మునుపనట్లు సరిగాక లేకపోవుటచే సాగులు అయినయెటనే వత్సాధికృత్యము వగయిరా ముంపువల్ల అనేక గ్రామముల సస్యములు చెడిపోయి రహితులు భరించరాని నష్టమును పొందుట అందరు రహితులకు విశేషమే.

5. కాబట్టి తామంతా సదరు మోటింగులో పాల్గొని నయినా ఒకచోట సమావేశములుగాని మోటింగుకు ముందుగా నిడదవోలులోగాని సమావేశమును సదరు ఇచ్చుందులకు వచ్చి రించి మనకు ముదురు నారు పెంచుటకు కావలసిన నీరును వీక్షియల్ నెలలో యివ్వవలసినదనినీ సదరు నీరును మిగిల్చి మిగిల రెండవపంటకు నీరు ఇచ్చుటకు సీరపరచవలసినదనినీ ప్రత్యేకతయారుచేయుచున్న రెండవపంట స్థిర ఏర్పాటుపోకూడా సదరు ప్రకారం నారులకు సరిపోవు నీరుమిగిల్చి మిగిల వలయుననినీ ఒక తీర్మానంచేసికొని అప్రకారం యామండవత్సరం లగాయితు అమలులోనికి తేలవినదిగా డి. పి. డబ్లియ్యు. వారిని రివిన్యూవారిని కోరవలయును.

ఇందుకు మన జిల్లా యిరిగేషను ఎడ్వైజరీ బోర్డులూ రున్న మదాను తాసనసభ్యులున్నుకూడా తగు కృషి సహజ వలయునని యిందుమూలముగా కోరవలయునది.

తాజేపల్లిగూడెం.

కలిదిండి గంగరాజు.

ప్రభవ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస బహుళ చతుర్థి (౧౪-౧౦-౧౯౨౭) శుక్రవారము

ఏమి సంవేశము?

[అక్కరాజు రాఘవరావుగారు]

మినుకుకన్నెలార మీర తెన్నోటికి
బోవువారొకా తెలుపుదురే నాకు
నీనిశీధిని పతికై నింగి వెడకంగ
నేల వచ్చు నతడు బేలలార!!
కనులు గ్రుచ్చుకొన్న గానంగబడనట్టి
యంధకార మనక యగునె యిట్లు
తొంగిచూడ తోటవొడ్డను మేము భ
ర్తలును నేకశయ్య నలరునపుడు
మీకు విభుడు లేడో మీరు మీ విభునితో
నుండువారు కారొయారకె యిటు
మమ్ము తొంగిచూడ మరి సిగ్గు లేదేమి?
భర్త వెదకు మిషను వడతలార!!
బావునకు పచ్చె నమవన భవ్రండు నాడు
నాటికిని కళాహీనుడై తేట దొంగి
పోయెడును, మీరు భవ్రం జేరక బోల డిపుడు
వేచియుండుడు కుదుర్గగు వేళదనుక!!
ఎంతయందకడైతే విజ్ఞునింగంగ
మినుకు మినుకు మంచు మెఱసెద రిటు
భర్త క్షయను బాధపడువాడె జూచియా
యింత నిక్కు చుక్కయింతులార!!
తమమునందుగూడక దళితశలూడు నుం
డరులు మీర తెల్లు భవుని నింగ
తోక్కవాని క్షయను జిక్కి నవయువాని
కోరికొంటిరమ్మ తారలార!!
ముందు వెనుకలకును ముదమతో నూగుచు
వైరుగాలిలోన వైరు వెన్ను
మోము లూగనాడు మరి ఘోరు గళం దొంగి
చూచుచున్నవారె చుక్కలార!!
పరునికంటె బడక పవలంతయును నంతి
పురమునందె యుండి పోలుపుమీర.
రేయియైన ముసుగుతేకుమాటున దొంగి
చూచు రాచటికపుసాబగు చాత్రే!!
చుక్కలార! మీదు చక్కనివెలువంబు
కవినతంసు కనులం దవిలి లోని
హృదయదర్పణమున నదె తళుక్కుని ప్రతి
బింబిత మయె చుక్కవెలుదులార!!
కవికలంబు మిమ్ముం దవిలి వర్ణించెడు
నీ ప్రశాంతమైన యిరులరేయి
యద్దమందు మీర లంపు రహస్యనం
దేశ మేమొ యింత తెలువరాదె!!
పుడమి రేయి విచ్చునెడ కొలంకులలోని
కలువలెల్ల నింగికొలనునందు
ప్రతిఫలించె ననంగ భ్రమగొల్పుచున్నారె
చుక్కలార! యేమి చోద్యమమ్మ!
పతిని బాయకుండ బతివెంట జనుచుంట

సంస్కృత భాష

[శ్రీ కుటుంబశాస్త్రిగారు]

గీ. మున్ను వాల్మీకు నాశ్రమమ్మున జనించి
కుశలవకునూరకులతోడ కూడి నీవు
గడపితివికాదె కడుముద్దుగా త్వదీయ
తైశవంబును మాతృభాషా కుమారి!
గీ. బహుళమణి రత్న శోభితాభరణములను
లెక్కకును మిక్కుటముగ నర్పించి నిన్ను
బాదరాయణి యెంతయో యాదరింప
వలసితివికాదె పిదప, గీర్వాణవాణి!
గీ. లలితభోజభూషతి సభారంగమందు
లక్ష్మితోగూడి, సహజవైరంబు వీడి,
లీలతోడుత కనకదోలకల నూగి
నావుగా నాడు, దేవభాషావహూతి!
గీ. కాని దురదృష్టవశమున కానికాల!
మేగుదెంచెను నిన్ను కన్నెత్తి చూచు
వారలును కానరాదు గైర్వాణి నేమి;
ఇంక నీగతి నీవె యూహించుకొనును.

నతుల కెప్పు ధర్మసరణి భవిని
భర్త క్షయను మూల్గువాడైన మీరీతి
భక్తిసేత చెచ్చవలెనె మిమ్ము!!
నాడుప్రేమలతిక మోదంబుతోడ బ్రాణి
నింగి యల్లి పూచి నిరుపమంపు
నీలిపచ్చచాందినీ గట్టె నన వెల్లు
చున్నవారు నినిని చుక్కలార!!
ఆకసంపుజడ పినాకి చుట్టిన యేటి
తేటనీటిగోటు దీటుకొనంగ
పుట్టి యలలలోన నట్టిటు దూంగాడు
కమ్మతమ్ము లనంగ గ్రాలువారె!
ఆకసంపుజలధి నేకంబుగా రేగు
నరవుటలపైకి పొరలి వెల్లు
రక్త సంచయ మన రాణ నొప్పారు మీ
చెలువమేమి చుక్క చెలువలార!!
నత్తుతేకులు నవరించి యెత్తి పట్టి
నడుమ తెలిరాలచీల నిడి బిగించె
పుడమియూటికి వైకప్ప నిడెడునెకల
బమ్మ యన నింగి వెలుంగొందువాడు మీరు!!
యామినీకాంత యినుం డబ్బి కరుగు తెచ్చిరి
తనదునల్లనికాంతులు ధరణి గ్రమ్మ
నడచునెడ నరవీడిన జడను వీడి
పూవు లందందు రాలె నా బొల్లు మీరు.
ఇడుమల్ కాపురమున్నె యొక్కెడ సుఖం బెనాటి
కిరాదె కా, నడికుండల్ ఇవి రెండటంచు సుజ
నుల్ పల్కాడరే యెందు నం, చడలుం బొందుమ
నఖివీధి గనంగా నొనాశలక వెల్లుల, ట్టుడుదేవాం
గనలార! వెల్లుదురు కాదో యీనిశీధంబునన్.

వందనము

[శ్రీమాన్ మాపాటి కొండమాచార్యులుగారు]
ఉ. శ్రీమదఖండభూతలవిశేషచరాచరకౌటి కేవలం
భాముండు కర్తయై పిదప త్రాతయు హర్తయు
దానయై మన । స్త్రీమ కగమ్ముడై యెపుడు
చిత్రగతిం జరియించుచుండు నే ! నా మహనీ.
యమూర్తి కిపు డందంగజేసెద వందనంబిదే,

చిలుకా

[బాలకవి కోగంటి దుర్గామల్లికార్జునరావుగారు]
గూటిని నుంటిని దీటుగ నేనని
సారెసారెకును సంతసంపకుము
చిలుకా!
పొంగుట యెంత క్రుంగుట యెంత
ఏరో జెట్టివో ఎవ జేటుంగునే
చిలుకా!
ముదము గలిగి సమ్మోహ మనెడియుం
భోరాశిని బడి మునిగిపోవకుము
చిలుకా!
తనువువైన నాతమి నెల్లన్ విడి
తత్త్వం బెఱింగి తగ నర్చిల్లుము
చిలుకా!

ఏల?

[“విద్యాభూషణ” కవిరత్న నరసింహశర్మగారు]

జిలుగు చీనిచీనాంబరశ్రేణు లేల,
బాలసురసాల పల్లవభాగ్య మడర?
సువిలసన్మణు లవి యేల, శోభితాంబ
రతిలమున దారకాహారవితతు లుం ?
మెడిపశ్యేరంబు లవేల, నిండుకాంతి
తో శశాంకుం డంబరవీధి దొంగిచూడ?
భద్రపీఠంబు లవి యేల, భాగ్యవశత
నింగి నీలాలపీఠమై నెఱయుచుం ?
తూంగుటుయ్యెల లవి యేల, తోరముగను
విమలగంగాతరంగముల్ వెలసియుం ?
వైణికాదివాద్యము లేల, గణిక లేల;
పికము‘తూ’యన, నట్టువట్టు లుం ?
రతనములప్రోవు లవి యే, రత్న కాంతి
సాంధ్యరాగప్రభల్ నిం ? సాంధ్రముగను ?
భోగభాగ్యము లవి యేల, పోల్చిచూడ,
సకలభాగ్యములం దనంత ప్రకృతి యొనంగ ?
రాజ్యపట్టంబు(?) లవి యేల, రాణ దనర
నాత్మసామ్రాజ్యపట్టంబు నధివసం ?
రాగసామ్రాజ్యపట్టంబు రక్తి గులుక
చిలుతనంపక లితరముల్ చెన, నే ?

కవిత్వపు ట్యూషను

కొల్లూరు ధర్మారాయకవిగారు, బి. యే.

(ఆంధ్రగీర్వాణ సాహిత్య సమ్మేళనము)

[ప్రవేశం-గిరిశం]

గి:-శ్రీమతి బువ్వమ్మ Mrs. Girisam, వచ్చిందగ్గ న్నంచీ నాలో new poetry పుట్టింది. అదికాని origin నుంచి trace చేసుకుంటే Wordsworth Prelude అంత గ్రంథం తయారవుతుంది. (పరికించి చూచి) ఎవరది—చూచావ వెంకటేశం లాగుంది. పాపం మా అవుధానులు మావగారు పోయింతర్వాత వాడికి condolence letter రాయమను కున్నాను. కాని politic step కాదేమోనని ఊహిస్తున్నాను. Alright, personal గానే దొరికేడు. మరి తఖరల్లేదు.

[ప్రవేశం-వెంకటేశం]

వె:-చిన్నప్పుడు చూగిరిశంబావ చెప్పేవాడు రానే మా పెద్ద English poet నని. నే రాసిన విశేషాద్వానా ప్రబంధమీద ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పద్ద review చదివితే తెలు న్నంది నేనెంతవాణ్ణియానో.

గి:-Hallo, my dear brother-in-law, Mr. Venkatesam, very sorry to hear of the demise of Mama garu. My hearty condolences to you.

వె:- (Serious గా) ఏదో, యింతకూ, దైవాజ్ఞ అనుబంధమీయం కదా!

గి:-Really, really. అయితే యికా మీ ఆగ్రహారం లోనే వున్నావా?

వె:-అక్కడే వున్నానండి బావగారూ! యేదో కావ్యశ్రయం కానిచ్చి కవిత్వంలోపడ్డాడు. తెలుగులక్షణం, అలంకారం, పాఠాలయ్యాయి.

గి:-చెప్పేవుకావు బావా! అయితే వెంకటేశం వెంకట కవి అయ్యేడన్నమాట.

వె:-దొనండి. నులక వేంకటకవిప్రజ్ఞావైన విశేషాద్వానా ప్రబంధం మీరు చూసారా?

గి:-బాగుంది కాని, మీయింటిపేరే incorrect గావుం డి. “నులకా” అని వుండాలి. అక్కడ దీర్ఘం రావడం natu-
ral. Examples “మండా, పురాణ పండా” etc.

వె:-లేదండి; పలకడంలో యెలాగైనా రాతలో పరి శుద్ధమైన రూపం వాడాలి.

గి:- అబ్బే, you are still... పెరటితోవనే వు న్నావు. మాట్లాడే భావంలో రాయడం, మనల్ని పుట్టిం చిన బ్రహ్మాదగ్గర్నంచీ ఆచారవైఖరియింది. The masses must understand you.

వె:- అయితే పద్యాల్లో రాసేటప్పుడు మాట్లాడినట్టు రాస్తే బాగుంటుందా?

గి:- Yes, Mr. Venkatesam, I mean, Mr. N. V. Kavi;—నిదురూడదూ! ఆగ్రహారంలో కూర్చోదాన్ని, గ్రామోపాంతం దాటి కన్ను తెరిచి నీకు లోకభాగ్యట్టాలేం తెలుస్తాయి.

వె:-అదేవిటండోయి, “లోకభాగ్యట్టా” అని అసందర్భ పు సమాసం వేస్తున్నారే? మన వ్యాకరణా వోష్యకోడే?

గి:- Damn your Grammar. భావమందా? వ్యాకరణమందా? మనం మాట్లాడే ముక్కలే పోగులేని వాటికి rules పెట్టేరు పూర్వం. మనకి spontaneous గా వచ్చినవూలే correct. అదే real poetry.

వె:-అయితే యిప్పు డలాటి ప్రయోగాలు వాడొచ్చు నా యేమిటి?

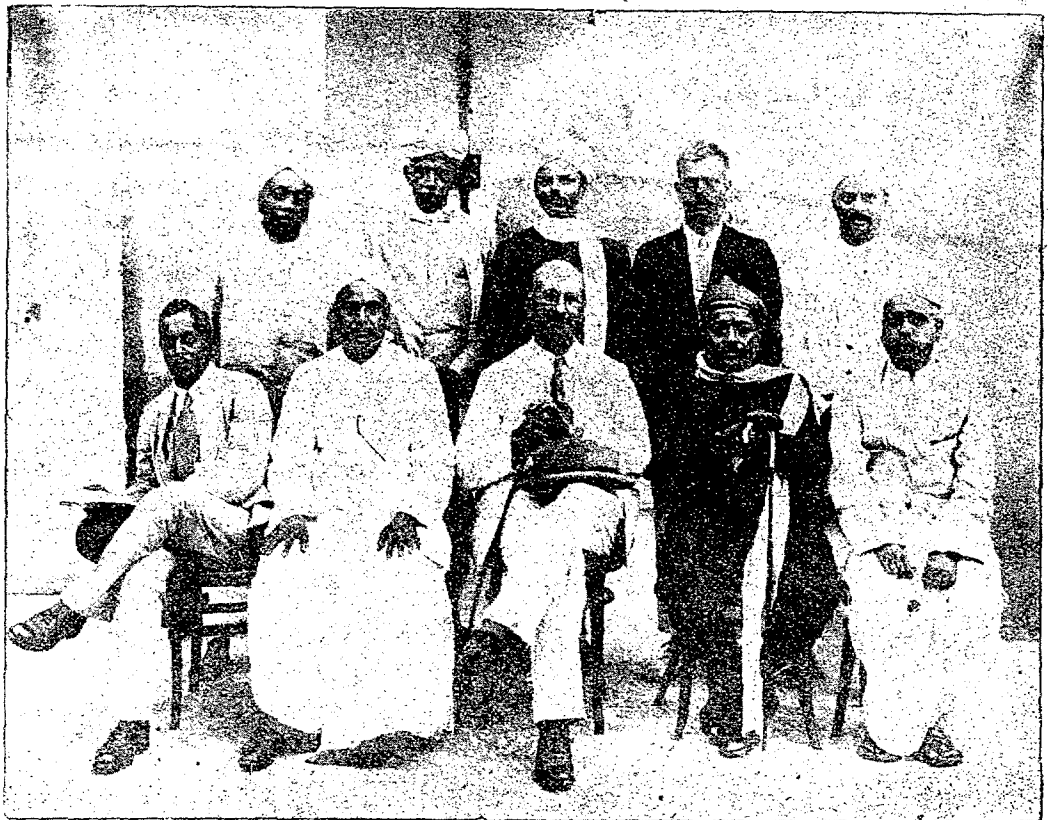
గి:-By all means. చుకో కిటుకు చెబుతాను, విను. అలాటివి వాడిలేగాని నీకవిత్వాన్ని భావకవిత్వం అనరు.

వె:-పూర్వపు కవిత్వాల్లో భావాలున్నాయి కాని అప్పుడిలాగు రాయలేదేం?

గి:-That is it, నీకు Romantic poetry వాసన తగలేదన్నమాట. Romantic poetry అన్నదే భావకవిత్వం. Inspiration కొద్దీ వాంతిలాగొచ్చే కవిత్వం o mantic అన్నమాట.

వె:-అయితే మీరుకాని భావకవిత్వాలు చెబుతున్నా రేమిటి?

గి:-ఓ, hundreds. why? లోగడ నీకు చెప్పిన Widow verse, highly romantic.

సహకారబోధనతరగతుల ప్రారంభోత్సవము సి. ఎ. హెచ్. టవున్స్ డు ఐ. సి. ఎస్. గారిచే జరుపబడెను. వీరు సహకారవిచారణసంఘాధ్యక్షుడు. వీరి ఎడమవ్రక్కను గౌ. రామదాసుపంతులుగా రును, కుడివైపున జి. కె. దేవధరుగారును కూర్చోనియున్నారు. (ప్రె. పి. సర్వీసు)

వె:-ఇంగ్లీషులో కాదండీ, తెలుగులో మాట.

గి:-అదీ చెప్తాను. నా verse నేనే translate చేశా ను, విను.

“తెల్లవారేసరికి లేచును యిల్లు వాకలి శుద్ధిచేయును, తలుపుమూలకు చెత్తకుడిచి విశేషం రత్నంబు”

వె:-అదేవిటం దీపద్యం? ఘోరంగావుంది. అప్పు కవీయం, నులకలాసారం, వెట్టోమా లేని రకం.

గి:-అవన్నీ stale rhymes అయిపోయేయి. కాక నీ అప్పకవికి లక్షణంలో knowledge ఉంటేనా? వాడు చెప్పిన సర్వలక్షుసీసం వాడిలక్షణం ప్రకారం wrong. ఒక్క గీతపద్యం తప్ప మరేది old stock యిప్పుడు పనికిరాదు.

వె:- (ఆలోచించి) ఇప్పుడు మీరు సెలవిచ్చిన widow పద్యం వ్యవభగతిగడవరసలాగుండేమిటి?

గి:-ఉంటే ఉండొచ్చు. Old names రద్దుపర్యడంలో కొంత reform యతిప్రాసలు నడిపేసడవొచ్చు లేకపోతే మానెయ్యొచ్చు. దీనికి “మత్యాలసరం” అని modern name. Widow ని మత్యాల సరంతో decorate చెయ్యడంలో Literary and Social reforms రెండూ కలిసొచ్చేయి.

వె:-మరి ప్రబంధం రాయడానికి, మిగిలిన, మత్యాల సరం చాలా?

గి:- There you are wrong. ప్రబంధం మాట మరి తల పెట్టకు. “కందంరాసినవాడుకవి” అన్నారు పూర్వం—ప్రాసకోసం యేడిసిన సామెతది. నిజంగా గీతం రాసినవాడేక వి. ఇహ, కవి అన్నవాడి highest ambition యేమిటంటే చిన్న చిన్న గీతాలాయడం, అవి కలిపి feather-weight paper మీద ఒక volume లో అమ్మవేయించడం. చేతనై తే తన పద్యాలకి తానే illustrations రాయడం, volume కి add చెయ్యడం.

వె:- బొమ్మలుండా లేమిటండి? వాచక పుస్తకా ల్లాగ.

గి:-కాదోయి—Art exhibit చెయ్యడానికి.

వె:-అయితే దేని విషయమండి యాగీతాలాయడం?

గి:-అది కవి యిష్టం—Poetry మాత్రం soul stirring and animated గా వుండాలి. దానికి ప్రణయం లేందే కథనడవదు. అందులో తామసి, ఆగ్రహం, వియోగం, విషాదం యీ aspects ఉండాలి.

వె:- అంటే ప్రబంధాల్లోని విప్రలంభం ఒక్కటే యె త్తిరాదులన్నమాట?

గి:-No. అదంతా nonsense, చంద్రుణ్ణి వాళ్ళు తిట్టడం—ముఖ్యంగా చంద్రుణ్ణి తిట్టడం Hindu-Moslem unityకి భంగం నీకో నవ్వు కుమిలి కుమిలి యేసుస్తే వూరు కంటాగు కాని ఒహళ్ళు తిడితే వొప్పుకోరు. అది abuse not poetry.

వె:-మరేవిట్రాయడం అయితే?

గి:-ప్రణయం అని చెప్పాను కాకోయ్.

వె:- యేమిటి ప్రణయానికర్థం చెబుదురా—నేనూ నేర్చుకుని రాస్తాను.

గి:-Yes, you are coming to the point. కవిత్వంలో tution చెబుదాం అంటే నాకు తగిన శిష్యుడెవ డూ దొరికేడుకాదు. Come on, my old student and brother-in-law; నా library లోకి పోయి మాట్లాడు కుందాం రా. (తెర)

—భావ కవిత్వ గ్రంథాలయం—

[ప్రవేశం—గిరిశం, వెంకటేశం]

వె:- (పరికించిచూచి) అదేమిటండి, ఆబోర్డు మీద పేరెవరిది?

గి:-మా organisation మొదట్నుంచి చెప్తాను, విను. భావకవిత్వాల వాళ్ళని పది మందిని పోగుజేసి, చిన్న literary సమితి start చేసి, దానికి నేనే అధ్యక్షు ణ్ణియేను. ఈ library మా society డే. ఆబోర్డుమీద నాపేరే.

వె:-అయితే గిరిశం అనక “హులపాటి” అనిరాసేరేమిటి?

గి:- Sceptre of authority, suggest చేసే name పెట్టేను. అదే beauty అమ్మ. నాన్నా వుంచిన శ్రేష్టో glamour, too much use నించి చదుంది.

వె:-అమ్మ నాన్నా యెవరో తెలిదానికడలు ఇంటి పేరేదీ?

గి:- ఇంటి పేరాను కోడం superfluous and ridiculous excess. “శ్రీ” పెట్టుకుంటే చాలు. అదుగో design లోవున్న “శ్రీ” నీ artless eyes కి కనపల్లేదు కాబోలు.

వె:-అయితే మీరన్నీ యీపేరుతోనే రాస్తారా యేమిటి?

గి:-ఇదే అన్నమాటేమిటి. యేదో ఒ false name; ఒహక్కప్పుడు కేవలం anonymous.

వె:-యెందుకండి అంతదొంగతనం భయంన్నా?

గి:-There you are wrong. భయంకాదు. అందు లో వున్న romance స్వంత పేరుతో రాస్తేవుండదు.

వె:-నామ్మాడా యేదేనా పోతై న పేరుపెడు దురా?

గి:-అలాగేకాని ముందు మా creed understand చేసుకో. ప్రణయం సంగతి చెప్తాను విను. అ ఒక్కమాటలో బ్రహ్మాండం అంతి meaning వుంది. కల్ప వృక్షం లాంటి resourcefulness దానిది. యే అర్థంకావలినై ఆత్మంలో use చెయ్యొచ్చు.

వె:-నానారం, విశ్వం, సాంబ...

Wait. నీకుంటున్నట్లు కట్టకట్టి పారేయి.

అన్నమాట తెలిస్తే you are a scholar.

జాడ-అవధానా చెప్పండి.

జా-దానికే నేరే నేన verse లో expound చేసిన commentary చదవానుండు. వెనక ఆంధ్రప్రదేశ్ సారస్వతానుబంధంలో పద్యదీ. భారతిలో gilt letters లో పద్య అవధానా అది. Wide circulation కోసం చూడమేర తో ప్రజలలోనే చేయించాను. Go on here it is; read చేయి. తెలియవోలె నన్నదను.

జా-అవధానా? యేంపద్యం? ముందు రాయలే చేయండి!

జా-Needless, మీరుమిక్కిలి, మనం అలా రాస్తే తెలివైన readers, degrading గా భావిస్తారు.

జా-చదువును

“పాశ్చాత్యులలోని ముద్దు టంగరము”

ఏంటుండోయ్, ఈ చరణానికర్థం?

జా-No, no. కాదుగదా ప్రతిపదార్థం చెప్పడానికి సులభంకను. ఇదంతా suggestive poetry, you must understand. Stanza కానీ చెప్తాను.

జా-చదువును

“పాశ్చాత్యులలోని ముద్దు టంగరము,

ఇప్పుడే నాలో పప్పుబెల్లలు

ఇక్కడ మెరుపులో గునపంపుపోటు,

మందహాసములో మంచి ముత్యములు,

తెలియజేసేటట్లు చీలుగుబెండు,

నెమలికన్నులలోని నేరేడుపండు,

భారతీదేవి! నీ ప్రణయగానంబు.”

(చదువబోయి)

జా-యేం తెలియజేసే? పెద్ద కవిత్వమంటావు. జా-నాకేం బోధన చేయండి.

జా-Alright, విను. The divine music of what you call pranaya, దానిస్వరూపాన్ని explain చెయ్యడానికి Nature లోంచి similar things cite చేశాను. Go on చూడ next stanza ditto.

జా-చూడమని నాకిప్పుటికేమి అర్థం కాలేదు.

జా-Deep గా dig చేస్తే క్లష్టమదా దాన్లోబయలుపడుతుంది.

జా-నీ అర్థం తెలిసింది గనక నా రెండో అర్థానికి చెప్పుకొని.

జా-Despair కాకుండా చదవా నీకే తెలుస్తుంది.

జా-(చదవబోతూ) మొదటి stanza తరవాత యీ యక్కడ తెలుసుకోండి?

జా-అక్కడ Poet's chain of thought, over inspiration చేత తెలియించడమే. లోపించిన భావా చేదో readers కి guess చెయ్యడానికి విడిచిపెట్టినట్లు.

జా-(వినునగా) సరే యేదో చదవాను-

“గరభపుష్పంలో కలకండ్ దీపి,

పక్షపాతములోన పంచమస్వరము,

మౌనానివీరచై విరిమిల్లెచిరుక,

జీవగ్రహణలో చెట్టుపంపంగి,

జలవిరిపన్నీల చెరుముకువేటు,

మొగలిపూరకులో ముత్యాలగడ్డి

తేనెనా తెరలోన తెరచాటునీటు,

భారతీదేవి! నీ ప్రణయగానంబు.”

జా-అది. Ditto అని చెప్పేను కాను. అయితే యీ ప్రణయ లో చూడతే more complex ideas పెట్టేను. Poetic talent ఉన్నవాళ్ళే understand అవుతుంది. Go on, continue.

జా-(చదువును)

“శక్రచాపములోని జంపెతాళమును

మొగ్గుపుట్టిననాడే ముద్దుగొన్నాడ,

మిన్న తెచ్చులోని పిల్లికన్నులను

ఉన్నతాగిననాడే యూదనేర్చితిని,

అలిగియులలోని యాపురింతలకు

చిట్టినపులనాడే చిటుకనేసితిని,

కేసులోపుట్టిన ప్రేమరసంబు

భారతీదేవి! నా ప్రణయగానంబు”

జా-Yes. Note the last line, ఇందులో నా early understanding of pranaya తెచ్చేను. చదవా. చదవబోతూవున్న spontaneous fluency, side by side గ్రహిస్తూవుంటు.

జా-అన్నీ గ్రహించాలనే వుండండి, బోధనాదీతే

జా-Next stanza లో excellency of pranaya అనుబంధానికి poet పద్య కములు describe చేశాను. చదవా.

జా-యేదేవిలో, కానీందీ.

“బంగారుజల్లుల పానకంబులు

మిరియాల పొడికొంత మేళవించితిని,

బాలనందురు సుధాపాయసంబులు

ఏకపాడికొంత మెప్పు చేసితిని,

చేమంతిబాతుల చిరునవ్వులంటు

మధుమధుగ చిన్న ముల్లునుచ్చితిని,

ఇట్లుచేసితివేల నీవందునేమి,

ప్రణయంపు మహిమయే

(ప్రణయమహిమంబు”

(ప్రణయం అంటే అర్థం ప్రణయం అని తేల్చా రేదంటి దురా?

జా-అవును. That is the nearest meaning which can approach the sense of the word. “అతని కథండా నాటి” అన్నట్లు అమాటకి అమాటే సరియై నర్థం.

జా-అయితే మీ commentary యేం వుంది దీనిలో?

జా-అది last stanza చదివితే తెలుస్తుంది. అందు లో ప్రణయాన్ని యెక్కడిక్కడ anatomise చేసి పారేశాను. అపార్థ కలిపితే నీమట్టుకు నువ్వే తయారు చేసుకో వొప్పు చదవా.

జా-(చదువును)

“నీలాలలోనున్న నియమంబు తీసి

బంగారులోనున్న పాలను దీసి

మేల్చి పన్నీటిలో మిగడత దీసి

నీవారగిరిలోని నీతిని దీసి,

కృష్ణవేణువులో కీర్తిని దీసి,

యెండమావులలోని యింపును దీసి”

(నవ్వుతూ) తెలివి తక్కువలోని విలువను దీసి—

జా-నీదేవిలో బావా, అందులో లేంది చదవానున్నా వు? స్వంత కవిత్వం పెట్టినా కాని బాగానే వుంది. Ignorance is bliss అనే saying విన్నావా. ఆ bliss నువ్వు add చేతే వన్నమాట. నీలోహదా latent గా Romantic instinct ఉందన్నమాట. నువ్వలాటి కవిత్వం చెప్పడం మొదలెడితే Spenser గానేనా Poet of poets ని అవు తానన్నమాట. Go on continue.

జా-“పంచులూకలలోని పరులెల్లదీసి

(ప్రణయమా! నినుజేసె బ్రహ్మజేవుండు”

ఇక్కడ పరువు దీశాడ నేనంటుండోయ్? యెవరిది?

జా-Yes, you are right. నీక్కడ అక్కడ క్లష్ట suggest అయిందన్నమాట. పంచులూకలంటే, పాత కాలాలు తెలకు ముట్టుకనే Old pundits వాళ్ళో set aside చెయ్యడమన్నమాట-లేకుంటే ప్రణయానికి వాళ్ళు obstruction

జా-అంటే మానాన్నలాటివాళ్ళా?

జా-మరేంటి! నేను మీ sister లో romantic poetry act చేసే కోజల్లో, మీ నాన్న యెలాచిక్క పెట్టేవాడో, యెరగవూ? కాబట్టి ఆ line లో అంతర్గతం వుంది personal element also. it is the crowning line of the whole piece,

జా-(కుర్చీలో చేరబడిపోయి) ఇదంతా చదవా లే, యేమోకాని నామనన్న గాధరాగా వుండండి.

Yes, అది inspiration యొక్క physical effect. ఆ surcharged bosom గొంతులో కొట్టాడ మండా యేదో ఓహూహూ వెళ్ళకెళ్ళయాల్సి.

జా-Inspiration ఏంటుండీ, నాకు కాళ్ళూ చేతు లూ అందకుండా వున్నాయి, యీ అగాధంలో.

జా-(ప్రణయంవల్ల కలిగిన agonised feelings యిప్పు డు నువ్వు experience చేస్తున్నావన్నమాట.

జా-మీలాగ నాకేం ప్రణయాలేదండీ. ప్రణయకవిత్వం నన్నీప్పుడల్లా పెడుతున్నది.

జా-No my dear brother-inlaw, నీకు ప్రణయం వుండాలన్న బాధలేదు. ప్రణయ కవిత్వం చెప్పే విధం teach చేస్తాను, నేర్చుకుంటావా.

జా-(ప్రణయ కవిత్వంవంటూ, భావకవిత్వం వంటూ. మీమాట యేదీ కిదంటి?

జా-రెండో ఒకటేనోయ్.

జా-సరే-చెప్పండి, అవిధానం ఏదంటి?

జా-మొట్టా starting లోనే నువ్వు ఓ ప్రేమనినో or whatever you call it, ఓ ప్రణయమూర్తిని create చేసుకోవాలి.

జా-అవునుకాని, అదవాళ్ళకి రామమూర్తి, కృష్ణ మూర్తి అన్నట్లు “ప్రణయమూర్తి” అని మొగాడి పేరు పెట్టాచ్చా?

జా-Nonsense; మూర్తి అంటే image, idol అన్న మాట. ఆ idol యొక్క altar మీద నీ lifeblood ప్రవహింపజేయాల్సి. ఈ library లో వున్న పుస్తకాలన్నీ, various poets యొక్క స్వాదయగుధిరధారలే అనుకో.

జా-చచ్చిపోయిందీ, ఒంట్లోరక్తం యేరై పారిలే.

జా-Damn it, Figurative గా చెప్పింది అబద్ధం చేసుకుంటావేం?

జా-పోనీందీ. యేదో ప్రణయమూర్తి అనేకంటే, యేదేనా పేరే పెట్టేనే?

జా-పెట్టామన్న ఏసరస్వతి అనో, పెడితే Divinity కూడా కలిసానుంది.

జా-అవునులేదీ, యేదేని రాయడం, అసలు సృష్టిలో లేని మనిషిమీద?

జా-అదే poet యొక్క creative faculty. లేని బాధపడుతున్నట్టు, లేనివేదన పొందుతున్నట్టు కల్పించి, లేని ప్రణయమూర్తి కోసాన్ని దుఃఖంలేని యేడుపు పద్యాల్లో వెళ్ళుచుండవే, highest romanticism.

జా-కోంపదీసి, మనం పెట్టిన పేరుగల మనిషి యెవ ర్మేనావుంటే పీకపోతుండే?

జా-అలాంటి chance coincidence వచ్చిందంటే అదేకేనా, Love conquest జరిపడుతుంది.

జా-ప్రమాదిస్తే దేహశుద్ధి తలసిస్తుండేమా. యెవం చూసేడు?

జా-Absurd. ఇప్పుడు poets యేంతో fools అను నున్నావా? రాసింది యెంత బుర్రకొట్టుకున్నా అర్థంఅయితే కదా, ప్రమాదానికి? ఆ type of poetry కూడా నేర్చుకోవాలి. దాన్నే mystic poetry అంటారు.

జా-దానిక్కడా కిలుకులేం వున్నాయేదేటి?

జా-Oh yes, పెడియంత difficult గా వుంటుండో రాయడం అంత easy. Note book తీసి, ఓ set of words చెప్తాను రాసుకో.

జా-యెందుకండీ?

జా-Take them down first “వియోగం, తమస్విని, అగాధం, శర్వరీ, దొంతరలు, తెరలు, చిరుత, పోరలు, బలితం, ఉదమస్సు, గుడుగులు, కంటకం, మహారాలు, పథాలు, తిమిరాలు” How many?

జా-పదిహేను.

జా-Alright మరొక్కటి రాయ. “కిరాలు.”

జా-కిరాలేదంటుండోయ్? ఆవునా, గేదానా, లేక మేక పెడకిందివా?

జా-Nonsense, It is plural for కిరము Heads అన్నమాట.

జా-అయితే “కిరము”ల సకూడదండీ చక్కా?

జా-Yes, well suggested చెప్పడం మరచిపో యేను; plurals చేసేటప్పుడు. “కిరాలు, తిమిరాలు, పథాలు” మొత్తంనీ romantic etc, “కిరములు” etc, dull old forms.

జా-కాని, యీ plurals పెట్టుగా విరిపిస్తాయే?

జా-Romantic ear, cultivate చేసుకుంటే, అనే నీస బాగా విరిపిస్తాయి

జా-దానికే సాధనం, అయితే?

జా-నీకు dictate చేసిన ముడిమాటల ముట్టుకే తిప్పితి ప్పి కొడుతూ, గీతాలాయవోయ్. చిత్తంవచ్చిన సమాసాలు గిద్దు.

జా-వాట్లో తెలుగుముక్కలూ సంస్కృతం ముక్కలూమాడ వున్నాయే; కలిపి సమాసం చెయ్యొచ్చునా?

జా-ఓ, మానసిక అధ్యక్షుణ్ణి, నేనే మిశ్రమ సమా సా లేస్తేను, బోలెడువోల్ల.

జా-(అనందంతో) మేష్టరుగారూ, యీ పాటి teaching చిన్నప్పుడే చేస్తే, బాల్యంనే అయిపోయివుండ డీ! ఈవెళ్ళకావ్యాల్పవడం చిక్కులేకుండా

జా-No, no. బాల్యం antagonistic by nature to ప్రణయం ఇప్పుడే నువ్వు ripe కనిపిస్తావు. Go on, begin. May success attend upon your attempts.

జా-అయితే నేనిం పెంపు దిగుంటాను. భావగీ తాలాయదారిం, రాస్తానుగాని, యేదేనా ప్రణయమూర్తిని కాని జరిపడతేనాకు సంగ్రహించేసి పెట్టాలి, మీమేల్చుచికి మరిచిపోను.

జా-మొంతు theory కానీవోయ్, పదకంబుచి దాని మాటాచిద్దాం.

(తెర)

(“ఆంధ్రభారతీనుండీ”)

శబ్దరత్నాకరము

[కావ్యశీర్షిక]

మన్మథులకల్పితేకలమబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు]

(ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ ౩ సారస్వతానుబంధము తరువాత)

“పాదు-పరుగెట్లు, శ్రేణుల గట్టి సభోంతరాశమునఁ బా- కంబడలలు. స్వా. ౪-౭. (ఇది లఘురేఖనుకూల కాదకవుల ప్రయోగము కనబడలేదు.)” అని చెప్పినవత్సరములో విశ్రాంతిలో నైన నెక్కడ రేఖకారమైతి సోమనో యని యాచార్యులవారలగువును లఘువును తేసి దానికి గొంత యను మానకాండము చేర్చినారు. ఇట్టి యనుమానము తెన్నియొకవ్యవస్థనున్నది. చెప్పలబుద్ధి దుస్సంగత్యమారము గదా! ప్రాసమైతి, లేక విశ్రమమైతి పారయ తక్కినయక్కరముల వలెనే రేఖకారములకును తేసిన విశ్రమమైతి కడఁబాటు చేయుట విమర్శకలమతము గాని కవిమతము గానని మారదృష్టి నానందించిన వోఁడెడిది.

శా.నంతయు రాజున కేన చెప్పి నిక

రోయంగనత్తుం గందవయె-టుంగుట నాతడు నన్న పందినన్.

—౧౦. ఆ 12.

అని నశమరచరిత్రలో నున్నది. శ్రీమత్ ఆచార్యులవారు వెనుక అర్థములో రోయధాతువు లఘురేఖతోడనే ప్రయోగించి క్రింద కుండీకరణములో “ఒకానొక ఆధునికకవి దీనిని వెనుక అనువర్తనమునందు శకటరేఖముగా ప్రయోగించియున్నాఁడు. అదియందరదయము గాదు” అని సిద్ధాంతీకరించియున్నాడు. ఆధునికం డెనుటచే నాదరదయము గాదు గాని యీ ప్రయోగమును జూచియె యున్న మాతీయుండవలయును. వెనుక అనువర్తనములో రేఖమే సిద్ధాంతమైన ‘ఎటుంగు’ అనునది ‘ఎరుంగు’ అని రేఖయుక్తముగ నొకరూప ముండక తప్పదు. లేదా, ఆధునికకవిప్రయోగమును తక్కి ప్రయోగము పోషించినా, ‘రోయన్’ అనునది ‘రోయన్’ అని శకటరేఖయుక్తముగ నైన నుండి పోవలయును. విశ్రాంతమైతికూడ సోకఁగూడదు గనుక ఎటుంగునుబట్టి రోయను రోయను తేసిన పాధునికకవిని గారవించినవార మునుట యొకవిధమైన లాభము లేదా, ప్రయోగ శిలక్షయ్యుచేతన, కవిగౌరవముచేతన ఎటుంగునకు ఎరుంగు మాటురూప మైనట్లు ఎటుంగునకు దీరిం జూచియైన ఎరుంగు అని మాటురూప మున్నవన్న రేఖకార సాంకర్యవోషమాపితము లని తెక్కింపఁబడు మహాకవిప్రయోగము తెన్నియొ యీయొక్కదాని మూలమున నిరస్తము లగుచున్న వినుట మతీ యొకలాభము. దీనిని సిద్ధాంతీకరించుటకు నానాగ్రంథపరిశోధకులును, పాశ్చాత్యోధారము నగు పండితుమహాశయులకు నవలె నేసి మానంతర్యమునకుం బోవుదము.

చీరు-పిలుచు. ఈయర్థము లఘురేఖయుక్తమైన చీరున కే కాని నురురేఖయుక్తమైన చీరున కున్నట్లు నేయులేదు. దీనిబట్టియే కీ. శ్రీ. బ్రహ్మశ్రీ రాయదుర్గము నరసయ్య శాస్త్రులవారు భాగవతమర్మనము వ్రాయుచు ననుబండును, మహాద్వండు నగు పోతనమహాకవి మొదకుం జుట్టిన శ్రేణిపాని శేఖరకారసాంకర్యవోషమును, మహాకవిని యితరవోషములను గొంత నరకుఁబోలించి ద్రష్టభాగములు పూరించినవారివైఁడెట్టియు, శా. పాదుల తేలి నిక్కులకు బాహువు లొడ్డఁడు బంధురాజులఁ.

పాదులకు భారతకృత్యునని. మాకుడు తండ్రిని మిత్రవర్తముం దండ్రు మాన్యసంఘము వసించునువర్త గృహంబులోనికిం దాకుడు కావరే యనఁడు తాపము నొందఁడు కంటింపఁడున్.

—7-స్కం. 19.

అని రేఖయుక్తముగఁ జూపి, యిటుల సాంకర్యము చేసి నాదని యువాచారణ మిచ్చియున్నాడు. వారికిని శబ్దరత్నాకరమే యీ విషయమున సాహస మునుబంపింపింపినది. కాని యీ చొప్పుల మహాభక్తవోతనవై నానోపించిన వోషము పటాపంచలు చేసి, తలమ విమర్శకుల గూడ తేనిపోని వోషములు నెత్తినఁ చెప్పువారేకాని తాత్త్వికముం గనఁజాలరని బోధించు మహాకవిప్రయోగము వారికి నుపలంఘనల కట్టివాని కానందము గలుగదు ?

పాదులకు ముడిసినవాడేన్
గాజువలెం దెరువు చప్పి గాదిలినుననిం
జూకు నొప్పించితి నని
చీటితి నెలుఁగెన్ వారి యేవఁ గలయన్. 2-౭. 75.
అని చీరుమరచరిత్రములో నిట్లున్నది. కనుక నిక

నేనునుబడు పిలులేదు. సామాన్యముగ నొకప్రతిభావంతుడై నియునుబంతుం దైనకవిప్రయోగములోని శబ్దముల నంత నిర్లక్ష్యమున చేయక యతినినియును ననుసరించియు, నరని ప్రయోగమును బట్టియు నాయాశబ్దమున కాయావోషబూర మైన పాపమును సాధించుట సర్వత్ర కృత్యం స గు రి ము. ఒక క్క ని ఘం టు వు పై వాధారరడి గొత్తె దాటు దాటులమాత్ర మొకానొకప్పుటి నైన బయలుఁ బడకపోదు. ఇపుడు భాగవతమునందుం జూపింపఁబడు రేఖకారసాంకర్య సలము లన్నియుఁ గొన్ని ద్రష్టభాగపూరకలవి, కొన్ని విమర్శ కలకేకాని పోతనమహాకవిని గావన్నను సాహసము గాఁబోదు. అమృతాకవి కీవిభాగమునం చెంతయేని యభిమత మున్నట్లు తెన్నియొ పద్మయులలో భిన్నభిన్నముగ రేఖకారప్రాసములు వేసియున్నాఁడు. తక్కినవారు కొన్ని ప్రాచీననియమములం బాటించినట్లే కన్పట్టును. శిఖిభాగము లీయొచ్చొట్టనే యయియుండునోమో యని యూహింపవలసియున్నది. చీరుశబ్దము కేతన కనఁగా అకారయుక్తముగా మాతీ పోతన కనఁగా మాఁకుండి యున్నందులకుం బండితపక్షపాతమున కే మర చింతింపవలయును ? ప్రకృతము:—‘పిలు’ అనుదానికి ‘పిలుచు’ అని యర్థ ముండితీశలయును.

తాళు- అనునది పావు అనునర్థ మున్ను శకటరేఖముతో నున్నట్లు పోతన మహాకవి పద్మయులనఁ దెలియఁబడుచు శ్రీనరసయ్యకాష్ట్యులవారిచే నామాదింపఁబడినట్లు తెలియబడుచున్నది. శబ్దరత్నాకరములో నీశబ్దమున కీయర్థము కనఁబడు. మఱుంగుపడు అనునర్థ ముండినను నిచుం బోవఁగదు. కానతాళునను ‘పావు’ అని యర్థ ముండి తీశలయును.

లంగ-నవ్వుము. ఇయ్యర్థమునందు ‘పాధమో లంగ’ అని చాలవఁకు వాడుకగలదు. ఈశబ్దము కనఁబడదు. ప్రసిద్ధపదమే కాని యంతయుప్రసిద్ధపదముగూడ గాదు కనుక ‘లంగడు’ అయినవలెనాన ‘లంగు’ అని యుండవలసియుండును.

క్రోధనసంవర్తనప్రముగాదసంచికలో ‘ఆంధ్రవాక్యాయ పరిశాము’ అనువాక్యము వ్రాసియుంటిని. అన్యార్థాద్యము వ్రేలు వించినగాని వెన్న రా ననియె. కనుకఁ గొండతీపం దీతమహాశయులనలనఁ జచ్చించి వినివిన్న దానిని స్వయముగఁ జచ్చించుకొని పరిశోధించి, సర్వక్షిగఁ బోత, నప్పటికొన్ని నాయభిప్రాయములను మార్చుకొంటిని. ‘అనఁడు మాంబుట్టుఁ దత్త్వబోధయ’ అనికదా యున్నది ?

తక్కినవానిం బోధింపి, యొక్క శబ్దరత్నాకరమే వాక్యమాద్య ముని దీరినాధారము చేసికొనియె ఏలలో నానున్న లేమని వ్రాసితిని. పదవంకి నావ్రాసిన వ్యాసమును జదివి నాజ్ఞానను బరికించి యందరహస్యములను విప్పి చెప్పిన యొకరి ప్రియ పండిత మహాశయుల నుక్తింబట్టి యప్పుకవియములో నితే. ఆం లోఁగను పిఁగు మఁగ నేఁగ
వాఁగ ననునివి మొదలకు వాక్యములకు
దొడులు నక్షరములు చిన్న బొట్టువైఁగ
కాఁములు గాని యనువాసికములు గావు. ఆ. 116

అనుదానిని, చైతన్యచంద్రికలో నానుడేపండితుండు ‘నిగఁ ద నా ప్రతిష్ఠ తే’ అని చెప్పినదానిని మున్నవధాకరించియు, ని పు డు రా ఘం పాం డ పీ య ము లో ని ‘క. విని యతినిం దనవై నిడుకొని యేఁగనియమకిఁ దగ నిట్టోరా’ అని ద్వంద్వార్థానుసార ప్రయోగాధారములన నృత్యపటమొకనలసి వచ్చెను. వైపర్యములో నాధునికవిమర్శకులు నిర్బిందుకరూపముతో భారతార్థమున వ్యాకరణవిద్య మని వోష మెన్ని, ‘వై. శ. సఖం’ నిర్బిందువోష కృత్యం కత్ర చిక్కం’ అని త్త్వపరమార్థము చెప్పియున్నను, ‘ప్ర. మాతీక్రమణే కారజాభావా’ యను సిశ్యయబుద్ధిచేతను శబ్దచ్ఛాయారముచేతను ఏలం నడించుకముగ నిశ్చయించుకొని, బ్రహ్మశ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు నొడివినట్లు చశమవార చరిత్రములో నడించుకముగాఁ జెర్చితిని. శ్రీ శేషాద్రిమణికవులు శీత వ్రాసి తస్మాప్సలపట్టికలో నడించుకము తప్పుక్రింద నేసి, మతీయు N. B. గుట్టపెట్ట ‘చీటి, ఏరు, పరగు’ లోనగు శబ్దములలో నర్థబిందువు ప్రాచీనగ్రంథానుసారముగ లేదు, అని మాఁపించిరి. ఇపుడేమి చేయవలయును? ఇంక ఏలవిషయ మెవరిష్టము వారిదే యని సిద్ధాంతము చేసికొనుట తప్ప నిద విధ మనుట మిక్కిలి యసంగం మనిసిందును. ఇంక దానినే పట్టుకొని ప్రాచులూడుటయఁ ద్రష్ట చేమమే గాన విడిచి నేయుదము.

పరగులో నరకున్న లేదని యిప్పటిప్పుడు కొందఱు పరామర్శించుకొని నిర్బిందుకముగ వాడుచున్నట్లు వ్రాయలన

చెలియుచున్నది. ఇదివఱలో నేనును ఉన్నదన్న వారిలో నొకఁడనే. లేదన్నవారివైఁగొంచెము మనోవైకల్యము దెచ్చుకొన్న వాడనే. ఇయ్యది స్వాభావవిరుద్ధము గణింపవుడు ప్రతివాది కి గల్గునదియేకదా? అట్టై పరామర్శించుకొంటి లేదనువిషయ మెవరికి వారికి వోచట్టను మాన దని స్వాభావవిరుద్ధాంతముగఁ జెప్పుచున్నాఁడు. కాని లేదన్నమాత్రముననే తత్త్వార్థమారీకరఁపట్టిక మైన యాగ్రహణేకమునకుం జోటి, తత్సంబంధానూనూంవరమును బొలుపుకొన నీక, పరిశోధించిమాత మని మాత్రము పూనుకొన్న, నున్నవన్న వారికే లేదని స్ఫురింపక మానదు. ఏదియు విమర్శనమునఁ గదా లేలివచ్చును? రత్నాకరములో నాచార్యులవారు తమకు దొరికినగ్రంథములోనిదియు, సుదాహరణముగా నిచ్చినదియు, ఆప్రయోగము తప్ప నితరగ్రంథములలో నాప్రయోగముయొక్క మార్పుం జూచి వాక్యాయ మంత పరిశోధించునప్పటికిఁ బ్రయోగాంతరముగానఁబడక యర్థబిందువు విర్ధమే యని నిశ్చయము గలుగుచున్నది. ఈశబ్దములో నరకున్న కింతవాక్యాయమునందుం బని వడినట్లే యగపడుచున్నది గాదు. కనుక పరగు నిర్బిందుకమై పరగజాతమనాత నుండవలసి యుండు నని చెప్పుదము.

అర్థపాఠక మహాశయులారా!! అదేవనిగా శబ్దరత్నాకర మంతయు విమర్శించుటకుం బూనుకొనిన వాడనుగాను, కొంతైనను విమర్శించుటకుం గాదు. విమర్శనప్రసక్తియే లేదు. అప్పుడప్పు డగపడిననానిని జేర్చి శ్రీమన్ ఆచార్యులవారి పరోక్షమునఁ బండితుమహాశయులే సమకు ముగుట నిప్పటి కింతమాత్రము నా తెలిసినంతలోఁ దెలిపికొనఁగల్గితిని. తడే దీక్షగా, సమిర్మగుంఁ జూచువో మతీకొన్ని యంశములు లేలనోమో. మొదటియున్నవమే యది గాదు గనుక నిది యొక విమర్శము గాదని చిత్తగించుటగాత. మహానీయు లంతవారు ఆచార్యులవారు దారి మాపినతరువాత వారియదుగులు దొక్కుకొనుచుం బోవు నస్పదాదులు విమర్శించుట కెంతపాటివారు ? అయినను శ్రీమాన్ ఆచార్యులవారు పీఠికలో ననుమతి యొసంగియున్నందుననే యీ వ్యాసము వ్రాయఁబూనితిం గాన పండితమహాశయులు లోపలలోపము లున్న సవరించి, విశేషాంశము లున్న లోకమున కెఱింగింతురు గాన మునుప్రాధానాంజలితో విరమించుచున్నాఁడు

వెలువడినది! త్వరపడుడు నీ తి ని ధి

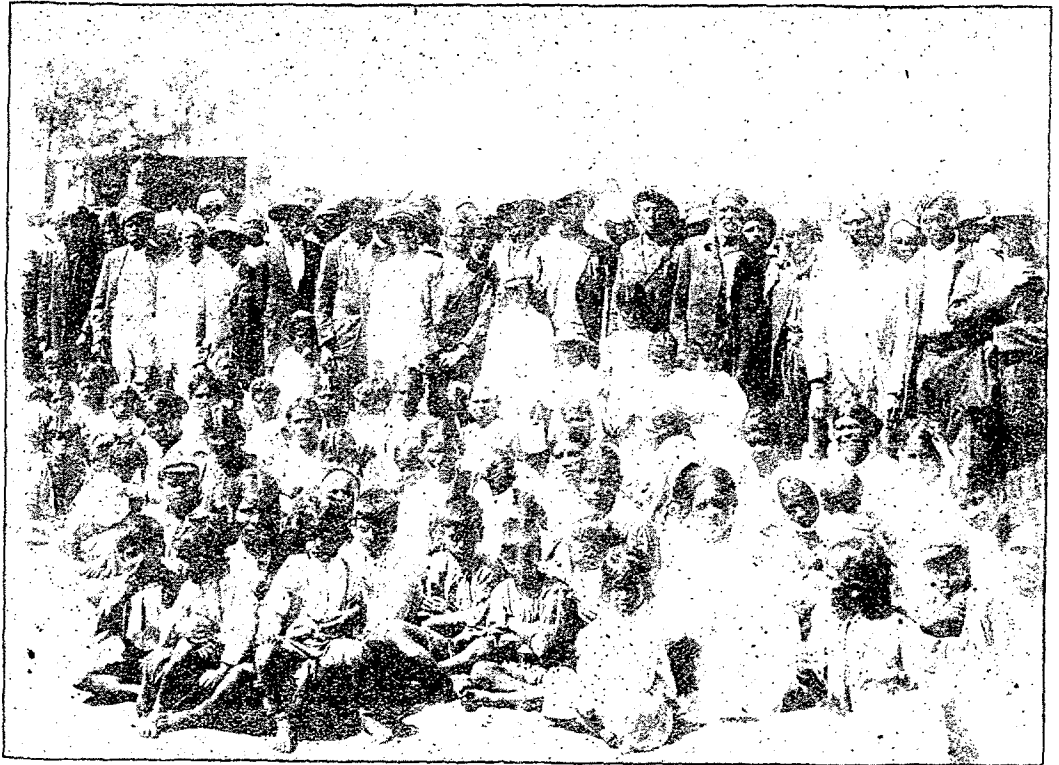
(ఆంధ్రగ్రంథమాలయందైదవకునుమము.)

పూర్వ మెప్పుడో భారతీయుండగు బ్రాహ్మణునిచే రచితమై రెండువేలయేండ్ల క్రింద తిబెటు దేశమునకుం బోయి యాభాషలోనికి బరివర్తితమై యిటీవల చీనా చక్రవర్తిచే నంపాదితమై చీనాభాషలోనికి, తర్వాత నింగ్గీషులోనికి బరివర్తితమైన యుత్కృష్టనీతిగ్రంథమున కిది మధురమగు నాంధ్ర వచనరచనము. అనువాదకులు: శ్రీయుత వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు. మానవసూజీవితమున కావశ్యకములగు నెల్లనీతుల నానుపూర్వితోఁ జేటగా నూటి గా నీగ్రంథము చెప్పచున్నది. క్రొను పైజు నిడు క్యాలికొబైండు. వెల రు. ౧-౪-౦.

గాంధీ మహాత్ముని ఆధ్యత్మోపన్యాసము, తీర్తానములు

మహాత్ముని ఈ ఆధ్యత్మోపన్యాస ముత్కృష్ట భావభరితమై స్వరాజ్యప్రాప్తి కు త్రమమార్గమును నిరూపించుచున్నది. ప్రభుత్వమునకును, ప్రజానాయకులకును, స్వధర్మానుష్ఠానవిధానమును మృదువుగ గరపుచున్నది. దేశమాత్రాధానానక్త మగు నాంధ్రలోకమునకు మహాపాకారక మయినది. వెల 0-4-0.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,
తపాలుపెట్టె నెం. 212 రు, చెన్నపురి.

(పె. పో. పి.)

దక్షిణాఫ్రికానండి పంపివేయబడిన భారతీయులు గత శనివారమునాడు చెన్నపురి రేవులో దిగిరి.

ఆన్మపూర్ణాదేవి

రంగనాయకులు (ఆకస్మికం)

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం, శ్రీ ఆన్మపూర్ణాదేవిగారి మరణం గురించి తెలియజేయడానికి ఈ సంచికలో ప్రత్యేకంగా ప్రకటించబడింది. దేవిగారు శ్రీ గంటి బాపిరెడ్డిగారి సతీమణి. కమ్యూనిస్టులు, కృష్ణాజిల్లాకు చెందిన వారు. ఇంతవరకు కమ్యూనిస్టులు, రెడ్డిలకు చెందిన వారు జాతీయవాదులుగా ఉండేవారు. పాల్గొన్నవారిలో నీమె రెండవసతీమణి. శ్రీ దేవిగారి కనకమ్మగారు నెల్లూరునందు, రెడ్డిలకు చెందినవారు. శ్రీ దేవిగారు కమ్యూనిస్టులకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నారు.

ఈ సతీమణి తెలుగునందు మంచి పాండిత్యము కలిగి ఉన్న వారు. ఆమె గ్రంథమును బహుముగమున తెలియజేసి, శ్రీ కొమరాజు లక్ష్మణరావుగారి పొగడ్డును జూరగారి. రెండు సంవత్సరముల క్రితము, బెజవాడలో యామెగారి దేవుని మొదటిపరియాయము చేయగా, భారతీయ చరిత్రమున వారు కొరికయున్న దనియు, నానాయ మగత్యమనియు నెలకొని. ఎంతవరకా పాత్రమును వ్రాసికో తెలియదు. కాని ఇతను వ్యాధిగ్రస్తులయ్యి అట్టి మహాత్మ్యమును నెరవేర్చుటకు, ఆమెయొక్క సహజైర్వరలక్షణముల, పట్టుదలను గుర్తుచేయుచున్నది.

రెండవవారు, వారిని విశాలపట్టామనందు మూడు నెలల గాఢము దర్శించితి. ఇంతలో మరణించునని నాకట్లు తెలియను? శ్రీ శ్రీనివాసయ్యగారి ఆనంతరము ప్రవర్తన, మదరాసు కృష్ణాజిల్లా యొక్క తెలివితేటలవలన, మదరాసు కలెక్టరేట్ కు దుర్బలత, అధికారత్యక్తమైన గూర్చి మాట్లాడుచు, అనేక జాతీయవాదులు, శ్రీ మహాత్ముని జూచియైన ధైర్యము, తమతమ యిష్టమున వచ్చినట్లు ఆసంబద్ధ ప్రభావములు చేయుచు. దేశానర్థములకు పనులజేయుచున్నారని, కనులకుంట్ల నీరు పెట్టుకొని విచారించితి.

ఆమె యావత్, స్వార్థత్యాగము, నిష్కలంకముగ ఉండుట, మృదువగు, ముచ్చటగు, ప్రేమభూయిష్టమగు యామె నమ్మము, అన్నియు ఆమెను నాకు సోపరిసమున రాలుగా కీర్తించి. ఆమె మరణించినదన్న వార్తను కలుగుటలేదు. తుది పాటు ఆమెరికా, జపాను దేశములను వెళ్లినట్టి, శ్రీ బాపిరెడ్డిగారు తమ సుగుణవతియగు భార్యను మార్గముగ, ప్రేమపూర్వకముగా తుదిక్షణములకు, యోగ్యమగు భర్తయేయలసిన సేవ చేసినందులకెంతయు సంతోషము. శ్రీ దేవిగారును మన ప్రేమ యంతరించుమయ్యెదరుగాక.

పంజాబు శాసనసభ

నవంబరు 19వ తేదీన సమావేశమగును.

డాక్టర్ లింగం 18:— గౌ. మారుగారు బెంగాలు కార్యకర్తల సభకు సభ్యులగు గౌ. సర్ ప్రభోధు చంద్రమిత్రగారు గౌ. నవాబు మజిలీస్ సేను గారును మంత్రులగు రాజభక్తి ప్రమాణిములను నీవును గైకొనిరి.

బెజవాడ

(ప్రకీర్షించుచు)

మున్సిసిపల్ ఆఫీసువద్ద గందరగోళము

అక్టోబరు 18:— నిన్న సాయంత్రం మూడు గంటలనుండి చేరుమెన్ గారు మున్సిసిపల్ ఆఫీసు పెట్టెలను నూలుచు తాళమునేయించిరి. పోలీసువారు ఆఫీసులో పల గస్తీ చేయుచుండిరి. కొన్నింటిని పెద్దననమ్యులను మహాకద్యారమున గొంపోబడుచుండిరి. చుండూరు వెంకటరెడ్డిగారు పోలీసు శ్రీనివాసరావుగారు, డాక్టరు గోవిందరాజులు నాయకులు గారు గేటును తెరుచునట్లు కోరిరి. వీరు ముప్పును కొన్నింటి. కాని తెరువబడలేదు. వీరు లోనికి వెళ్లలేదు. ఈ విషయంపై కారాములను గూర్చి విచారించితిరి.

రీ వ వార్డును డాక్టరు గోవిందరాజులు నాయకులు గారును, అయ్యచేర కాశ్యోరరావుగారును పోటీచేయుండిరి. ఇతరులు పోటీచేసిరి. వారు నామమాత్రముగ నే నని చెప్పవచ్చును.

22-9-27 తేదీని ఎన్నిక జరిగెను. ఆ సాయంత్రమే ఓట్ల పెట్టెలను తెరచి, ఓట్లను లెక్కించి గెలిచినవారిపేరు గెట్టి ట్టును పంపవలసి యుండెను. చేరు మెన్ గారు అభ్యర్థిగ నున్నందున ఆ ఎన్నిక వైసు చేరు మెన్ కొళంద రెడ్డిగారి అధికారము క్రింద జరిగెను. ఓట్ల పెట్టెలను తెరచి ఎవరు గెలిచిరి కొళంద రెడ్డిగారు ప్రచురపరచియుండలేదు ఎన్నిక సరిగా జరుగలేదనియు, చేరు మెన్ గారు ఆ న్యాయముగ ప్రవర్తించినందున మున్నగు సంగతులతో తన వద్ద దాఖలే చేయబడిన పిటిషనులను కొళంద రెడ్డిగారు గవర్న మెంటున కంపిరి. సదరు పిటిషనులు కొళంద రెడ్డిగారి ఆలోచన ఫలహేతులననే బయలుదేరనియ్యు, తమకు ఆ న్యాయము కలుగ చేయుటయే కొళంద రెడ్డిగారి కలంపు గనుక ఎత్తకోర్కెను రుగ్గి ననుసరించి కలెక్టరుగారి ఓట్ల పెట్టెలను తెరువవలసియు కాశ్యోరరావు పంతులుగారు ప్రభుత్వమునకు అర్జీ సంతకానిరి. ఈ కారితముల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించి వైసు చేరు మెన్ గారు బుద్ధిపూర్వకముగ నే తమ విధిని తాము నెరవేర్చుకట్టుగా ప్రభుత్వమువారికి ప్రాధాన్యత 10-10-27 తేదీని ఒక ఆర్డరునంపిరి మరియు రివిన్యూ డివిజను ఆఫీసుగారు ఓట్ల పెట్టెలను తెరచి, ఓట్లను లెక్కించి గెలిచినవారిపేరును ప్రచురించ నలయునని ఆగవర్న మెంటు ఆర్డరు నిండు గలదు. ఈ ఆర్డరు గాగానే రివిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసుగారికి చేరు మెన్ గారు వ్రాసిరట. 14 వ తేదీని తాము వచ్చి ఈ పని మాత్రమని వారు వ్రాసిరట.

ఇట్లుండగా నిన్ను మధ్యాహ్నం మధ్యే సరికి వైసు చేరు మెన్ గారు ఒక నోటీసునంపిరి. తాను, కలెక్టరుగారి ఉత్త రవును సరిచించి ఓట్ల పెట్టెలను తెరచెద మని వైసు చేరు మెన్ గారు నోటీసులో ఉదహరించిరి. వెంటనే చేరు మెన్ గారు జవాబునంపిరి గవర్న మెంటువారి ఆర్డరునుబట్టి వైసు చేరు మెన్ గారు వోట్ల పెట్టెలను తెరచి అధికారము పోయినదియు, రివిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసుగారు రొక్కరుమాత్రమే వోట్ల పెట్టె

లను తెరచే అధికారమును పొందియున్నారనియు చేరు మెన్ గారు ఆక్షేపించిరి. కాని కొళంద రెడ్డిగారు తమ పనిని తాము చేసెదమనిరి.

ఇకను ఏదియో గందరగోళము జరుగవచ్చునని చేరు మెన్ గారు భయపడి గేటును నూలుచుచిరి. పోలీసువారికి తెలిసిరి. ఈ సమాచారమును తెలిసికొని జనులు చాలమంది ఆఫీసువద్దకు వచ్చిచేరి ఆరుగంటల కేసుజరుగునో యని ఆశురతతో నిరీక్షించుచుండిరి. ఆరుగంటలయ్యెను. కొళంద రెడ్డిగారు వైసునరి సబు మేజిస్ట్రేటుగారితో సహా వచ్చి బండిదిగిరి. గేటువద్దకు వెళ్లి గేటును తీయుచుమనిరి. చేరు మెన్ గారు తీయుటకు నిలువబడ దనిరి. రెండో వ్యవస్థను రమ్మనిరి. తాము వోట్ల పెట్టెలను తెలుసుకొని వచ్చియుంటిమని కబురునంపిరి. అట్టి అధికారము అంత్యమొందెనని జవాబునచ్చెను. ఆప్పుడు పోలీసుసర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుగారి నిమిత్తము కొళంద రెడ్డిగారు వర్తమాన మంపిరి. ఇన్ స్పెక్టరుగారువచ్చిరి. అల్లరిజరుగకుండ చూచెద మనిచెప్పి గేటును తెరిచిరి. అప్పుడు కొళంద రెడ్డిగారు సబు మేజిస్ట్రేటుగారు, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగారు డాక్టరు గోవింద రాజులుగారు ఇంకను ముగ్గురునలుగురు లోగికి వెళ్లిరి. పిమ్మట గేటు నూలుబడెను.

ఆఫీసులోనికి వెళ్లి వైసు చేరు మెన్ గారు ఓట్ల పెట్టెలను తీసుక రమ్మని మేనేజరుగారితో చెప్పిరి. రివిన్యూ డివిజను ఆఫీసు గారికి తప్ప ఇతరుల కెవరికిని పెట్టెలను అప్పగించవచ్చని చేరు మెన్ గారు తరువు నొసంగినట్లు మేనేజరుగారు తెలిసిరి.

అంతట చేరు మెన్ గారిని పెట్టెలను తెప్పించునని చెప్పిరి వారును పిలువలేదనిరి కలెక్టరుగారి వుత్తరువు ప్రకారము ఓట్లను తెక్కించుటకు వచ్చితిమనియు, తాము రీ వ వార్డును ఎన్నికలు జరిపిన అధికారినియు కొళంద రెడ్డిగారినిరి.

తమవిధిని తాము (రెడ్డిగారు) బుద్ధిపూర్వకముగ నెర వేర్చినందున ప్రభుత్వమువారి యధికారమును తీవ్రపేసి ఆసానే రివిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసుగారి నేర్పాటు చేసెననియు, ఆయన గారే పెట్టెలను తెరుచుట అధికారమును కలిగియున్నారని యు కాశ్యోరరావుగారు జవాబు చెప్పిరి.

కొంత వాదన జరిగెను. కలెక్టరుగారి ఆర్డరును మాత్రమే రెడ్డిగారినిన్ని, గవర్న మెంటు ఆర్డరును మాత్రమే కాశ్యోరరా వుగారినిన్ని బాధింపుట తులనాటి వెంకటేశ్వరరావుగారిదిగిరి. రెడ్డిగారు కలెక్టరుగారి ఆర్డరు మాత్రమేదనిరి. కాశ్యోరరావు గారు మాత్రమేమని చెప్పిరి. కొందరు గవర్న మెంటు ఆర్డరును చదువుకొనిరి. రెడ్డిగారికి కలెక్టరుగారు వ్రాసిన జాబు నెవరికీ చూపలేదు.

అంతట కాశ్యోరరావుగారు లేచి కలెక్టరుగారు గవర్న మెంటు ఆర్డరును పూర్వము వ్రాసియుండి యుండుననియు గవర్న మెంటు ఆర్డరు వచ్చినట్లు గవర్న మెంటు ఆర్డరు చెల్ల వలయుననియు చెప్పిరి.

రెడ్డిగారు జరిగిన సంగతినంతయు కలెక్టరుగారికి తెలు పును మని జాబు వ్రాసిరి. ఇంతటితో ఈ గందరగోళము తగ్గె ను. యుండేమి జరుగనో యని జనులు ఎదురుచూచు చున్నారు.

ఖర్గపూరు కార్మికుల సత్యాగ్రహము

కర్మాగారములను మరల మూయుట

జీతములియ్యరని ఏజంటుగారి ప్రకటన

విదేశ కార్మిక సంఘమునకు తంతి

సత్యాగ్రహమును విడువకుండుట

ఖర్గపూరు, అక్టో 13:—తెం. నా. రైల్వే కర్మాగారములను ఒకదినము తెరచిపెట్టుట మరల జేపడదును మూసివేసిరి. రైల్వే ఏజంటు సి. కార్లుగారు నిన్న రాత్రి ఖర్గపూరును విచ్చియుండిరి. ఇదివరకు కొందరు పనివాండ్రును నెడలి పొమ్మని నోటీసులు పంపగా పనివాండ్రును కర్మాగారము లలోనికి బోయి పనులమీది సత్యాగ్రహపద్ధతి నవలంబించి మాన్పించియుంటుండే కర్మాగారములను పెట్టెంబరు 12వ తేదీన మూసియుండిరి. మరల నిన్న తెరవగనే 8000 మంది లోన ప్రవేశించి మరల నడపేజేసినందున నేడు మూసివేసిరి. ఖర్గపూరునందుమాత్రమే యిట్లు జరుగుచున్నది. (అ.ప్రె.)

కార్యదర్శి ప్రకటన

ఖర్గపూరు, అక్టో 13:—కార్యకర్తల సంఘము కార్యదర్శి యిట్లు తంతి నంపుచున్నాడు:—నిన్న కర్మాగారములు తెరవగనే 8000 పనివారు లోనికి బోయిరి. అందరు సత్యాగ్రహ మన లంబించి కాంతముగ ఎవరిస్థలములందు వారు మాన్పించియుండిరి. వారియెడల సానుభూతిచెల్పుచు పనులమీదినుండి పని వాండ్రును మాన్పించుటకును ఉద్యోగులుగూడ కడకులలో పనిజేయుట మానుకొనిరి. నిన్న నిచ్చట జరిగినంత జయప్రసాదముగ సత్యాగ్రహ విడివర కెక్కడను జరిగియుండదు.

సాయంకాలము కొందరు పనివాండ్రు లోన ప్రవేశించి పనిచేయుటను ఆపివేసిరి. తిరిగి ఉద్యోగులు ఎదుర్కొని కొట్టి ఆటంకపరచిరి. కొందరు స్త్రీలను గూడ ఆటంకపెట్టిరిగాని పిమ్మట రానిచ్చిరి. దీనివలన తాత్కాలికముగ కొంత ఉద్రిక్తము కలిగెనుగాని నాయకుల ఓడారులన సర్దుకొనెను

జహిరంగనభ

నేటి సాయంకాలము ఆటంక స్థలమునందు పెద్ద బహిరంగ సభ జరిగెను. గిరిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సింగారవేలు కెట్టి గారు ముఖంబులూ సర్కారుగారు కార్మికులు దైర్యము విడ వరాదని హెచ్చరించుచున్నాడు. సుపర్యవించిరి. సింగారవేలుగారు కార్మికుల స్థిరస్థలమును కొనియాడుచు రైల్వే అధికారుల బుద్ధిహీనతను నిరసించిరి. చివరవరకు యిట్లే కాంతముగ పోరాడి భారతీయులు యెట్టి ఆయుధవ్యయ మనసరములేకుండునో కాంతముగ విజయము పొందగలరని ప్రపంచమునకు తెలియజేయుట ముందినని సర్కారుగారు రనిరి.

ఉదయముక సభలో సింగారవేలు కెట్టిగారు రషియా కార్మికోద్యమము గూర్చి పనివాండ్రును బోధజేసిరి.

బ్రిటిషు కార్మిక సంఘమునకు తంతి

గిరిగారు ముఖంబులూ సర్కారుగారు భారత రైల్వే సమితి అధ్యక్ష కార్యదర్శి లిరువురును సమితిగా యీ దినన కేబిలువార్తను లండనులోని బ్రిటిషు ప్రేమియునియను కాంగ్రెసునకు అంతర్జాతీయ కార్మికసమితికి అంపైర్లును జర్రును రైల్వేసమితికి పంపిరి.

ఖర్గపూరు వర్కుమెన్సు 30 రోజులు మూసియుంచి నేడు మరల మిత్తవ్యయ విధానపు తీరుపును పరిసక్రరింపకయే తెరచియుండిరి కార్మికులు నేడు తిరిగి సత్యాగ్రహ మొనర్చిరి. విషయపరిధి తీర్చడని. తిండిలేకపోవుట ఆధికారుల హింస యెక్కువగుచున్నది ఇండియా పభుత్వమువారు మిత్తవ్యయ విధాన మనవరమని ప్రభుత్వమువారు గూడ బలపరచుచున్నారు. మీ ప్రయత్నము లేమయినవో తెలిసికొన కత్తూరులముగ నున్నాము. వెంటనే ఆర్థికసహాయము కావలెను. బ్యాంకులద్వారా పంపుడు.

సింగారవేలు కెట్టిగారు మా స్పోర్ట్స్ లోని రషియా కార్మిక కేంద్రసంఘమునకు యిట్లే నోక కేబిలువార్త నంపిరి.

ఎ.కా. ఎం. జోషిగారు రేపు పేర్చురు.

(ప్రే.ప్రె.)

ఏజంటు ప్రకటన

కలకత్తా, 13:—తెం. నా. రైల్వే ఏజంటు గారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—

ఒకదినము తెరచిపెట్టుట ఖర్గపూరు వర్కుమెన్సు మరల మూయవలసివచ్చెను. తిరిగి ఉద్యోగులకు ప్రమాదము లేకుండుటకై పనివాండ్రు తిరిగి పనిజేయుదురని నమ్మకముగ తెలియవచ్చునరకును కర్మాగారము మూసియే యుంచబడును. ఈసారి వారికి జీతము లీయబడవు.

ఏజంటు కెరోల్ గారు అచ్చటనే యున్నాడు. కార్మిక సంఘాధ్యక్షునితో నేడు మధ్యాహ్నము మాట్లాడిరి. శుక్రవారము ఉదయమునకును నుండురు. ఈలోపుగ స్ట్రీయూనియను ప్రతినిధుల రాయబారవర్గముతో సంప్రదించెదరు. వర్కుమెన్సు నొఖరుల విషయమునందే యీ యిబ్బందిగలదు. రైల్వే రాకపోకలు యిబ్బందులు జరుగవు. (అ.ప్రె.)

గూడ్సు పడిపోవుట

ఖర్గపూరు, అక్టోబరు 13:—నిన్న రాత్రి పూరి రైలుపై గుడ్సుబండి తిరుగ బడినదట. ఏజంటుగారి ప్రకటన వలన చాల ఆలజసేకరిగింది. (ప్రే.ప్రె.)

ప్రధమ చెన్నపురి శారీరక విద్యా మహాసభ

నేడు చెన్నపురియందు సమావేశమగుట

గా. డాక్టరు సుబ్బరాయన్ గారు రథ్యక్షతవహించుట చెన్నపురి ప్రభుత్వ ప్రధానాధ్యక్షులు గా. డాక్టరు పి. సుబ్బరాయన్ గారు నేడు సెనెటుభవనముందు సమావేశమైన శారీరక విద్యాకాన్ఫరెన్సును అధ్యక్షతవహించి విద్యావిధాన ముందు దేహపరిశ్రమ ప్రధానాధ్యక్షమని యుపన్యసించిరి. కాన్ఫరెన్సు ఉదయము 11 గంటలకు సమావేశమయెను. రాష్ట్ర వందలి వివిధ ప్రాంతములందునుండియు అనేక పాఠశాల నిర్వాహకులు ఉపాధ్యాయులు ప్రతినిధులుగ ఆరుదొంగిరి. మహాసభ కరుదొంగిరి సుప్రభుత్వలో చెన్నపురి శాసనసభాధ్యక్షులు గా. రా. బి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు యస్. సత్యనారాయణగారు, ఛాంబియన్ గారు రా. బి. కృష్ణారావు భాస్కర్ గారు, డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతివరంతులు మరియు వెక్కండ్లగలరు.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుల పన్యాసము

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులును ప్రభుత్వశారీరక విద్యాకాన్ఫరెన్సు డైరెక్టరులను జి. యస్. ఆంధ్రానుగారు ఆహ్వాన సంఘము పక్షమున ప్రతినిధుల హావ్యవించుచు 1882 సం॥ నుండియు పాఠశాలలందు అవలంబింపబడుచున్న దేహపరిశ్రమ విధానపరిశ్రమ సంక్రమముగ వివరించుచు గ్రీకు మొదలగువారు ఈశాఖయందు గావించిన కృషిని వివరించిరి. 1892 సం॥ మొదలు 1917 సం॥ వరకు వైదావేట, రాజమండ్రి టీచరుస్ కళాశాలలందును పిమ్మట రాజధానియందంతట స్థాపింపబడిన దేహపరిశ్రమసంస్థలందును దేహపరిశ్రమయందు శిక్షణ యొసంగబడుచుండెను. 1916 సం॥నుండి డాక్టరు రేగారు చాల ఘనముగ కృషిని గావించిరి. దేహపరిశ్రమవిధానము ఘనవంతముగాకపోవుటకు రెండు ప్రధానకారణములు గలవు. (1) బాలుని మానసిక, శారీరక స్వభావగుణములను తెలిసికొని తదనుగుణముగ శారీరకపరిశ్రమ నొసంగుండుట (2) విధానము నేలము వ్యక్తిపరముగ జేయుట పాశ్చాత్యవిధానమేగాక దేశీయముగ కనరత్ గూడ అభివృద్ధిజేసి యుండలేదు. పాశ్చాత్యవిధానము శాస్త్రతముగ నుండుననిగాదు. కావున దేశీయవిధానము పాశ్చాత్యవిధానముల రెండింటియందునుగల ఉత్తమపద్ధతి నొకదానిని కనిపెట్టవలెను. అధికముగ ఆటలు మొదలగువానిని ప్రవేశపెట్టవలెను అనిపల్కి మహాసభకు జయముగలగుట కాశించిరి.

గా. డా. పి. సుబ్బరాయన్ గారు

అధ్యక్షులు డాక్టరు. పి. సుబ్బరాయన్ గారు మాట్లాడుచు శారీరకవిద్యావిధాన మీరాష్ట్రమునందట్యావశ్యకమనియు, అనేక పురుషులంతయుగ ఈరాష్ట్రమును తదిదండలు తను బిడ్డలు దేహపరిశ్రమాభివృద్ధి నుపేక్షించిరనియు పల్కిరి మన విద్యాధాన పథిముగ పనిబుద్ధులను అభివృద్ధి జేయు నట్టిదేగాని దేహపరిశ్రమాభివృద్ధి కపరిమియనదిగాదు. నే నీమధ్య నొక కళాశాలను చూచానుగ బి. ఏ. తరగతి రెండవ సంవత్సరమునందు పఠించుచున్న విద్యార్థులనుకొందరను జూచి తిని. వారు నాలుగు లేక ఐదుపాదములందు చదువతనన బాలురవలె కన్నట్టిరి. మనబాలురు దేశసంస్కారై సంక్రమములందు పోరాడుటకు యుక్తగుణములు గలవారు కావలెననివో, సర్వత్రా సంపన్నులగు పౌరులు గావలెనని పక్షమున ఈదేహ

పరిశ్రమ విధానమును బాగుగ ఆచరణయందు బ్రేలము ఎవరికివారు దేహపరిశ్రమ గావించుటయే పహాకాగిబుది నలవరకుకొనుటకై హాకి ఫుట్ మొదలగు ఆటలగుడ చాల ముఖ్యము న్ని కొరకు గాని స్వ సంఘము కొకాక ఆటలో తానుచేరవలయు కొరకు ఆటలు నేర్పినవో చాల యభివృద్ధి నందిగలదును. ఈరాష్ట్రముందు శారీరక విద్యావిధాన మిటీవల కొలదివంతస్వములుగ ఎట్టి ప్రాధాన్యము ను బడయుచున్నవో, డాక్టరు గోరెనుగారును వారి పిమ్మట బకుగారును. ఈశాఖయందొక పనిగావించియున్నామి కాంకిరకు తెలిసియేయున్నది. రాయపేటయందు స్థాపింపబడ నున్న శారీరక విద్యాపాఠశాలసంస్థనతో సూతన శతమారంభమగుననియు, ఉపాధ్యాయులందరును ఈయనకాశము నూతగై కొని దేహపరిశ్రమయందు తీర్పు లయ్యెదరనియు ఆశించుచున్నాను. ప్రత్యేకముగ దేహపరిశ్రమనుగలపాఠశాల ఉపాధ్యాయులేగాక, పాఠశాలలందు ఉపాధ్యాయులగువారే దేహపరిశ్రమయందు తీర్పులుగావలెనని ఆంధ్రానుగారితో నేనీ భవించెను. విద్యాధికుడే బాలుని స్వభావమును కనుగొని భద్రముగలముగ శారీరక పరిశ్రమను నిర్ణయింపబాలును. ఈసభ యొక్క కార్యక్రమమునలననే మనమెంత యభివృద్ధి జేందగలుగునది, లేక ఎవ్వటి యట్లునుండునదియు తెలియగలదు. శాసనసభాధ్యక్షులు శాసనసభయందలి ప్రతిపాలకుడు ఉపనాయకులు నేడిసభ కరుదొంగిరి ఈశాఖాభివృద్ధి ఎంతటి యావశ్యకమో తెల్లముజేయగలదు అని పల్కిరి.

పిమ్మట శ్రీ. హెచ్. సి. బక్, యస్. వి. రామదాసు పంతులు, సి. నారాయణమూర్తి పంతులు, ఏ. కె. శంకరపద్మ రాజుగారు శారీరక విద్యావిధానమును గూర్చి తాము రచించిన వ్యాసముల జదివిరి. వివర ఉదయమునందు సభముగింపబడెను.

మహాత్మునిసంచారము

కొచ్చి ఎన్నాకులములలో

2300 రూపాయలు లభించుట

నిన్న 18 తేదీ సాయంకాలమునకు గాంధీమహాత్ముడు మున్నగువారు కొచ్చికొచ్చిరి. అచ్చట గుజరాతీలు 1058 రూపాయలును, యితరులు 250 రూపాయలును సమర్పించిరి. పిమ్మట ఎన్నాకులములలో బహిరంగసభలో పారులును ఎద్యారులకు కలసి 1000 రూపాయలు సమర్పించిరి

“కొచ్చి మహారాజావారును మహారాణీగారును మువారును సాకు ధనమునొసంగిరి. రాజుబుంబుమవారు జలలో అన్నితరగతులవారును గూడ ఖద్దరు నాకె చున్నందులకు నేను చాల సంతసించుచున్నాను. కాని ఖద్దరుపట్టు ఉత్సాహము తగ్గిపోయినందులకు నేను చాచుచున్నాను. దారిద్ర్యమును తొలగించుటకు ఖద్దరుత సాధనమును లేదు అని మహాత్ముడు తెలిపెను. చాల మంము చీరలను సభలో చూపించెను. అస్పృశ్యత వేలకొలదిసములనుండి మనదేశమున హిందూమతమును పిడించుచున్న నుడివెను. మద్యమును పూర్తిగా అంతరింపజేయవలెననెను. శాలలో నదువుచున్నవిద్యార్థులు యువకులును యువకు గూడ 500 రూపాయలవెలగల సగల నాసభలో నొస. నేడు 14 తేదీయదయమున మహాత్ముడు మున్నగువారు ఒల్లరు వెల్లిరి. అటనుండి తిరుమారు వెల్లెనరు. (అ.ప్రె.)

కడైవారు రాజకీయ సభ

శుంకముల తొలగింప తీర్మానము

రాజకీయ అక్టో 13:—కడైవారు రాజకీయముగి నెను. కడైవారు సంసారమువారు వరంగం నుం ప్రతిపాలాభిప్రాయము తెలిపినపిమ్మటగూడ. (బ్రిటి) త్వమువారు తొలగింపకున్నవో ప్రస్తుతమున్న వర్తక యొక్కట్టులకై యుంచినవో కడైవారు ప్రజనే తగిన ప్రతిపాల చర్యకుగడంగవలెనని తీర్మానిం విషయమున విచారించి యీసభ కార్యనిర్వాహకసభ వేడిప గాంధీగారి అధ్యక్షతక్రింద ఒక సంఘమును ఏవించిరి. (అ.ప్రె.)

బలముగలిగినవాల్లును బోంచేయవచ్చును.

మన వూరిలో అధిక ఉష్ణముగా వుండుటవల్ల అధిక బలమువాల్లుకూడ బేజారు పడుతూవున్నారు. అధిక ద్రేహకృత్తు చేసినవెనుక, గాలిలో వుండినవ్యటికిన్ని శక్త చెనుటతోటి, చంకా అడుగునవుండినవ్యటికిన్ని ఉష్ణము అధికమై కొంచము జ్వరము కలుగును. ఆ మాదిరిగా ఉష్ణము ఏర్పడుటవల్ల రాబింసన్ బార్ లీని తీసి గంజలేక నిల్వగాని కాచి భోంచేసేటట్లుయితే ఉష్ణమును అనుచును. సాధారణ కాలములో యీ బార్ లీ నిల్వను త్రాగి నట్లయితే నిండా అహోగ్యముగా వుండును; బలము లిండాకలుగును; స్త్రీగముగా జీర్ణమవును; వాంతి వచ్చునప్పుడు, హంతిలోకూడ రాక, కడుపులో నే నిలచివుండును. యీ బార్ లీగంజ స్త్రీగముగా వుడికిపోవును.

మేలైన జాతివాండ్లును, ఎప్పుడున్న రాబింసన్ బార్ లీని తీసి గంజకాచి త్రాగుచున్నాడు.

చెల్లెలు కలిపిన సాధారణ బార్ లీను చూచుటకు కంటికి పగుటుగావుండుటకు, చాక్ పూడి కలిపిన బార్ లీని తీయవద్దండి. రాబింసన్ బార్ లీ, మేలైన బార్ లీలో వుండి చేతితో తాకక అధిక సుద్ధముగా చేయబడి వది. రాబింసన్ బార్ లీలో, సాధారణ బార్ లీకంటే 8 మునుగులు సక్తి గలిగివున్నది.

అది 1 పవును 3 పవును డబ్బీలు యిక్కడన్న చిహ్నము.

ROBINSON'S
PATENT BARLEY

రాబింసన్ బార్ లీని తీయండి.

ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయము

ఆంధ్రదేశమునకు ఆంధ్రభాషామతానికి ఆంధ్రమాతకు ఎంతమోసము జరిగినది! ఇటుల జరుగునని ఎవరు తలచలేదు. ఆంధ్రదేశ మెక్కడో! అనంతపురం ఎచ్చటో! సుప్రసిద్ధమైన ఆంధ్రదేశమును నదిలి కన్నడదేశ ప్రాంతమైన నీళ్ళు కేసి, పట్టణముకాని, అడవిప్రదేశమైన అనంతపురమునకు దిశ్వవిద్యాలయ కార్యస్థానము మార్చుచేయుట చూడ, కేవలము పక్షపాతమే ప్రధానముగ చేసినట్లగుపడుచున్నది గాని ఆంధ్రవిద్యగాని ఆంధ్రకళగాని ఆంధ్రకావ్యముగాని చివరకు ఆంధ్రనామము గాని వృద్ధియగుటకు చేసినట్లు అగపడుటలేదు. దాదాపు అరువదివేలప్రజగలిగి స్వచ్ఛమైననీటిసౌకర్యము గలిగి తదిత్ర కృష్ణానదిని గలిగి సంవత్సరమునకు 2 లక్షల 50 వేల రూపాయలు రాబడి గలిగిన మునిసిపాలిటీ గల బెజవాడపట్టణ మెచ్చటో! ఇరువదివేలప్రజ గలిగి సంవత్సరమునకు 25 వేల రూపాయలు రాబడిలేని మునిసిపల్ గం అనంతపుర మెచ్చటో! సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రము గలిగి ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యస్థానమయిన బెజవాడ ఎచ్చటో! ఆంధ్రములేని కన్నడప్రాంతమయిన అనంతపురం ఎచ్చటో! రాజమండ్రివారు బెలిహోలకు పోయితోకాని ఆకార్యస్థానము రాజమండ్రికి మార్చుకొన్నను బాగుండెడిది! రాజమండ్రివారు బెజవాడవారు ఎగురుమండ అనంతపురం కళ్ళు

తెరిచింది. సెనెటుసభ కాకమునుపు దత్తమండలమువారికి కార్యస్థానము (హెడ్ క్వార్టర్స్)మీద ఆభిప్రాయమేలేదు. బెజవాడమీద ఉద్దేశములేదు బెజవాడమీద అయిష్టము లేదు. రాజమండ్రి వర్గైరాలవారితో కలిసి దత్తమండలవారు అనగా అనంతపురం, కర్నూలు, కడపవారు బెజవాడకు ద్రోహము చేసినారనుటకు సందియము లేదు. నిశ్చయముగా సెనెటు వారు ఆంధ్రదేశముమీద భక్తి కలవారే అయినచో ఆంధ్ర భాషా తెలుసు కోరిన వారే యగుచో, ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయాభివృద్ధి కోరినవారే యైనచో, బెజవాడలో నాల్గవకేంద్రము పెట్టుటకు ఏకగ్రీవముగ ఎందుకు వప్పు కొనరు? బెజవాడలోనున్న కార్యస్థానమును అనంతపురమునకు మార్చవలసినదిగా ఎందుకు కోరవలెను? కావసభలో నిర్మాణము చేసినవరకు దాదాపు సంవత్సరమునుండి కార్యక్రమము జరుగుచున్న బెజవాడనుండి కార్యస్థానమును అనంతపురమునకు మార్చవలసిన అగత్య మేమి గలిగెను? మర్చివందువల్ల వీరికి వచ్చినలాభ మేమి? మార్చనందువల్ల కలుగజోవు నష్ట మేమి? దీని కంతకు రాజమండ్రివారు కారకులు. రాజమండ్రివారి అక్రమ ఆందోళన అక్రమప్రచారము కారణము.

కార్యస్థానమునే బెజవాడలో ఉంచినట్లయితే బెజవాడకు నాలుగవసెంటరు తప్పక వస్తుంది. బెజవాడకు సెంటరు వస్తే రాజమండ్రివారి అడుగుంటుతుంది అనిగదా రాజమండ్రి వారు చేసిన కుట్ర! ఇదియేనా దేశభక్తి! యీవిధానమునేనా

జయంతి రామయ్యపంతులు, కె. వి. ఆర్. స్వామిగార్లు మొదల గాగల సభ్యులు చేయవలసినది!

బెజవాడలో కార్యస్థానము ఉండుట రికి గిట్టుదు. నాలుగవసెంటరు బెజవాడవచ్చుట వారికి గిట్టుదు. ఇంతయేల! బెజవాడపేరు రాజమండ్రి తలపకూడదు. బెజవాడ రాజమండ్రివారికి చేసిన మేమియు కనబడదు. రాజమండ్రికన్న బెజవాడలో కాలేజి ఒకటితప్ప మిగతావిషయములలో బెజవాడ రాజమండ్రిని పోల్చుటకు రాజమండ్రికి అష్టాంశ న్యాయమక్కరలేదు. విద్యయక్కరలేదు. ఏమయినా కార్యాలయం అనంతపురంకు పోవడానికయినా ఒప్పుకు ముగాని బెజవాడలో నుండుట మాకుగిట్టుదు. నాలుగవసెంటరు బెజవాడలో పెట్టకూడదు. అని యీ సభ్యులమారాలోచన! ఆహా, ఏమి పీకముదూరాలోచన! ఏమి పీరికిగల ఆంధ్రభాషాభిమాన గల విద్యాభిమానము! బెజవాడలోగల కార్యస్థానపురమునకు ఇచ్చుటయందు రాజమండ్రివానికిగల నా, వారికిగల త్యాగమును నిశ్చయముగా వేన యున్నది.

ఆహా! దేశలాభ మక్కరలేదు. ఆంధ్రన లేదు. ఆంధ్రకళ అక్కరలేదు. ఏమయినగానీ, తలపకూడదు అనియీ భాజమండ్రివారి పట్టుదల!

మొన్న రోజు

6

126 తర్కరసాయనశాల, ముక్కాల్, కృష్ణా.

తైలములను రుద్ది
మీ ఉదమపులను ఏల పాడుచేయు కొనెదరు?

“కు రె యి న్”

జిడ్డులేని నివారిణి. ఇది

తా మ ర ను

అశ్చతముగా తక్షణమే కుదుర్చును.

ఒకసారి ఉపయోగించి మీరు నిజమును గ్రహింపుడు. మా అద్భుతబోషధముల క్యాట
లాగున ప్రాయము. ఉత్తరములు అంగమునందే వ్రాయవలెను.

N. POWELL & Co.,
BOMBAY 4.

ఏల
నెగరోగముచే బాధ నొందుచున్నారు?

మా అత్యద్భుత నివారిణి యగు

“గె న్”

వేలకొలది వ్యాధిగ్రస్తులకు అమోఘమైన గుణమిచ్చినది.

మీ విషయమును గురించి వ్రాసిన మీరేది పుచ్చుకొనవలసినది నలహా నిత్తుము. మా
అత్యద్భుతబోషధముల జాపితా గల క్యాటలాగునకు వ్రాయుము. అంగభాషయందే ఉత్తరము
లను వ్రాయవలెను.

N. POWELL & Co.,
BOMBAY 4.

వనోషధిశబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకములకు 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాటలాగ్ లెందు నుండు 8-4-0 లు.
“వనోషధిశబ్దార్థనిఘంటువు” ఇందు సమస్తవిషయములు కుడిచేతి కన్నములచేయు యూహని ఆయుర్వేదవిధానములగుండు.
కు 1-8 రు. 500 కన్నములకు కన్నములు కూడ కలవు. క్యాటలాగ్ లెందు నుండు 2-0-0
2454-1823 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

హిందూదేశము ప్రతిమనిషి తనధర్మమును

నిర్వహించునని నిరీక్షించుచున్నది

అట్లే చేయుచున్నది

(2)

ది మద్రాసు వెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ

పోస్టు బాక్సు నెం. 86, మద్రాసు.

సరస్వతీపవరేత్తైస్, రాజమండ్రి

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రించబడును.!!

తెలుగు పాఠము
కన్న
కన్నానున్నులు

రసీదులు ముఖ్యము
కుభలేఖలు
అధ్యయనములు

పలురంగులతో చేసిన
చక్క-గా
మృదంగములు

గ్రంథములలోని కుబయుక్తము లగుబొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగు-ములు చక్కగా తయారు చేయబడును

Price Annas 10 only.
AMRUTANJANI DEPOT,
BOMBAY & MADRAS.

ఆహా!! ఎంతమోచన

శ్రీ గవర్నమెంటువారిచే సహాయము పొందుచున్న
(State-aided) మా షేక్స్ పీల్ తయారయినట్లునెట్టి సిల్కు
బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమార్కెట్టులోను 1913 సంవత్సరము
నుండి అనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనే సంగతి
అందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము
వల్ల లండనులో జరిగిన బ్రిటిషు ఎంపెరు ఎగ్జిబిషనుకు మా
సిల్కుబట్టలు పంపించియున్నాము. సదరు బట్టలకులండనునుండి
గూకు ఒక మెడలున్న ఒక సర్టిఫికేటున్న బహుమతి యిచ్చి
యున్నారు. ఇందువల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్ను ఆం
దమున్ను మీరే యూహించగలరు.

యితేమిల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చే తలంపుతో
నాణ్యముకానిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి
మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతాలాకు ప్రతిబట్టయందును మాశేరవుండును. మా
శేరుతో వున్న బట్టమాత్రమే మాబట్టఅని నమ్మవలెను. కావ
సినయెడల స్వాంతులను పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ వీర్రాజు

శ్రీ లక్ష్మీ సిల్కు మేన్యుఫ్యాక్చరీంగువరకు

ప్రాప్తయిదుపు, పెద్ద పుర

తెలిగ్రాఫ్ అడ్రసు “సిల్కుగుప్ప” 3358

మా న స్టాల్ల సి నీ మాత్ర

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలగులభము! (పోస్టుఖర్చులను ప్రత్యేకము) గుణముధిక

కరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి పైత్య

మాత్రలు దివ్యామృతము. అతీర్థము, అరచి, అపులిం

అగ్నిమాంద్యము, అరిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగ

యందు బలతయము, శిక్కిలు, పార్శ్వములు, కరీ

ప్రేర్ణ, అశ్మలు మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్ప

జోగొట్టి దేహమును చుంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు దేహవారోగ్యమును వెంటదేహము

ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల కొ

ముగురుచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.

ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:-

(107)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుకొలు, ఎలకుర్ర, కృష్ణాజిల్లా